ŞEHİR KÜLTÜR SANAT
OCAK 2017 SAYI: 1
Ücretsizdir
Yerel Süreli Yayın
ISSN: 2548-0081

İMTİYAZ SAHİBİ
Kayseri Büyükşehir Belediyesi adına
Kayseri Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri
Hüseyin BEYHAN

GENEL YAYIN DANIŞMANI
Yusuf YERLİ

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ (SORUMLU)
Salih ÖZGÖNCÜ

YAYIN KURULU
Osman YALÇIN
Mehmet SARIÇİÇEK
Mustafa İBAKORKMAZ
İlyas YILDIRIM
Ahmet Selman AKYURT

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Ahmet Deniz DOĞAN

GÖRSEL YÖNETMEN
Ali SARAÇOĞLU

KATKIDA BULUNANLAR
Alper ASIM
Fikret ÇAKAR
Gılcan Mete DELİBAY
Kemal GÖNEN
Mehmet ÇAYIRDAĞ
Osman GEZGİNCİ
Ozan SAĞDIÇ
Prof. Dr. Ali BAŞ
Prof. Dr. Atabey KILIÇ
Prof. Dr. İlhan ÖZKEÇECİ
Yard. Doç. Dr. M. Fazıl HİMMETOĞLU
Yusuf KARTAL

KAPAK FOTĞRAFI
Bahçıvan *(Selçuklu Uygarlığı Müzesi)*

İLETİŞİM
Milli Mücadele Müzesi
Tacettin Veli Mah. İnönü Bulvarı No.72
38050 Melikgazi / KAYSERİ
t: (0352) 220 70 50 - 90
sehir38@kayseri.bel.tr

www.kayseri.bel.tr

şehir
kültür sanat

YAPIM
bilge tasarım atölyesi

Sahabiye Mahallesi Ahmet Paşa Caddesi
Adalet İş Merkezi No: 23 Kat: 2/8
Kocasinan - Kayseri

t: +90 352 221 16 16
f: +90 352 221 16 11
bilgi@bilgegrafik.com

BASKI
M GRUP MATBAACILIK
Kayseri Organize Sanayi Bölgesi
8. Cadde No: 7 38070
Melikgazi-Kayseri

t: +90 352 321 24 11
f: +90 352 321 24 19
mgrup@mgrup.com

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonların elektronik ortamlar da dahil olmak üzere çoğaltılma hakları yalnızca Kayseri Büyükşehir Belediyesi'ne aittir. Yazılı izin olmadıkça makul alıntılar dışında bir kısmının ya da tamamının çoğaltılması yasaktır. Yayımlanan yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

başkandan...

"Derdiniz var ise, derginiz olur", şeklinde bir söz okumuştum. "Dert Söyletir", "derdini söylemeyen, dermanını bulamaz." şeklindeki atasözlerimizi de hatırlatmak isterim.

Bizim bir Kayseri sevdamız var. Her şeyi ile seviyoruz biz şehrimizi. Tarihimizle kıvanç duyduğumuz gibi, Tabii güzelliklerimizle de övünüyoruz. Türkülerimizle Anadolu insanının gönlüne tercüman oluyoruz. Ürettiklerimizle ülkemiz ekonomisine değer katıyoruz. Yetiştirdiğimiz hemen her alandaki insanımızla Büyük Türkiye hedefine ulaşma noktasında katkı sunuyoruz. Zenginliğimiz çok. İstiyoruz ki sahip olduğumuz değerlerimizi hem hemşehrilerimize hem de milletimize tanıtalım, arada bir olsa da hatırlatalım. Güzelliklerimizi başkaları ile paylaşalım.

Tarih ve kültür, devamlılığı sağlandığı müddetçe nesilden nesle aktarılır. Şehir tarihin ve kültürün yaşadığı ve oluştuğu mekândır. Yaşadığımız şehir bunun en güzel örneğidir. Geçmişte maddi ve kültürel zenginlik bakımından zirvede olan birçok şehir, kültürel devamlılığını sağlayamadığı için tarih sahnesinden çekildi. Kayseri ise binlerce yıl geriye giden tarihiyle, yaşamak için gerekli olan kültürel soluğu alarak nefesini günümüze kadar taşıdı.

Kayseri'nin sahip olduğu tarihi ve kültürel birikimi bize ağır sorumluluk yüklüyor. Öncelikle sahip olduğumuz değerleri koruma sorumluluğumuz var. Hemen ardından şehrin tarihine ve kültürüne katkıda bulunma görevimiz var. Ayrıca hem geçmişten getirdiğimiz değerleri hem de bugün bizim ürettiklerimizi gelecek nesillere aktarmak ödevimiz geliyor.

Bu ödevi yerine getirirken savruk ve rastgele çalışmalarla değil, belirlediğimiz ilkeler doğrultusunda hareket etmemiz gerekiyor. Bu ilkelerimizden bazılarını sizlerle paylaşmak isterim.

- Gelişmeyi ve kalkınmayı tarihi ve kültürel mirasa sahip çıkarak sağlamak.
- Yaratıcı ve yenilikçi bir yaklaşımla yeni projelere imza atmak.
- Kaynakları etkin ve verimli kullanmak.
- İnsan odaklı ve hemşerilerin memnuniyetini esas alan hizmet sunmak.
- Ekip ruhu ve takım çalışmasına önem vermek.
- Halkın değerlerine saygılı olmak, kültürel ve doğal değerleri korumak.
- Şehirlilik bilinci ve hemşeri kültürü oluşmasına katkıda bulunmak.

Bu ilkeler ve düşünceler doğrultusunda şehir kültürünü sürekli canlı tutacak etkinlikler düzenliyoruz. Kayserili kültür ve sanatseverler belediyemizin etkinliklerini ilgi ile takip ediyorlar. Bu etkinliklerde hemşehrilerimizin beğeni ve taleplerini dikkate alıyoruz. Ülke çapında tanınmış, müzisyenler, tiyatrocular, sanatçı ve yazarlar hemşehrilerimizle buluşuyor.

Şehir Kültür Sanat dergisi de işte bu ilkelerden hareket ederek yayın hayatına başlıyor. Bu dergi ile Kayseri'de eksikliği hissedilen bir alanda, kültür-sanat alanında üzerimize düşen vazifeyi yerine getireceğimize inanıyorum. Geçmişte âlimlerin ve ariflerin beşiği olan şehrimizi, bilim, kültür ve sanat açısından eski parlak günlerine ulaştırmak başlıca görevimiz olacak.

Şehir Kültür Sanat dergisinin ilk sayısında yukarıda ifade etmek istediğim hususun ilk örneği ile sizleri buluşturuyoruz. Dergimizin kapağında yer alan figür ilk kez gün yüzüne çıkıyor. Çıkaranları kutlarken, dergimizin uzun ömürlü ve uzun soluklu olmasını temenni ediyorum.

Mustafa ÇELİK
Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı

editörden...

Şehir insanın zaman ve mekân halidir. Kültür ve sanat ise medeniyet tasavvurunun eşya ve hadiselere yansıması... Şehri anlamak insanı, onun ruhunu ve manasını anlamaktır. Dünyayı ifsad ile değil imar ile görevlendirilen insanın bu bilincidir ki tarih boyu zamanı ve mekânı imar bilincinde olan, insan merkezli medeniyet tasavvurlarının ortaya çıkmasına zemin oluşturmuştur. İnsan zamanın ve mekânın şuurunda olduğu zaman medeniyetler oluşturabilir.

Kayseri bu anlamda pek çok medeniyetin merkezi olmuştur. Pek çok kültürün geçiş noktası olan Kayseri yine sayısız sanat anlayışlarının terkip edildiği bir mekân olma hüviyetini de her zaman sürdürmüştür. Erciyes'in gölgesinde Erciyes'le müşahhaslaşan Kayseri, tecellinin nasıl tezahür ettiğinin, görüntünün nasıl zamana ve mekâna nakşedildiğinin en önemli göstergesidir. Erciyes'i dünyaya taşıyan Mimar Sinan, Osmanlı'nın eğitim şuurunu oluşturan Davud el Kayseri, Selçuklunun irfan pınarı Seyyid Burhaneddin sözünü ettiğimiz medeniyet tasavvurlarının sadece birkaç örneğidir.

Öyleyse bir mekânı mekân yapan içinde bulunduğu zamanın ruhunu idrak edebilmektir. Bir zamanı idrak edebilmek de o mekânı zaman içinde taşıyabilme kudretini gösterebilmektir. Bir anlamda insanın mükellef olduğu en temel görev de yaratılış gayesi ile uyumluluk bağlamında budur. Biz de bu şuur ve gaye ile Kayseri Büyükşehir Belediyesi olarak zamanın ve mekânın şuurunda olabilme çabası ile Şehir Kültür Sanat dergisini çıkarıyoruz. Amacımız medeniyet tasavvurumuzun tecelli ve tezahürlerini insanlarımıza sunabilme ve aktarma gayretidir. İnsan sadece bilgiyi değil, bir karakteri, kimliği ve ahlakı taşımakla da mükelleftir. Dolayısıyla bizim de özelde Kayseri genelde Türkiye ve Dünya için kültür ve sanat kaygısı taşıyan her duruşu, anlama ve anlatma kaygımız var. Bugün dünyada mimarlık denildiğinde akla ilk gelen Mimar Sinan ise, medrese, okul, düşünce denildiğinde Davud el Kayseri akla gelmeden bir şey yapılamıyorsa, aşk denildiğinde Seyyid Burhaneddin ve Seyrani, ruh denildiğinde İbrahim Tennuri, bozlak, türkü, gönül denildiğinde Dadaloğlu terennüm ediliyorsa, yeni isimlerin, yeni sembollerin yine bu topraklardan çıkacağı umudunu her dem taşıyoruz.

Amacımız sadece Kayserili yazarlardan Kayseri'yi anlamak ve dinlemek değil. Kayserili yazarlarla birlikte Kayseri'yi anlatan yazar ve sanatkârların yazıları, fotoğrafları, çabaları bizim için çok önemlidir. Arı bal yapar balı bilemez misali bazen şehrin içinde olan şehri göremezken, şehrin dışından gelen birisi bizden daha iyi görebilir, fark edebilir. Bu bilinçle dergimizin sayfaları yalnızca Kayserili yazar ve sanatçılarımıza değil, Kayserili olmayan yazarlarımıza da açıktır. Bu dergimizdeki bütün yazı ve çalışmalar ister kültürel, ister, tarihi, ister sanatsal ve isterse akademik olsun Kayseri merkezli olacaktır. Şehrimizle ilgili her doküman ve veri bizim için önemlidir. Amacımız geleceğimize miras bırakacağımız bir arşiv oluşturabilmek ve bunu sürekli hale getirmektir.

Şehir Kültür Sanat dergimizin bu sayısında; Prof. Dr. Atabey Kılıç Seyyid Burhaneddin ve Maarif eseri bağlamında bir Seyyid Burhaneddin biyografisi yazdı. Yusuf Yerli birbirinden güzel Erciyes fotoğrafları eşliğinde Kayseri'nin gözü ve manası Erciyes ekseninde dağı, insanı ve şehri anlattı. Kemal Gönen'in Yılkı Atları dosyası birbirinden güzel fotoğrafları ile sizi zamandan ve mekândan soyutlayıp Orta Asya'nın bozkırlarına götürecek. Atlar sanki bizi gelenekten geleceğe taşıyan mana rüzgârlarının somutlaşmış halleri... Yard. Doç. Dr M. Fazıl Himmetoğlu İslam çağına kadar Kayseri'nin tarihi hikâyesinden birkaç kesit anlattı. Prof. Dr. İlhan Özkeçeci ise Kayseri'de doğan bir enstrümanı Tarab'ın hikayesini yazdı. İlk sayımızın kapak dosyası ise Keykubad Sarayı kazılarında ortaya çıkan Bahçıvan çinisi... Bahçıvan ile ilgili süreci kazıyı da yöneten Prof. Dr. Ali Baş kaleme aldı. Keykubad sarayını ise Kayseri'nin önemli tarihçilerinden Mehmet Çayırdağ yazdı.

Bunların dışında röportajlarımız, kitap tanıtımlarımız, diğer kültür ve sanat yazılarımız ve haberlerimiz, Kayseri ile ilgili tarihi ve bugünü yansıtan onlarca güzel fotoğraflarımız var.

Şimdiden ikinci sayının heyecanı ve hazırlığı içindeyiz... Bir kitapta, bir fotoğrafta, bir dergide, bir konserde, bir konferansta, bir panelde, bir sempozyumda buluşmak dileğiyle.

içindekiler...

KAPAK DOSYASI

Keykubadiye Sarayı Kazısında Bulunan Bahçıvan Figürlü Çininin Öyküsü

Prof. Dr. Ali BAŞ ▶ **8**

Keykubâdiye Sarayı

Mehmet ÇAYIRDAĞ ▼ **12**

Yılkı Atları, Dağların Özgür Çocukları

30 ▼ *Kemal GÖNEN*

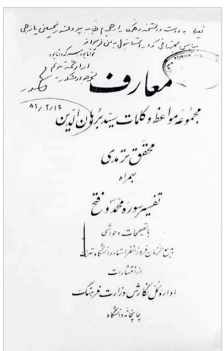

İNSAN

Seyyid Burhâneddîn-i Velî Hazretleri ve Ma'ârif İsimli Eserine Dâir

16 ◀ *Prof. Dr. Atabey KILIÇ*

DOĞA

Anadolu'nun "Ağ Gelini": Erciyes

20 ▲ *Yusuf YERLİ*

TARİH

Bir Şehrin Doğuşu- Bir Tarihin Başlangıcı: Kayseri'nin Hikâyesi

40 ▼ *Yard. Doç. Dr. M. Fazıl HİMMETOĞLU*

GEZİ
Yüreğini Taşa İşleyen Şehir Kayseri
48 ▼ *Gılcan Mete DELİBAY*

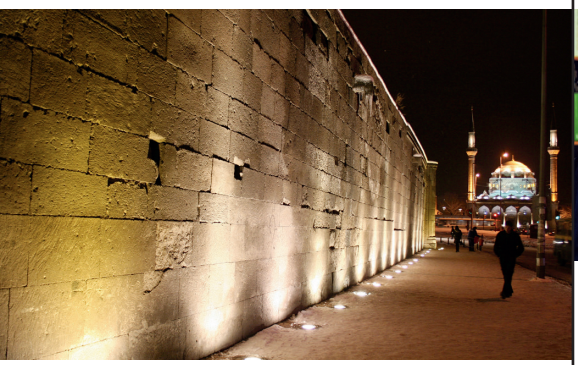

SÖYLEŞİ
TULUYHAN UĞURLU: Ben, Anadolu'nun Bir Evladıyım
57 ▼

MÜZİK
TARAB
Türk Musikisinde Yeni Bir Sazın Ortaya Çıkış Hikâyesi
62 ▶ *Prof. Dr. İlhan ÖZKEÇECİ*

HUNAT GÜNLÜĞÜ
Kitap Bekleyen Adamlar
66 ▼ *Alper ASIM*

SOFRA
Kayseri Mantısı
70 ▼

ŞEHİR VE HAFIZA
Milli Mücadele Müzesi
72 ▼

KİTABİYAT
Selçuklu Uygarlığı Müzesi Kataloğu
79 ▶

ŞEHİR VE EKONOMİ
Kayseri'nin Bojileri Avrupa'nın Raylarında
81

KÜLTÜRDEN...
Kültür Sanat Haberleri
82 ▼

ZEKA KÖŞESİ
Kelime Avı
Bulmaca
Sudoku
94

ETKİNLİKLER
Ocak 2017 Kültür Sanat Etkinlikleri
96

KEYKUBADİYE SARAYI KAZISINDA BULUNAN

Bahçıvan Figürlü Çininin Öyküsü

Prof. Dr. Ali BAŞ
Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi ve Keykubadiye Sarayı Kazısı Başkanı

Bilindiği üzere Anadolu Selçuklu döneminin önemli saraylarından biri olan Keykubadiye Sarayı, Kayseri'de Keykubat Dağı eteklerinde, Şeker Fabrikası arazisi içerisinde bulunan Şeker Gölünün doğu kıyısında yer alır. Tarihi kaynaklarda övgüyle söz edilen Keykubadiye Sarayı'nın tespitine yönelik çalışmalar geçen yüzyılın ortalarında netleşmeye başlamış, rahmetli Zeki Oral tarafından yapılan çalışmalar sonucu keşfedilerek 1953 yılında ilim alemine tanıtılmıştır.

Sarayda 1964 yılında rahmetli hocamız Prof. Dr. Oktay Aslanapa başkanlığında yürütülen bir sezonluk kazı çalışmasında mevcut kalıntıların etrafı açılmış, yapılan bazı tespitlere rağmen kısa süreli olan bu kazı çalışması sürdürülememiştir. 1980 yılında ise Prof. Dr. Oluş Arık ve Prof. Dr. Rüçhan Arık başkanlığında yapılması planlanan kazı çalışması da bazı sebeplerle başlatılamadan sonuçsuz kalmıştır. Daha sonraki yaklaşık 34 yıllık süre içerisinde saray ile ilgili olarak bilimsel anlamda bir çalışma yapılamamış ve adeta kaderine terkedilmiştir.

Keykubadiye Sarayı'nda, günümüze ulaşan iki yapının rölöve ve restorasyon projelerinin hazırlanarak, onarımlarının yapılmasına yönelik olarak başlatılan çalışma, finansmanı Kayseri Şeker Fabrikası yönetimi tarafından sağlanarak Oba Şehircilik ve Mimarlık şirketine verilmiştir. Aslında konunun temelinde, Mesci Dede olarak anılan ve 2014 yılında 92 yaşında olan bir zatın günümüze kadar gelebilen Dört Kemerli Yapıyı Alaeddin Keykubad'ın mezarının bulunduğu yer olarak belirtmesi yatmaktadır. Bu bağlamda konuya ilgi duyan Sayın Hüseyin Akay'ın girişimiyle Kayseri Şeker Şirketi yönetimi, yapıların restorasyonu konusunda duyarlılık göstererek söz konusu çalışmanın başlatılmasını sağlamıştır. Konuya ilişkin yazışmalar ve kurul kararları alındıktan sonra 02.04.2014 tarihinde Dört Kemerli Yapının yanında bir tören düzenlenmiştir. Törene sondaj çalışmasının bilimsel danışmanlığını yürütecek olan Prof. Dr. Ali Baş ile sondaj çalışmalarında görev alacak olan Arş. Gör. Şükrü Dursun ve Arş. Gör. Yurdagül Özdemir ile Kayseri Kültür Müdürü, Kayseri Şeker Fabrikası yönetim kurulu başkanı ve üyeleri, müdürleri

Aslında konunun temelinde, Mesci Dede olarak anılan ve 2014 yılında 92 yaşında olan bir zatın günümüze kadar gelebilen Dört Kemerli Yapıyı Alaeddin Keykubad'ın mezarının bulunduğu yer olarak belirtmesi yatmaktadır.

ve çalışanları, Kayseri Müze Müdürü ve uzmanları, sondaj çalışması ve restorasyon projelerini üstlenen Oba Şehircilik ve Mimarlık şirketi çalışanları ile vatandaşlar katılmıştır. Açılış konuşmaların ardından sembolik olarak Dört Kemerli Yapının güneyinde ilk kazma vurulmuştur. Sadece açılış töreni düzenlenen söz konusu tarihte yüzey araştırması dışında çalışma yapılmamıştır.

Sondaj çalışmasına Kayseri Müzesi Müdürlüğü denetiminde, Prof. Dr. Ali Baş'ın bilimsel danışmanlığında, Arş. Gör. Şükrü Dursun'un alan ve mimar Hayriye Livtopuz'un proje sorumluluğunda 07.04.2014 tarihinde başlamış ve çalışma 17.04.2014 tarihinde sona ermiştir. Sondaj çalışmasına Kayseri Müzesi adına müdür yardımcısı Hasan Elmaağaç ve Uzman Sezai Arık katılmıştır.

Her iki yapının çevresinde yürütülen onbir günlük çalışma sırasında, özellikle Dört Kemerli Yapının çevresinde olmak üzere önemli kültür varlıkları ortaya çıkarılmıştır. Bunlar arasında farklı teknik ve süsleme özelliklerine sahip çiniler ile seramik ve alçı malzemeler dikkate değer buluntulardandır.

Söz konusu çini buluntular arasında yer alan en önemli örnek, sır altı tekniğinde yapılan ve insan figürlü, 20,07 cm çapında, 2,5 cm kalınlığındaki sekiz kollu yıldız çinidir. Dört Kemerli Yapının doğu yönünde bulunan ve büyük bir heyecan uyandıran çini üzerinde yer alan kompozisyon, yıldız formuna uygun çerçeve içinde verilmiştir. Desen kobalt mavi, siyah ve turkuaz renklerle boyanmıştır. Çininin merkezinde, elinde kürek tutan, ön ve arkada birer bitki ile sınırlandırılan erkek figürü tasvir edilmiştir. Sola dönük vaziyette elinde küreğiyle toprağı bellerken betimlenen figür, muhtemelen bir bahçıvanı yansıtmaktadır. Figürün hafif uzun yassı kafasının üst bölümü birkaç noktasal hareketle ortaya konan saç dışında kel biçimdedir. Yüz hatları belirgin olarak işlenen figürün iri gözünün üzerindeki kaşı yay şeklindedir. Burnu oldukça büyüktür. Sakal ve bıyık arasında ise beyaz renkle şekillendirilen ağız kısmı seçilmektedir. El ve kolları ile küreği tutuş biçimi oldukça gerçekçi bir görünüm sergileyen figürün sağ ayağı havada olup, elindeki küreği toprağa saplamak üzere hareketli biçimde verilmiştir. Üzerindeki yarım kollu, yuvarlak yakalı elbisesi kobalt mavi, içine giydiği uzun kollu mintanı ile bileklerinin üstünde sonlanan pantolonu turkuaz renkte boyanarak kompozisyona canlılık katmıştır.

Figürün önünde ve arkasında, uzunca dallardan uzanan yuvarlak formlu meyveler-yapraklar ile uçlarında kırçıllı yapısıyla haşhaşı anımsatan büyük bir meyveyle sonlanan bitkiler yer almaktadır. Figürün iki ayağının alt kısmına gelen yıldızın köşelerinde üçgen bir şekil oluşturulmuş, bu yüzeye de bitkisel motifler işlenmiştir. Diğer yıldız kollarındaki üçgen şekilli bölmelerden farklı olarak çizgisel üslupta, toprak betimlemesi şeklinde boyanmıştır. Figürün çevresindeki diğer boşluklar turkuaz ve kobalt mavi renklerde dolgulanmıştır. Figürü ön ve arkasından sınırlandıran yıldız kollarında rezerv tekniğinde rumi motifi görülür. Astar renginde bırakılan rumilerin çevresi ise kobalt mavisi ile boyanmıştır.

Buluntular arasında en sağlam örnek olan sekiz kollu yıldız çini, aynı zamanda sondaj buluntuları arasında insan figürlü tek örnektir. Elinde küreği ile çalışan erkek figürü oldukça gerçekçi biçimde tasvir edilmiş, fiziksel özellikleri açısından Selçuklu dönemi çini sanatı içerisinde hiç de alışık olmadığımız bir tip olarak verilmiştir. Bunun yanı sıra, saray eşrafı dışında halktan birinin tasvir edilmesi bakımından da büyük önem taşımaktadır. Selçuklu çinilerinde, tıpkı minyatürlerde olduğu gibi genel anlamda Türk tipi olarak verilen çekik göz, küçük burun, küçük ağız gibi fiziki özelliklerden farklı olarak büyük burnu, çekik olmayan göz yapısı ile etnik açıdan farklı bir kişilik yansıtmaktadır.

Anadolu Selçuklu dönemine ait böyle bir kompozisyon çini üzerinde sağlam olarak bugüne kadar ele geçmemiştir. Fakat dönemin maden ve minyatür sanatında benzer kompozisyonla karşılaşılmaktadır.

Sondaj çalışması sırasında çok sayıda taşınır kültür varlığı ile karşılaşılması üzerine, bilimsel amaçlı kazı başlatmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığına başvuru yaptık. Yaptığımız başvuru kabul edilerek, Keykubadiye Sarayında Bakanlar Kurulu Kararı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı adına 2015 yılından itibaren başkanlığımda bilimsel amaçlı arkeolojik kazıya başlamış bulunmaktayız. Bu bağlamda başta Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü olmak üzere, kazımıza maddi ve manevi anlamda destek veren Kayseri Büyükşehir Belediyesi ile Kayseri Şeker Şirketine kazı ekibi adına teşekkür ederim.

Son söz olarak, aynı zamanda Keykubadiye Sarayı Kazısının logosu olan ve halen Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesinde sergilenen bu nadide eserin ziyaretçilerini beklediğini belirtmek istiyorum. ■

Keykubâdiye Sarayı

Mehmet ÇAYIRDAĞ
Tarihçi / Yazar

Sultan I. Alaaddin Keykubad'ın Kayseri'de yaptırmış olduğu bu ikinci yazlık saray, o zamana göre şehrin 10 km. batısında, şimdi şehir merkezinde Ambar Mahallesinde kalmış, Ankara-Adana, Konya yolu üzerinde, Keykubad Dağı eteklerinde, bugünkü Şeker Fabrikası arazisi içerisinde idi'. Sultanın ismi ile anılan saray yanındaki Keykubad Dağı ve çevredeki Keykubad Çiftliği (halk dilinde Keybat olarak) bugünlere kadar gelebilmiştir. Sultan Alaaddin Keykubad kendi ismi ile anılan bu küçük tepenin güney batısında kaynayan su kenarına Keykubadiye Köşklerini yaptırmıştır. Kaynayan bu sudan oluşan ve bugün Şeker Fabrikası gölü olan gölcük sarayın havuzu idi ve uzak bir yerden buraya ayrıca içme suyu da getirtilmişti. Dağın arka, yani kuzey ve doğu tarafı ise kaynaklarda geçen, Selçuklu ordusunun seferlerden önce toplandığı meşhur Meşhed Ovası idi. Şimdi bu çevrede Meşhed İni isimli bir semt bulunmaktadır.

Bu meşhur Selçuklu Sarayının yerini merhum M. Zeki Oral bulmuş, araştırma ve gözlemlerini neşretmiştir. Bugün de bazı kalıntılar mevcut olan burada 1964 yılında Prof. Dr. Oktay Aslanapa, kısa süre araştırma hafriyatı yapmış, 1980 yılında da Prof. Dr. Oluş Arık ve Prof. Dr. Rüçhan Arık birkaç gün bazı çalışmalarda bulunmuşlardır. Çevredeki yerleşim sebebi ile hızla tahrip olmakta olan bu tarihî alanda ciddi ve uzun bir kazı çalışması yapılarak sarayın koruma alanının tespiti ile bölgenin sıkı bir koruma altına alınmasına acilen ihtiyaç bulunmaktadır. Saray hakkında Selçuklu kaynağı İbni Bibi'de teferruatlı bilgiler vardır. Burada Saraydan ilk bahis H.622/M. 1225 yılında bazı tüccarların şikayeti üzerine Alaaddin Keykubad, tayin ettiği kumandanları emrindeki ordularını Kırım, Ermenistan ve Akdeniz sahillerine göndermesinden sonra "Emirlerin Olmadığı Sırada Sultan'ın Keykubadiye Mevkiinde Oturması" başlığı altında bulunmaktadır". Yazar bu bölümdeki şiirde sarayı özetle şöyle tasvir eder:

"Ordularını seferlere yollayınca. Sultan bir grupla bir yere (Keykubadiye'ye) gitti. Bu yer öyle bir yerdi ki Tanrı Cenneti dünyada göstermek için yaratmıştı. Havası ılık, sabâ rüzgârı misk kokuları getirirdi. Nehrin kıyısında yeşillikler vardı. Güzellikte bahar gibi idi. Orada öyle bir saray vardı ki güneş ve ay her taraftan görünürdü. O yerde hayat suyu akıtan bir çeşme vardı. Çevresi baştan başa gül bahçesi idi. Onun önünde güzel bir yeşil deniz vardı. Orada balıklar ay gibi gezinirlerdi. Oradaki ağaçlann meyveleri ikbal meyvesi idi. Dünya oraya cihan padişahı Keykubad adına ikbal mührünü vurmuştu. Alemin Sultanı Keykubad bir süre cennet bahçesini andıran o nezih yerde oturur, yapacağı fetihleri düşünür ve eski pâdişahlan anlatan kitapları okurdu.

Pâdişâh seller vakti güneş kendini gösterince genç çavuşun sesi ile dışarı çıkar, dağ gibi atına biner. Cenneti andıran ovada (sarayın yanındaki Meşhed Ovası) dolaşırken her ülkeden adamlar gelir, duyduklarını ona anlatırlardı. Oradan mutlu bir şekilde eyvana döner, eliyle borgâhın kapısını açar, büyük küçük herkes oraya gelirdi. Mîr-i bar gelenleri kabul eder, padişahın dağıttığı adaletle işleri yoluna girerdi. Sonra halka açık sofra kurulur, münavebe ile herkes o sofradan nasibini alır, kimse mahrum kalmazdı. Sonra cihan fatihi oradan kalkar, saadetle başka eyvana geçerdi.

Bütün bilginler, din ve düşünce adamları, köleler ve ordunun ünlüleri oraya girerlerdi.

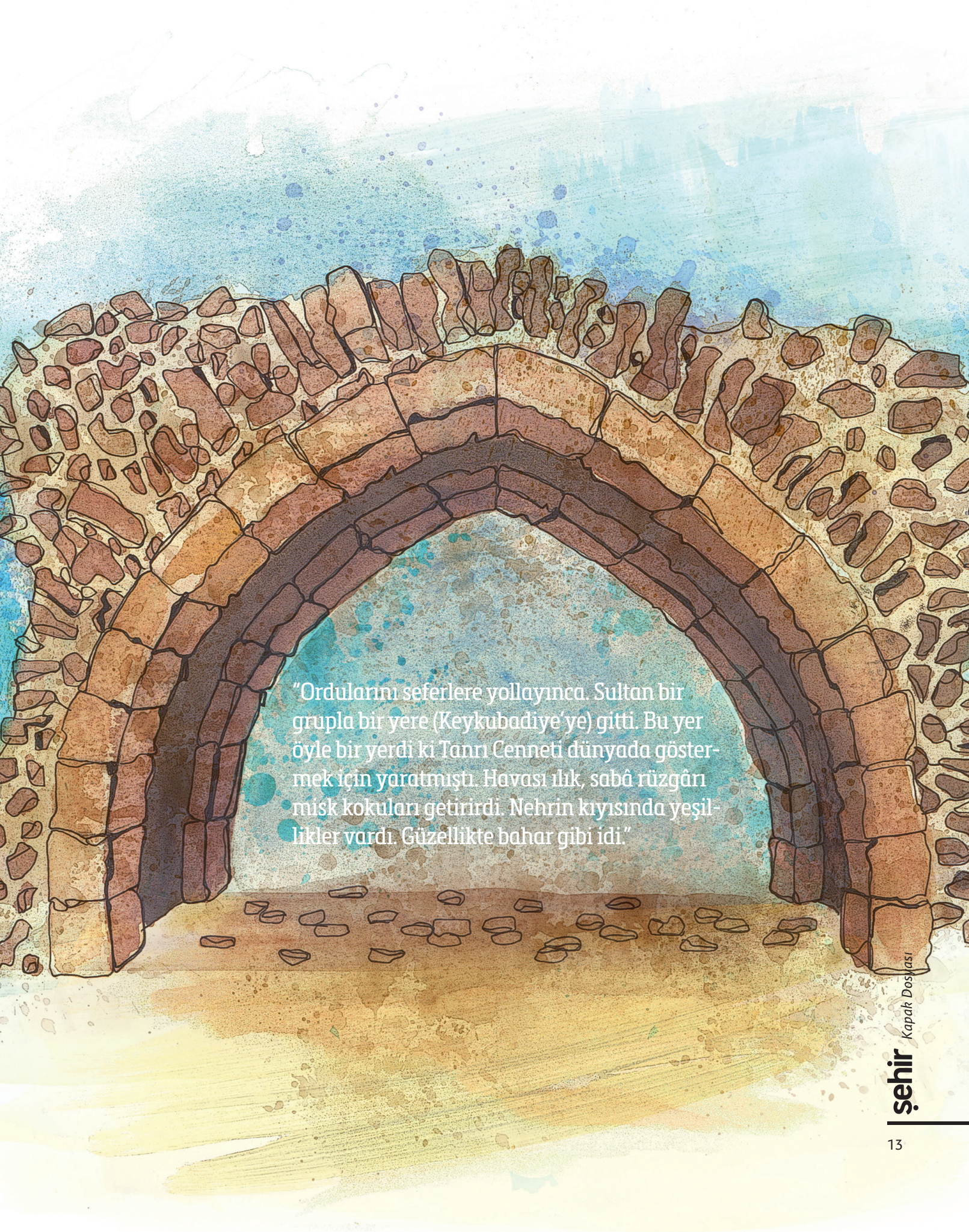

"Ordularını seferlere yollayınca. Sultan bir grupla bir yere (Keykubadiye'ye) gitti. Bu yer öyle bir yerdi ki Tanrı Cenneti dünyada göstermek için yaratmıştı. Havası ılık, sabâ rüzgârı misk kokuları getirirdi. Nehrin kıyısında yeşillikler vardı. Güzellikte bahar gibi idi."

Orada her konudan söz edilir, her ülkeden, yapılması gereken işlerden, hazinenin ve ordunun meselelerinden, asayiş ve huzurdan, sevgiden, düşmanlıktan, her ülkeye gönderilen cevaplardan bahsedilirdi. Bu işler bittikten sonra Mîr-i han Cihan Padişahının önüne Dârüsselâm gibi bir sofra kurardı. Çaşnigir huzura girer ve yerini alır, ünlü kimselerin yaptıkları duadan sonra Padişaha yiyecek sunardı. Yemekten sonra hepsi mutlu olarak Cihan Hâkiminin yanından ayrılırdı. Ondan sonra tanınmış kişiler, savaşın arslanları olan eğlence arkadaşları Padişah dergâhında bir defa daha yerlerini alırlardı. Saz ve rud çalan bütün çalgıcılar gelirdi. Neyin sesinden ve çalgı nağmesinden sert taşların kalbi de coşmağa başlardı. O mutlu pâdişâh gece gündüz zamanını bu şekilde geçirirdi. Haftada bir defa çevgân oyunu seyreder, kendisi de sık sık yapardı. İşlerinin olmadığı bazı günler ise ava çıkardı."

Erzincan Mengücüklü Emiri Melik Fahreddin Behramşah 1225 yılında ölünce, yerine oğlu Alaaddin Davudşah geçmiş, ancak bu Melik kendi emirleri ile geçinememiş ve onların bir kısmını öldürüp bir kısmını hapsetmişti. Bazıları da kaçıp Alaaddin Keykubad'a sığınmışlardı. Sultan bunun üzerine Davudşah'a elçi gönderip hapisteki emirleri kurtarmış ve onları Keykubadiye Sarayı'na getirtmişti. Burada onlara ikram ve izzette bulunarak meclisin baş köşesine oturtmuştu.

"Bahar mevsimi idi, rüzgâr amber saçıyordu. Bahçeye cennetten bir kapı açılmıştı. Yer gül mücevherleriyle dolmuş, Kubadiye başka bir gök olmuştu. Cihan, padişahı güzel eyvanda oturmuştu. Önünde suyunu kevser suyundan alan, gül suyu akıtan bir çeşme vardı. Orada yeşil bir deniz (göl) vardı." Bir müddet sonra Davudşah durumdan endişelenerek O da Kayseri'ye, Sultanın ziyaretine geldi. Sultan Onu emirleri ile karşılamaya çıktı. Beraberce at sürerek Keykubadiye'ye geldiler. Davudşah, Erzincan'dan kendi tarafından getirilerek kurulmuş olan atlas otağa yerleşti. Misafirlere hassa mutfağından sofralar getirildi. Yol yorgunluğu geçtikten sonra bir süre Sultanla birlikte Meşhed Sahrasında gezinti yapıldı. Davudşah tekrar ayrılıp otağına geldi. Günün yarısı geçince davet üzerine Davudşah, Sultan tarafından hazırlatılan tam takımlı, altın işlemeli başlıklı Arap ata binerek ve yine gönderilen kıymetli hil'ati giyerek emirlerle Padişahın bargâhına (Keykubadiye'de) geldi. Perdedar perdeyi kaldırınca Melik, Sultan'ın önünde yüzünü yere koydu. Kalabalık bir mecliste büyük bir eğlence tertip edildi. Davudşah on gün bu şekilde misafir edildikten sonra ülkesine gönderildi (1227)".

Daha sonra Sultan, ahdinden dönen Davudşah üzerine, Erzincan'a 1228 yılında bir sefer düzenleyerek buraları fethedip oğlu Keyhüsrev'i bu bölgeye vali tayin etti. Sonra Kayseri'ye dönüp "atını Keykubadiye'ye sürdü. Orada bir şehir gördü (orası bir şehir gibi idi). Böylesi görülmemişti. Dağından (Keykubad Dağı) akan gül suyu gibi berrak, süt ve şarap gibi hoş ve lezzetli olan çay, bargâhın kapısının önüne kadar akmakta ve oradan her yere dağılmakta idi. Çok miktarda yükselen güzel köşkler gölün üzerinde tepeler meydana getirmişti (herhalde göldeki adacık üzerinde bulunan köşkler kastedilmektedir). Bahçelerde ağaçlar meyvelerle dolmuştu"'

Yine İbni Bibi Keykubad'ın Kayseri'de, 1 Haziran 1237 yılında, Ramazan Bayramında büyük bir ziyafetten sonra aniden hastalanarak Keykubadiye Sarayına geçtiğini ve gece yarısı bu kasırda vefat ettiğini, cesedinin buradan Konya Alaaddin Camii avlusundaki, ecdadına ait sultanlar türbesine nakledildiğini kaydeder".

"Bahar mevsimi idi, rüzgâr amber saçıyordu. Bahçeye cennetten bir kapı açılmıştı. Yer gül mücevherleriyle dolmuş, Kubadiye başka bir gök olmuştu. Cihan, padişahı güzel eyvanda oturmuştu. Önünde suyunu kevser suyundan alan, gül suyu akıtan bir çeşme vardı. Orada yeşil bir deniz (göl) vardı."

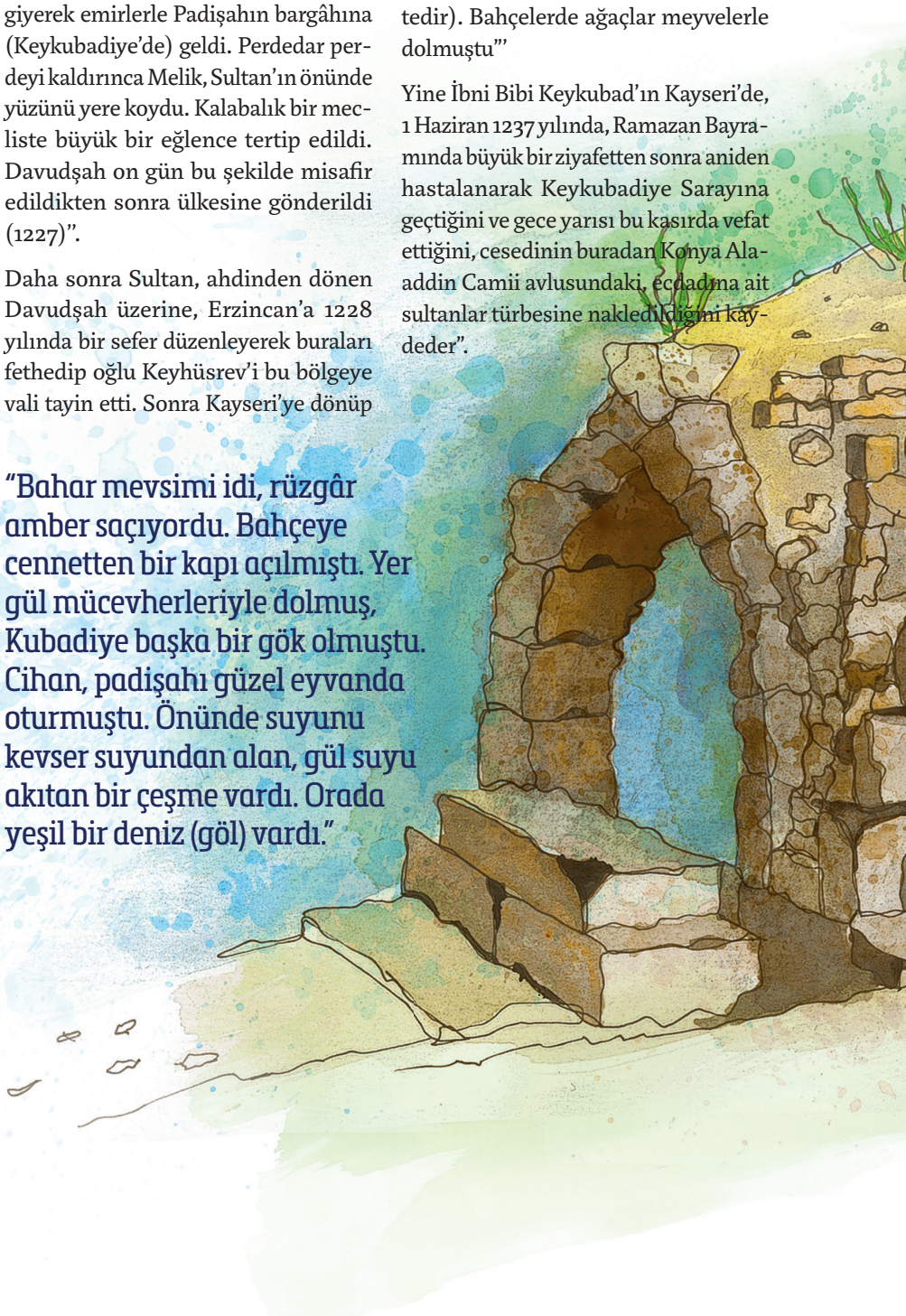

Sultanın ölümünden sonra Keykubadiye'ye gelen büyük oğlu Gıyaseddin babasının vasiyetine muhalif olarak buradan taraftarı emirler tarafından alınıp, babasının yerine Selçuklu tahtına çıkarmak için Şehir Sarayı-Devlethâneye götürülmüş, veliaht küçük şehzade İzzeddin Keykubadiye'de kalmıştı'

Saraydan 1254 yılında Keyhüsreviye Köşkü olarak haber almaktayız. Bu tarihte kardeş sultanlar, II. İzzeddin Keykâvus ile IV. Rükneddin Kılıç Arslan arasında Kayseri civarında Ahmet Hisarı önünde (merkez Yuvalı Köyü yakınında) vukuu bulan savaşta Kılıç Arslan ağabeyine mağlub ve esir olunca, ağabeyi onu Keyhüsreviye köşküne götürmüş ve ziyafet vermiştir". 1277 yılında Anadolu'yu Moğollar'dan kurtarmak üzere bir sefer tertip ederek Kayseri'ye kadar gelen Türk Memluk Sultanı Baybars, önce Sultan III. Gıyaseddin Keyhüsrev'in dehlizi (köşkü, otağı), çadırları ve sultanlık alâmetlerinin bulunduğu Keyhüsreviye (Keykubadiye) denilen öze geldi (20 Nisan Çarşamba). Sultan kapısında gelenek üzere nöbet (mehter, bando) çalınan otağa (dehliz) indi ve halkın kendisini ziyaretine izin verip herkese hediyeler dağıttı. İki gün burada dinlenip Cuma günü (22 Nisan) şehre gelip Sultanlık Sarayında (Devlethane) Selçuklu tahtına çıktı".

Bütün bu bilgilerden Keykubadiye'nin (İbni Bibi, şiirlerinde Kubadiye olarak da anmakta) H.622, M.1225'te inşasının bitmiş ve kullanılmaya başlanmış olduğunu, 1250'li yıllarda artık önemini kaybetmiş bulunduğu ve Keyhüsreviye diye isimlendirildiğini, 1277 de ise sarayın değil, bu civardaki otağların tercih edildiği anlaşılmaktadır.

Herhalde Moğol istilâsı ile (1243'ten sonra) burası tahrip edilmiş ve önemini kaybetmiştir. Nitekim 14. asrın sonunda yazılmış bulunan Kadı Burhaneddin tarihi Bezm ü Rezm'de saraydan hiç bahis bulunmamaktadır. Osmanlı döneminde burası artık "Keybat Çiftliği ve Dağı" olarak bir semt ismidir.

1649 yılında Kayseri'ye gelen Evliya Çelebi, Seyahatname'sinde Kayseri'nin teferrüç (gezinti) yerlerinden biri olarak saydığı ve çemenzar yer olarak belirttiği "Alaaddin Köşkü Mesiresi"nin burası olması kuvvetle muhtemeldir". Sarayın çevresindeki "Meşhed Ovası" ise zamanımıza bu bölgede bir semt ve küçük yerleşme yeri olan "Meşhed İni" olarak gelmiştir. ■

KAYNAKLAR

Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Zuhuri Danışman Yayını, İstanbul 1970, C.V

Faruk Sümer, **Yabanlu Pazarı**, İstanbul. 1985

İbni Bibi, **El-Evamirü'l- Alâiyye fi'l-Umuri'l-Alaiyye**, çev. Mürsel Öztürk, Ankara 1996, C.I

M. Zeki Oral, **Kayseri'de Kubadiye Sarayları**, Belleten, S.68

Prof. Dr. Oktay Aslanapa, **Kayseri'de Keykubadiye Köşkleri Kazısı (1964)**, Türk Arkeoloji Dergisi, S.XIII-I, 1964

Seyyid Burhâneddîn-i Velî Hazretleri ve Ma'ârif İsimli Eserine Dâir

Prof. Dr. Atabey KILIÇ
Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

Kayseri denilince hemen akla gelen Melik Mehmet Gazi (Melik Gazi), Ahi Evran, Selçukluların büyük sultanı I. Alâaddîn Keykubâd ve hayırsever eşi Mahperî Hatun (Hunat Hatun), II. Kılıçaslan'ın kızı Gevher Nesibe Hatun, Abdülmuhsin-i Kayserî, Dâvûd-ı Kayserî, Eratna veya Ertana devletinin kurucusu Alâaddîn Eratna/Ertana, kudretli bir şâir ve devlet adamı olan Kadı Burhâneddîn, Somuncu Baba (Şeyh Hâmid-i Kayserî), İbrâhim Tennûrî, Mimar Sinan, Seyyid Halil Devletli, Seyrânî ve Dadaloğlu gibi isimleri, şöhreti ve manevî etkisiyle bastıran Seyyid Burhâneddîn-i Velî Hazretleri için şehir halkının meşhur bir benzetmesi vardır: "Konya için Mevlânâ neyse, Kayseri için de Seyyid Burhâneddîn odur." Bunlara "Mevlânâ Konya'daysa hocası burada." benzeri başka cümleleri de ekleyebiliriz.

Şehir ve hatta Türk-İslam medeniyeti, kültürü için

> Mevlânâ, şeyhinin ölüm haberini alınca, büyük bir kedere kapılmış, hemen Kayseri'ye hareket etmişti.

çok mühim bir yeri bulunan Seyyid Burhâneddîn Hazretleri ile ilgili elimizdeki bilgiler ne yazık ki çok azdır. Hayatıyla ilgili bilgilerin hemen tamamını Eflâkî'nin Menâkıbu'l-Ârifîn/ Âriflerin Menkabeleri isimli eserinden öğreniyoruz.[1] Buna göre, asıl adı Hüseyin'dir, mîlâdî 1165 yılında bugünkü Özbekistan'ın Tirmiz şehrinde doğmuştur. Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin hocası ya da mürşididir. 9 yıl Konya'da Mevlânâ Hazretlerini irşâd etmiş, bunun için Konya'ya geçmeden önce de 2 ay kadar Kayseri'de kalmıştır. Seyyid Burhâneddîn Hazretleri, Mevlânâ'nın irşâdından sonra Kayseri'ye gelmiş ve vefât ettiği 1244 yılına kadar burada yaşamış, yine burada kendi adıyla anılan türbede/mezarlıkta defnedilmiştir.

Seyyid Burhaneddin Hazretlerinin bilinen tek eseri, sözlerinin ve müridleri ile sohbetlerinin yer aldığı, intisâbı bulunan Bahâüddîn Veled'in eseriyle de aynı adı taşıyan "Ma'ârif"idir. Esâsen Farsça yazılmış olan eser, ibadetin sırları ve hikmetleri izah edilirken sık sık âyet-i kerîmeler ve hadîs-i şerîflere müracaat edildiği için kısmen de Arapça'dır. Bilindiği üzere, Seyyid Burhâneddîn-i Velî Hazretlerinin yaşadığı devirde (1165-1244) Selçuklu Devleti'nin resmî dili ve genel olarak edebiyat, sanat, tasavvuf dili Farsça'dır. Eserin, Türkiye kütüphanelerinde bilinen üç yazma nüshası bulunmaktadır. Hicrî 5 Muharrem 687/ mîlâdî 10 Şubat 1288 tarihli olan en eski nüsha, Seyyid Burhâneddîn Hazretlerinin vefâtından 44 yıl kadar sonra istinsah edilmiş, yani kopyalanmıştır. 116 yapraklık bu nüsha, müstensih Argun bin Aydemir bin Abdullah el-Mevlevî tarafından çoğaltılmıştır, bugün Konya Mevlânâ Müzesi Kütüphânesinde 2118 numara ile kayıtlı bulunmaktadır. Üsküdar Selimağa Kütüphanesinde 567 numarada kayıtlı ve hicrî 788/ milâdî 1386'da Mahmud bin Hacı Sevinç Bey tarafından istinsah edildiği anlaşılan ikinci nüsha, baş kısmından birkaç varak eksiktir. Hicrî 7 Zilhicce 1321 / mîlâdî 24 Şubat 1904 tarihinde Derviş İbrahim bin Muhammed tarafından istinsah edilmiş olan son nüsha, yine Konya Mevlânâ Müzesinde, 962 numarada kayıtlıdır.

■ Seyyid Burhâneddîn-i Velî Hazretleri Türbesi

Ma'ârif'i, Farsça yazma nüshalardan önce Tahran Üniversitesi hocalarından Prof. Dr. Bedî'ü'z-zamân Fürûzânfer 1960 yılında "*Me'ârif, Mecmû'a-i Mevâ'ız ve Kelimât-ı Seyyid Burhâneddîn Muhakkık-ı Tirmizî*" ismiyle tashihler ve hâşiyeler ekleyerek Farsça aslıyla Tahran Üniversitesi yayınları arasında, sonra Abdülbaki Gölpınarlı 1972'de "*Seyyid Burhâneddîn Muhakkık-ı Tirmizî, Maârif*" adıyla Türkçe ve son olarak Kayseri'nin önemli kültür ve bilim adamlarından merhum Ali Rıza Karabulut 1995'te "Maârif (Mevlâna'nın Hocası) Seyyid Burhâneddin Tirmizî" başlığı altında Kayseri'de yine Türkçe tercüme hâlinde yayımlamışlardır.

Seyyid Burhâneddîn Hazretlerinin halk arasında bilinen unvânı "***Seyyid-i Sırdân***"dır. Bu vasfı almasıyla ilgili iki kerâmeti nakledilir. Birincisi, şeyhi ve Mevlânâ'nın da babası olan Bahâüddîn Veled'in vefâtının kendisine ilham yoluyla

1 Asıl adı Ahmed olan Eflâkî, Mevlânâ'nın torunu, Sultan Veled'in büyük oğlu Ulu Ârif Çelebi'ye intisâbı bulunduğu için Ârifî mahlasını da kullanmıştır. Altınordu Devleti topraklarında doğmuş, muhtemelen ilk tahsiline burada başlamış, ardından devrinin önemli ilim ve medeniyet merkezlerinden olan Konya'ya gelmiş, burada bazı hocalardan ders aldıktan sonra 1360 yılında vefât etmiştir. Ulu Ârif Çelebi'nin isteği üzerine kaleme alınan *Menâkıbu'l-Ârifîn*, Farsça'dır, telifi 36 yıl sürmüştür. Mevlevîlik tarihinin en önemli kaynaklarından olan eserde, özellikle Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî başta olmak üzere, diğer Mevlevî büyükleri ve Mevlevî tarikatı hakkında bilgiler bulunmaktadır. Eser ayrıca, XIII-XIV. yüzyıllar Anadolusunun dinî, tarihî, sosyal ve kültürel yapısı hakkında verdiği bilgiler bakımından da çok kıymetlidir. Eserin ilk bölümünde Mevlânâ'nın babası Bahâüddîn Veled hakkında, ikinci bölümünde de Seyyid Burhâneddîn Hazretleri hakkında bilgiler bulunmaktadır. Eser, 1976 yılında Ankara'da Tahsin Yazıcı tarafından neşredilmiştir.

> Gökler temizdir, feleklerde olanların hepsi temizdirler. Temiz ruhlar hazırlamışlar, Ey bana bir emânet veren hâzır ve nâzır Allah! Lutfedip gel. Bu emâneti benden al. Umarım, beni sabredicilerden bulursun...

bildirilmesiyle alâkalıdır. Bu kerâmet akabinde Seyyid Burhâneddîn Hazretleri Anadolu'ya doğru seyâhate çıkmaktadır. Menâkıbu'l-Ârifîn'de anlatıldığı kadarıyla bu kerâmet şöyledir: Mürşidi Sultânü'l-Ulemâ Bahâüddîn Veled Şam'a ulaştığında, bu şehirde kalması için ısrarlı tekliflere rağmen bilâd-ı Rûm'a yerleşmek niyetinde olduğunu ifâde edip yola devam etti. Anadolu'da Lârende (Karaman) beldesine gelindiğinde yerleşmeye karar verildi. Karaman Beyi Emir Mûsâ, Veled'e gerekli hürmeti göstererek kendisine medrese yaptırdı. Sultânü'l-Ulemâ bu medresede irşâd faaliyetlerinde bulundu. Yıllarca Lârende'de ikâmet ettikten sonra, Selçuklu sultanı Alâaddîn Keykubâd'ın daveti üzerine Konya'ya göçtü. Şimdi Mevlânâ müzesinin bulunduğu mahal, yerleşime elverişli, yeşillik ve bağlık bahçelik bir yer olduğu için burayı sevdiğini Keykubâd'a bildirdi. Bunun üzerine burayı Sultan kendisine hediye etti. Ömrünün son dönemlerini Konya'da irşâd faaliyetleri içinde geçiren Sultânü'l-Ulemâ, 23 Şubat 1231 Cuma günü vefat etti. Aynı gün, Seyyid Burhâneddîn-i Velî Hazretleri Tirmiz'de talebelerine ders verirken *"Vâh vâh! Şeyhim bu fânî âlemden ebedî âleme irtihâl etti/göçtü."* diyerek şeyhinin vefat ânını keşfen bildirmiştir.

Seyyid Burhâneddîn Velî, şeyhinin vefatından sonra bir gece rüyâsında mürşidi Bahâüddîn Veled'i görür. Rüyasında, *"Benim Celâleddîn'imi yalnız bırakmışsın. O'nu korumak konusunda haksızlık ediyorsun."* hitâbını işitir ve verilen görevi yerine getirmek maksadıyla hiç vakit geçirmeden birkaç sâdık dostunu da yanına alarak Celâleddîn'i bulmak için, doğduğu şehir Tirmiz'den 57 yaşındayken Anadolu'ya hicret etmek kasdıyla yola koyulur. Bazı kaynaklara göre bu seyâhat esnâsında önce Kayseri'ye uğramış, bir süre şehrin yöneticisi Sâhib Şemseddîn-i Isfehânî tarafından misafir edilmiş, bir yıllık müsâferet sonrası Konya'ya ulaşmıştır. Tirmiz ve Konya arası hicret ve ikâmet tam iki yılını almıştır.

Seyyid Burhâneddîn-i Velî'nin "Seyyid-i Sırdân" unvânı almasıyla ilgili ikinci kerâmeti ise kendi vefâtıyla alâkalıdır. Yine Menâkıbu'l-Ârifîn'de bu hâdise şöyle anlatılır: "Seyyid hazretlerinin ömrü sona erip de öteki dünyâya hareketi yaklaşınca hizmetçisine sıcak su hazırlamasını emretti. Hizmetçi biraz sonra gelip 'Suyu ısıttım.' deyince Seyyid, 'O hâlde git, kapıyı sıkıca kapat ve dışarıda, garip Seyyid dünyâdan göçtü diye salâ ver' dedi. Hizmetçi ise merak ettiği için, oradan uzaklaştı, fakat gitmedi, Seyyid'in ne yapacağını görmek için başını ibadethanenin kapısına koyup gözetledi. Seyyid kalktı, abdest aldı, gusletti, elbisesini giydi, ecel kadehini içerek evin bir köşesine kıvrıldı ve 'Gökler temizdir, feleklerde olanların hepsi temizdirler. Temiz ruhlar hazırlamışlar, Ey bana bir emânet veren hâzır ve nâzır Allah! Lutfedip gel. Bu emâneti benden al. Umarım, beni sabredicilerden bulursun' diye bağırdı ve rûhunu Allah'a teslim etti. Hizmetçi koşarak Sâhib Şemseddîn'e haber verdi. Seyyid'in ölüm haberi Kayseri'de kısa zamanda duyulmuş, büyük bir kalabalık hücresinin önünde toplanmıştı. Sâhib Şemseddîn, cenazeyi hazırlatırken Mevlânâ'ya da haber ulaştırdı. Cenaze, duâ ve tekbirlerle kaldırıldı. Mevlânâ, şeyhinin ölüm haberini alınca, büyük bir kedere kapılmış, hemen Kayseri'ye hareket etmişti. Kayseri'ye gelince doğru, Seyyid'in mezarı başına gitmiş, orada saatlerce

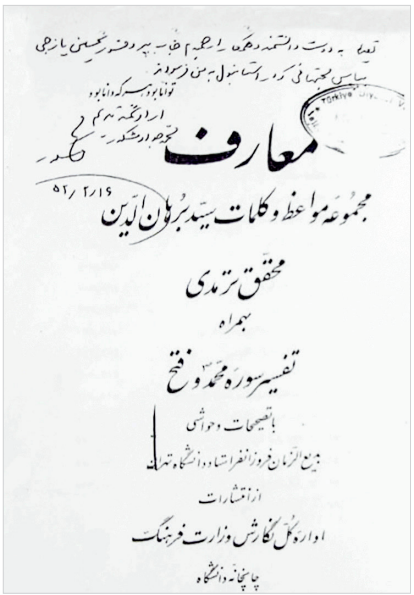

معارف

مجموعهٔ مواعظ و کلمات سید برهان الدین

محقق ترمذی

بهمراه

تفسیر سورهٔ محمد و فتح

با تصحیحات و حواشی

از انتشارات

ادارهٔ کل نگارش وزارت فرهنگ

چاپخانهٔ دانشگاه

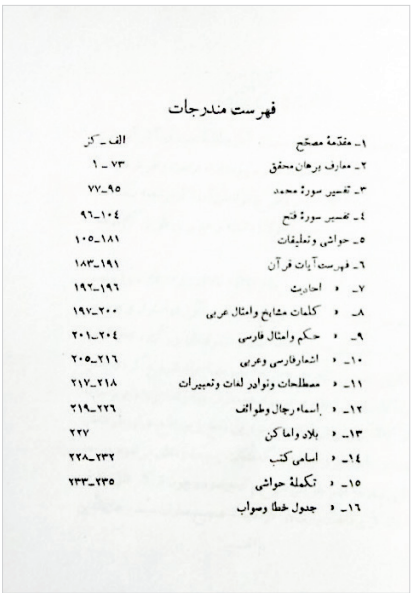

فهرست مندرجات

۱ـ مقدمهٔ مصحح	الف ـ کز
۲ـ معارف برهان محقق	۱ ـ ۷۳
۳ـ تفسیر سورهٔ محمد	۷۷ـ۹۵
٤ـ تفسیر سورهٔ فتح	۹۶ـ۱۰٤
۵ـ حواشی و تعلیقات	۱۰۵ـ۱۸۱
٦ـ فهرست آیات قرآن	۱۸۳ـ۱۹۱
۷ـ « احادیث	۱۹۲ـ۱۹۶
۸ـ « کلمات مشایخ و امثال عربی	۱۹۷ـ۲۰۰
۹ـ « حکم و امثال فارسی	۲۰۱ـ۲۰٤
۱۰ـ « اشعار فارسی و عربی	۲۰۵ـ۲۱٦
۱۱ـ « مصطلحات و نوادر لغات و تعبیرات	۲۱۷ـ۲۱۸
۱۲ـ « اسماء رجال و طوائف	۲۱۹ـ۲۲٦
۱۳ـ « بلاد و اماکن	۲۲۷
۱٤ـ « اسامی کتب	۲۲۸ـ۲۳۲
۱۵ـ « تکملهٔ حواشی	۲۳۳ـ۲۳۵
۱٦ـ « جدول خطا و صواب	

بسم الله الرحمن الرحیم

بعد الحمد والصلاة این ضعیف از آغاز مطالعهٔ خود در آثار آسمانی وجاودانی حضرت مولانا اعظم الله ذکره پیوسته راه درست وطریق صواب را درحل رموز و کشف اسرار وشرح غوامض آن آثار مراجعه بکلمات وکتب مشایخ و پیران حضرت مولانا دانسته و هم برین طریق گام نهاده وسیر نموده است.

پیداست که رعایت ترتیب ونظام الاقدم فالاقدم در ادراك تحول وفهم سیر تدریجی افکار و آراء و سبائی قوی و دست آویزی استوار و درست تواند بود وبدین سبب این ضعیف نخست ازمولانای بزرگ سلطان العلما بهاء الدین محمد بن الحسین بلخی مشهور ببهاء ولد شروع کرد و بنشر مجموعهٔ کلمات ومواعظ وی موسوم به«معارف بهاء ولد» پرداخت واجزاء چهار گانهٔ آنرا پس ازمقابله با قدیم ترین نسخ بزیور طبع درآورد ومنتشر ساخت و خاصه جزو چهارم را که سخت پیچیده ومغلق می نمود در حد توانایی ودرجهٔ فهم خویش شرح و تفسیر نمود وچون از کار نشر معارف بهاء ولد باز پرداخت روی در کار مقابله و تصحیح معارف سید برهان الدین

ـ الف ـ

niyazda bulunmuştu. Sâhib Şemseddîn, Mevlânâ'ya, şeyhinin kitaplarını teslim etti. Mevlânâ hocasının kitapları ile birlikte üzgün, içi yaralı olarak Konya'ya döndü. Bu kitaplar arasında Seyyid'in Makâlât yani Ma'ârif adlı meşhur eseri de vardı."

Bu kısa yazı çerçevesinde Seyyid Burhâneddîn Hazretlerinin Mevlânâ Hazretleriyle olan irşâd hikâyesinden bahsetmemiz mümkün olmadığı için, şimdilik Seyyid-i Sırdân'ın Kayseri'deki kerâmetlerinden birini nakletmekle yetinelim. Rivâyet olunur ki "Seyyid Burhâneddîn Hazretlerine, Kayseri'deyken Talas'tan bir kız çocuğu derse gelmektedir. Kızın babasına komşuları birgün, "Genç ve yetişmiş bir kızı, bekâr bir hocaya nasıl gönderiyorsun?" diyerek dedikodu yaparlar. Babası, hocasının yaşlı bir Allah dostu olduğunu, böyle düşünerek ikisine de iftirada bulunduklarını söyler. Sabahleyin de kızını yine hocasına gönderir. Kız, gelip hocasının karşısına geçince, hocası ona bir kutu vererek bunu babasına götürmesini söyler. Olan bitenden haberi olmayan kız, kutuyu alır, Talas'a evine döner. Hocasının kendisine verdiği emâneti babasına verir. Babası kutuyu açtığında, içinde bir ateşin yanmakta olduğunu ve ortasında da bir tutam pamuğun ateşin içinde yanmadan durduğunu görür. Bu dedikoduyu yapan komşularına kızın babası kutuyu gösterir. Yaptıkları hatayı anlayanlar gelip Seyyid Burhâneddîn Hazretlerinden özür dilerler. Buna rağmen, Seyyid Burhâneddîn Hazretleri bir daha o kızı dersine kabul etmez." Buna benzer bir hikâyenin Ahmed-i Yesevî Hazretlerinin de başından geçtiğini hatırlatmakta fayda var.

Seyyid Burhâneddîn Hazretlerinin güzel ahlâkı ve hayat tarzıyla ilgili nakledilen bir hususu da buraya almakta fayda görüyoruz. Hazret, dâimâ riyâzet ve mücâhede içerisinde olurdu, yani nefsin arzularını yapmaz, aksine, nefsin istemediği, ona zor gelen şeyleri yapardı. Onbeş gün ağzına bir şey götürmediği olurdu. "*Karnınızı aç bulundurunuz! Bunun için de çok oruç tutunuz! Çünkü oruç, hikmet hazinelerinin anahtarıdır. Oruç tutmak, kalp gözünün açılmasına, kalbin rikkate gelmesine sebeb olur. Ayrıca oruçlunun duâsı da Allahü teâlâ indinde makbûldür.*" derdi. Nefsinin arzularını yerine getirmemek için de, kapıda köpekler için hazırlanan yemek artıklarının yanına gider ve "*Ey nefis! Bana istediklerini yaptırıp rûhumu emrin altına almak mı istiyorsun? İstediğin şeylerin yerine gelmesini istiyorsan, önce yemek artıklarını yemen lâzım. Ya ye ya da beni bu hâlimle kabûl et!*" diyerek nefsiyle böyle mücâdele ederdi. Böylelikle nefsinin isteklerini hiçbir zaman yerine getirmez, nefsini kendine râm ederdi.

Hazret, dâimâ riyâzet ve mücâhede içerisinde olurdu, yani nefsin arzularını yapmaz, aksine, nefsin istemediği, ona zor gelen şeyleri yapardı.

En zor zamanlarında, Moğol istilâsına uğradığı, kıyımın, dehşetin, vahşetin kol gezdiği uğursuz günlerde Kayseri'ye âdetâ bir manevî koruyucu gibi gönderilen Seyyid-i Sırdân Burhâneddîn Hazretleri, âdetâ, rûhâniyeti ile hâlen bu güzel şehrin türlü belâlardan, kötülüklerden uzak kalması için muazzam bir kalkan gibi şehrin tam merkezinde durmakta, etrâfına her asırdan Allah dostlarını ve hiç ölmeyecekleri müjdelenen şehitleri almış vaziyette mahşerî bir orduyla beklemektedir. Bu zannımızı destekler mahiyetteki, Mevlânâ torunlarından bir güzel insanın kendisinden dinlediğimiz hayret verici, yaşanmış bir hikâyeyi bir başka yazıda paylaşmak ümîdindeyiz. ■

Anadolu'nun Ağ Gelini

ERCİYES

Erciyes'i konuşmak, Erciyes'le konuşmak...

Yazı: **Yusuf YERLİ**
Fotoğraflar: **Fikret ÇAKAR, Dursun ÇİÇEK, Osman GEZGİNCİ**

Önce Dağ fikri ve imajı üzerinden konuşmaya başladık. Dağ ve İnsan kıyaslamasına değindik ilkin.

Kur'an'da Ahzab Suresi 72'de, Haşr Suresi 21'de geçen Dağlara yapılan teklif karşısında Dağların Haşyet duyması ama İnsan'ın "teklif"e omuz vermesi üzerine konuştuk.

Dağ ve ilhamdan, Dağ ve Efsaneden, Dağ ve Eşkiyadan, Dağ ve Enbiya'dan, Dağ ve Ermişlerden, Dağ ve Derviş-lerden, Dağ ve Kesişlerden, Dağ ve mağaradan, Dağ ve yol'dan konuştuk.

Adem'in Arafat'a inzalini konuştuk ve İnsan'ın dünya yolculuğuna Ara-fat'tan başladığına vurgu yaptık.

Hz. Muhammed'e (as) İlk vahyin bir Dağ'da inzal olduğunu (Nur Dağı) son vahyin de bir Dağ'da nuzul ettiğini (Arafat'ta) hatırladık.

Dağlarda Dağlan'madan Dağ'lanıl-mayacağının altını sıklıkla çizdik.

Vahiy bir Dağ'a inmemişti ama Dağda Dağlanan bir Yürege inmişti, hem de bir Dağ'da.

Musa (as) demişti ki Rabbine "ene urid en erake= Seni görmek istiyorum."

Yüce Rab demişti ki Musa'ya (as): "len terani= Beni göremezsin."

"Eğer görmekte ısrarcıysan Ey Musa şu dağa bak. Eğer o dağ benim tecellime katlanabilirse, sen de beni görebilirsin." demişti Rab.

Rab tecelli eder etmez Dağ'a; dağ paramparça olmuş, Musa (as) bayılıp düşmüştü.

Rabbın tecelliğahı bir dağ olabilirdi. Bu belliydi, ancak bu dağ olsa olsa Gönül Dağı olabilirdi.

Yunus Emre bu hakikati ne güzel ifade eder:"Gönül Çalab'ın tahtı, Çalap gönüle baktı."

Gönül Dağı'nı konuştuk Neşet Usta'nın Gönül Dağı türküsü fonda çalarken.

Erciyes'in zirveye yakın bir noktasında yalnız bir ağaç ve Erciyes'in karlı zirvesinin yer aldığı Fotoğraf karesinde Tur-ı Sina'yı gördük.

Bir ağaç arkasından Musa'ya seslenen sesi iliklerimize kadar hissettik. "Gidelim belki ısınacağımız bir "ateş" buluruz da, o ateşle hem biz hem kentimiz ısınırız," dedik ve Fotoğraf'ın içine, kalbine doğru akıp gittik.

Bir yandan Erciyes ve Dağ fikri üzerine konuşup diğer yandan Erciyes'in sinesinde yol alırken İsa'nın (as) Dağdaki vaaz'ına gönül kulağımızı vermiştik bile.

Az ileride Davud'un (as) kuşlarla birlik olup "neşideler neşidesi" eşliğinde yüce Rabbi zikrettikleri meclise duhul olduk.

Erciyes'i üçyüz altmış derece etrafında dolaşarak gezdik.

Sultan Sazlığından baktık Erciyes'e. Develi Ovasından nazar ettik Gönül Dagı'na. Tomarza yamaçlarından temaşa ettik bu yalnız dervişi. Tan vakti umutla baktık Erciyes'in şahikasına: Ak duvağı ile gülümseyen Aslı'ya. Anadolunun "ağ gelinine".

Grup vakti telaşına şahit olduk; Aşk ateşinden zülfü tutuşmuş yanan ve yakan Kerem'in Aslı'sının.

Kışını gördük Erciyes'in uluyan kurt seslerine karışan fırtına ıslıklarını dinlerken diğer yanda..

Yılkı atlarının yelelerine tutunarak Baharına Erdik Erciyes'in. Kuzuların melemelerinden anladık mevsimin yaza erdiğini Erciyes'de.

İncesu, Boğaz köprüsü yönünden bakınca Erciyes'in Yedi Tepesini keşfettik. Her bir tepede başka bir Nebi'nin konuğu olduk; son tepede yanma riskini göze alamadık, haddimizi bildik.

Sinan Ağırnas'tan bakınca Süleymaniye'yi görmüştü Erciyes'te.

Biz artı olarak Kayseri ovasında yol alan bir Gemi gördük. Nuh'un gemisinin üzerine indiği gemi ve dağ Erciyes olmasındı? Erciyes Cudi olabilir miydi?

Erciyes bir semazen edasıyla eteklerini savurarak hu mu çekiyordu şu "şeb-i arus" zamanlarında?

Dağ Rabbin teccelligahı. Erciyes de öyle.

Çocuklar sordular, neden her Ağustos'da Erciyes'de zuhur eden Lafza-i Celal'in fotoğrafını çekmediğini.

Dedi ki: "Rabbin tecelli etmediği bir fotoğraf çektiğimi hatırlamıyorum."

Dedim ki: "Tecellide tekrar yoktur, ama tezahur'de de kırılma göremezsin."

Dedi ki : "Eyvallah".

Sordum: Erciyes'in bir uyarısı, bir beklentisi, bir çağrısı var mı?

Dedi ki: "Erciyes'in çağrısı, beklentisi ve ıkazı Hira'dan, Sevr'den, Uhut'tan, Arafat'tan, Tur-ı Sina'dan farksız. Tüm dağlar aynı dertle dağlanırlar. Aynı sesle seslenirler."

Erciyes'in çağrısına kulak verin. Erciyesle Er kişi niyetine konuşun. Bakın o zaman size neler söylemeyecek neler... ■

kaşık-la

www.kasikla.com

Kaşık-la Mantı Restaurant
Şeker Mahallesi
Osman Kavuncu Bulvarı
No: 370 Kocasinan / Kayseri
Tel : 0 352 326 30 75
Faks: 0 352 326 44 04

Kaşık-la Cafe Restaurant
Alparslan Mahallesi
Bahar Caddesi No: 49
Melikgazi / Kayseri
Tel : 0 352 223 99 66
Faks: 0 352 235 45 46

DOĞANIN ÖZGÜR ÇOCUKLARI

YILKI ATLARI

Yazı ve Fotoğraflar | **Kemal GÖNEN**

“Hayvan dünyasının ufku, yani en ileri unsuru, yani insana en yakın olanı da attır; çünkü tıpkı insan gibi ruhi bir hayata maliktir ve rüya görür. Hilkatin sırlarını kökünden kucaklayan ve meçhuller aleminde hayal yakıcı hakikatlere ulaşan büyük idrak kahramanlığına göre at, demek ki, hayvanın bitip insanın başlamadığı noktadaki dasitani hüviyet..”

Necip Fazıl

> Atlar güzel adamları ve güzeli taşırlar. At insanı taşır, insan da atı..

Küçükken masallarda dinlerdik; güzel adamlar güzel atlara bindiler ve dağların arkasına gittiler… Atlar güzel adamları ve güzeli taşırlar. At insanı taşır, insan da atı.. Gelenekte ve mitolojide yarı-at yarı-insan hikayeleri tesadüf olmasa gerektir. Tulpar'ın hikayesi ile büyümemiş çocuklar ne de şanssızdır. Atlar gelenekte de mitolojide de kahramanları ile özdeştir. Yunan mitolojisinde Pegasus ile kanatlanır atlar. Sentor ile insanlaşır.. Sentor yarı insan yarı atdan oluşan bir varlıktır. Kimbilir belki de gerçekte böyle bir varlığın oluşmasının nedeni at ile insanın özdeşleşmesi ile yakından alakalıdır. Çünkü hayatı atın üstünde geçen insanlar geldi geçti bu dünyadan. Ve Hz. Ali ile Düldül. Anadolu dahil ayak izinin olmadığı yer yoktur. Hz. Peygamberin haberini o dağdan bu dağa, o vadiden öbür vadiye Düldül ile taşımıştır. Düldül'ü hediye eden Peygamberimizdir. Öyleyse Düldül atın ötesinde bir anlama sahiptir.

Muharrem Ertaş Kırat Bozlağında "Kırat'ın üstü de bir uzun yayla" der. Kıratın üstünü bir uzun yaylaya benzeten muhayyilenin ata bakışı, onu algılama biçimi atı anlamamızdaki en önemli ipuçlarından biridir.

At ile rüzgâr arasında da bir ilişki olduğu muhakkak. Hatta efsaneye

> Muharrem Ertaş Kırat Bozlağında "Kırat'ın üstü de bir uzun yayla" der.

göre atlar rüzgârdan yaratılmışlardır. "Ev yapılırken en büyük direğe veya çadırın orta direğine at kanı veya at sütü sürülür. Dağ, orman ve ateş ruhlarına dua edilirken kırmızı at yelesi kullanılır. İyi at, uçan kuşa yetişir, hiç yorulmaz, düşmanı hisseder, sahibini önceden uyarır, kahramanın durumunu anlar, rengini değiştirir, ölen kahramanı bırakmaz vatanına geri götürür, yaralı sahibini iyi birisinin yanına yetiştirir. Demirkazığa (kutup yıldızına) bağlı olan Akboz At ve Gökboz At bu kazığın etrafında döner dururlar. Başkurt destanlarında Buzat (Boz At) ve Sarat (Sarı At) olarak yer alırlar. Balkarlara göre ise adları Doru Aygır ve Saru Aygur şeklindedir. At olan eve şeytan girmeyeceğine, nefesinin cinleri kovduğuna inanılır. Türklerde at ile ilgili yüzlerce kelime vardır. **Aygır**: Erkek At, **Kısrak**: Dişi At demektir. Argumak, Yabu, Kulan, Tarpan gibi yabani türleri vardır. Atın kuyruğunu, kadının saçını, erkeğin bıyığını kesmesi yas işaretidir. Ve bunlara izinsiz dokunulması ya da

kesilmesi de hakarettir. Evin en büyük orta direklerine at kanı, at yağı veya at sütü sürülür. Kam ateşin önünde ayin yaparken Ak At Derisi üzerinde dua eder ve yerin, dağın, ormanın ruhlarına yakarırken Kımız saçıp At Yelesi sallar. Bazı yörelerde masaların ayakları at toynağı şeklinde yontulur. Altaylarda 1900'lü yılların başında dahi ölüler atlarıyla birlikte gömülmekteydi. Rüyada kuyruğu kesik at görmek ölüm haberidir, gören kişi ölecek demektir. Atlar, ruhları öbür dünyaya taşır. Karakalpak'lar tabuta Ağaçat derler. Şeytanların atları üçayaklıdır. Kutlu atlar Güneş diyarından gelirler. Dağdan çıkma ise sudan çıkma kadar yaygın olmasa da farklı bir özelliktir. Peygamber miraca çıkarken Burak adı verilen bir binek hayvanı kullanmıştır ve bu binek Türklerce daima at olarak tasavvur edilmiştir. Burak kelimesi Arapça berk (şimşek) kökünden türemiş bir kelimedir ve hızlılığı, ışığı ifade eder. Türklere göre atlar güneşten yeryüzüne inmiş varlıklardır. Köroğlu'nun

atı Deniz Aygırı ve Çöl Kısrağının birleşmesinden türemiştir. Bu dünyaya ait atlarla öte dünyaya ait atların birleşmesinden doğan taylar çirkin olur ama sonradan değişirler. Türklerde ve Moğollarda insanın düşünce gücü bir taya benzetilir ve adına Buyan denilir. At Türkler ve Moğollarla özdeşleşmiş bir canlıdır. Türkler atlara renklerine göre isimler verirler: Akat, Buzat, Kırat, Alat, Sarat, Karat, Dorat… Kara At'ın yeraltına giderken, Ak At'ın ise gökyüzüne giderken kullanılacağına inanılır ve bu nedenle yeraltı Tanrısına Kara At, gökyüzü Tanrısına Ak At kurban edilir. Ayrıca söylencelerde adı geçen sıra dışı at türleri şunlardır:

Yılmaya: Kanatlı At
Tulpar: Uçan At
Kilin: Boynuzlu At
Ciren: Konuşan At. Kayçı Ceren ve Kamçı Ceren en iyi bilinen iki tanesidir.
Burşun: İkiz Atlar. Ak Burşun ve Kök Burşun. Uçabilirler."

Bir de dağların özgür çocukları vardır: Yılkı Atları... Ya da dağların yalnız atları..

Yılkı atları geçmişten günümüze kadar süregelen ve doğal ortamda yaşayan, beslenen ve üreyen hayvanlardır. Sahipleri tarafından yaşlandığı, bakımının zorlaştığı ve işe yaramaz hale geldiği için doğal ortamlara bırakıldığı ve bu şekilde ortaya çıktıkları söylenmektedir. Bu nedenle bu atlar normalde evcil olmasına rağmen üzerinden geçen uzun seneler sonunda vahşileşmişlerdir.

Bu atlar tabiatın her türlü şartlarına alışık hayvanlardır. Bütün ihtiyaçlarını doğada karşılarlar. Yılkı atları 10-15 attan oluşan öğrekler (gruplar) halinde yaşarlar. Başlarında bir erkek at bulunur ve bu at liderleridir. Grubu bu at yönlendirir ve bu şekilde dışarıdan gelecek tehlikelere karşı kendilerini korurlar. Dışarıdan başka bir atın guruplarına girmesi neredeyse imkânsızdır. Erkeklerin başka bir gruba girme isteği esnasında iki erkek at arasında görsel olarak müthiş denilebilecek kavgalar yaşanmaktadır.

Atlar yere yatmaz ayakta uyurlar, bir atın yere yatması sırtının kaşınması, hasta olması ya da hamile olması anlamına gelir. Atlar uykuya geçtiklerinde bileklerini kitler, nefes alışverişini yavaşlatır ve ayakta uyurlar. Sezgileri çok güçlü hayvanlardır. Tehlikeyi çok çabuk sezerler.

Daha önce de belirttiğimiz gibi Türklerin tarih sahnesinde atların önemi oldukça büyüktür. Savaşlarda atların binek hayvanı olarak kullanılması, tarımda çift sürmede değerlendirilmesi, cirit gibi yarış oyunlarında yararlanılması gibi birçok kullanım göze çarpmaktadır. Günümüzde de atlar Anadolu'nun bazı kesimlerinde tarımda hala kullanılmakta; ayrıca yarış atı ve binek hayvanı olarak da kullanılmaktadır.

Anadolu'nun birçok bölgesinde olduğu gibi Kayseri civarında da yılkı atlarına rastlanmaktadır. Develi ilçesi sınırlarında Sultan Sazlığı bölgesinde, Erciyes Dağı eteklerinde Sarıgöl civarında ve yoğun olarak da Hürmetçi Çiftliği ve Dokuzpınar bölgelerinde yılkı atları yaşamaktadır.

Hürmetçi Çiftliği - Dokuzpınar bölgesinde yaşayan yılkı atlarının sayısı 400 civarındadır. Şehir merkezine yaklaşık 15 km mesafede olan bölgede yaşayan atlar bugün neredeyse organize sanayi ile birleşen bir alanda yaşamak zorundalar. Daha önce sazlık olarak bilinen bölge aynı zamanda flamingoların geçiş bölgesi ve yaşam alanıdır. Fakat günümüzde sanayi

> Erciyes ve Kayseri; dağ, at ve insan üçgeninde yeni masalların, yeni hikâyelerin ve yeni türkülerin sancısını taşıyor.

ve fabrikaların gitgide bu alanda yapılaşmaları sonucunda hem kuşlar hem de atlar için yaşam alanları daralmaktadır. Yakın zamanda bölgenin Milli Park ilan edilmesi ile atların ve çevrenin korunmasında önemli bir adım atıldığını da belirtelim.

Hürmetçi Çiftliğinde atların bakımı ve ihtiyaçları ile ilgilenen kişiler mevcut. Aynı zamanda köyün erkekleri atları binek hayvanı olarak yoğun biçimde kullanıyorlar. Zaman zaman yılkı atlarını yakalayarak onları evcilleştiriyor ve sahipleniyorlar. Bu atları sazlıktan toplama, ahıra getirme ve yakalama anında filmlerde rastlayabileceğiniz görsel bir şölen ortaya çıkıyor. Nitekim son dönemde Kayseri seyahatlerinde Yılkı Atları ziyaretlerinin oranı gittikçe artmaktadır. Belgeselciler, fotoğrafçılar çok yoğun biçimde bölgeye gelmekte ve Yılkı Atlarını çekmektedirler.

Erciyes'in özgür çocukları diyebileceğimiz Yılkı Atları Hörmetçi-Dokuzpınar Milli Parkında, Erciyes'in eteklerinde insanı başka bir boyuta götürüyor. Zamanın ve mekânın dışında, tarihin ötesinde, toprakla, pınarla, dağ ile bir sohbet söz konusu adeta. Erciyes ve Kayseri; dağ, at ve insan üçgeninde yeni masalların, yeni hikâyelerin ve yeni türkülerin sancısını taşıyor.■

KAYSERİ ERCİYES A.Ş.

TÜRKİYE'NİN EN YAKIN KAYAK MERKEZİNDE

YENİ SEZONA MÜKEMMEL BAŞLANGIÇ!

Erciyes artık iOS ve ANDROID ile cebinizde!

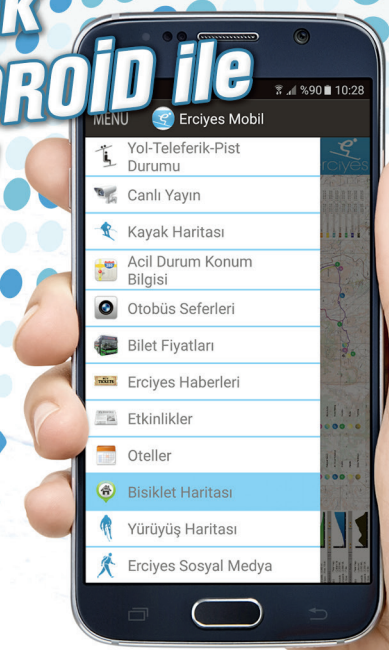

Mekanik Tesis
Son Teknoloji Ürünü 18 Adet Mekanik Tesis

Kayak Pisti
Farklı Özelliklere Sahip 34 Adet Kayak Pisti

Suni Karlama
154 adet Suni Karlama Makinesi ile Kar Garantili Sezon

Tek Bilet
Tek Bilet ile Erciyes'teki Bütün Teleferikleri Özgürce Kullanım

Ulaşım
Havalimanı ve Kayseri Şehir Merkezinden 20 dakikada Otoban Konforunda Ulaşım

Kapadokya
45 Dakika Yakınlıkta Bulunan Kapadokya Gezisi ile 'Kültür' ve 'Kayak' İç İçe

/ ErciyesKykMrkz

kayserierciyes.com.tr

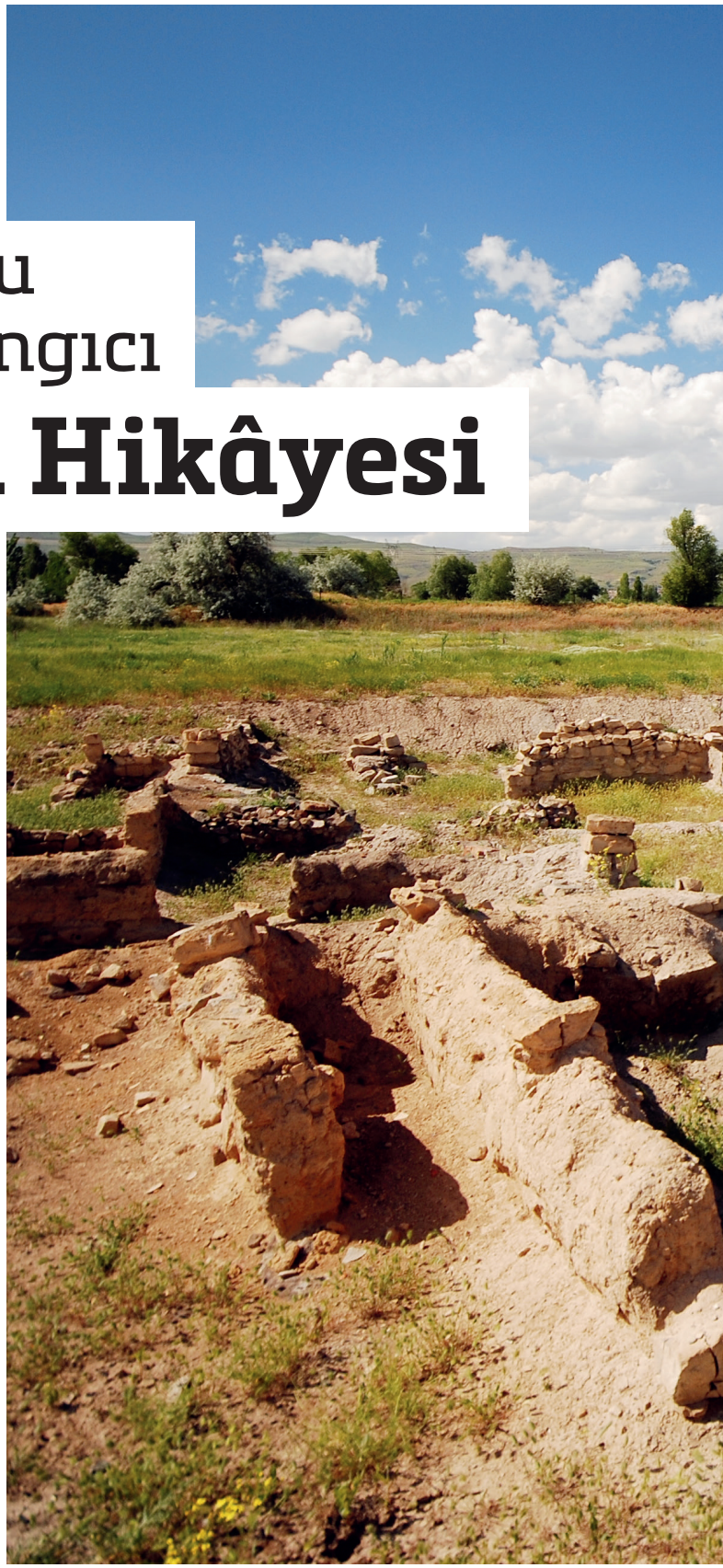

Bir Şehrin Doğuşu Bir Tarihin Başlangıcı
Kayseri'nin Hikâyesi

Yazı | **Yard. Doç. Dr. M. Fazıl HİMMETOĞLU**
Fotoğraflar | **Ozan SAĞDIÇ, KBB Arşivi**

Kayseri, Anadolu'da tarihin başladığı şehir… Şehir diyoruz çünkü en eski devirlerden itibaren burada tarım dışı ekonomiler de gelişmiş. Kültepe-Kaniş'e kadar uzanan bu ekonomi Anadolu'yu yazıyla tanıştırmış.

Asur-Kaniş arasındaki ticari ilişki (M.Ö 1975-1725) yazılı belgelerle tescillenir. İşte bu sebeple Anadolu Tarihi'nin de doğduğu yer Kayseri olmuştur. Kültepe'den çıkarılan binlerce yazılı tablet 4000 yıl önce bu coğrafya insanının ticari maharetinin en eski kanıtlarıdır. Kaniş krallığının bilinen en eski kralı ise İnar'dır. Kaniş, Kayseri'nin en eski ismi olduğu gibi aynı zamanda krallığının da adıydı. Bu krallığın en parlak devri kuşkusuz Anitta döneminde yaşanmıştır. Babası Pithanna ile bir gece baskınıyla ele geçirdiği bu şehre ve insanlarıyla özel bir bağ kuran Anitta, kendi krallığının merkezini buraya taşımıştı. Şehre ait olan kutsal mekânları onarmış, eksik tanrı panteonunu tamamlamış hatta belki de en özel hizmeti olarak buraya bir hayvanat bahçesi yaptırmıştı. Yazılı belgeler ışığında değerlendirilince belki de dünyanın ilk hayvanat bahçesi Kayseri'de kurulmuş diyebiliriz. Anitta, şehir halkını faizcilikle sömüren Asurlu tacirleri kovmuş ve çevre şehirlerini itaat altına almıştı. Öyle ki seferlerinden birini Hattuşa'ya yapmış fakat burasını yakıp yıkmıştı. Hatta burada bir daha yerleşke kurulmaması adına beddua dahi etmişti. Kaderin cilvesi o ki onun haleflerinden biri (M.Ö 17. asır ortaları) onun

> Yazılı belgeler ışığında değerlendirilince belki de dünyanın ilk hayvanat bahçesi Kayseri'de kurulmuş diyebiliriz.

■ Kültepe Höyüğü'nden bir görünüm

bu bedduasına kulak asmamış; kulak asmadığı gibi krallığın merkezini de Kaniş'ten Hattuşa'ya getirmiştir. Bu kişi Hitit krallığının kurucusu I. Hattuşili'den başkası değildi. Zaten adı da Hattuşalı demek. Kaniş için bu durum bir dönüm noktası olmuş ve şehir eski şaşalı günlerine ara vermiştir. Lakin unutulmaması gereken bir nokta var. O da şu; Kaniş yani Kayseri, Anadolu'da ilk merkezi imparatorluğu kuran topluma adını ve dilini vermiştir. Meseleyi daha açık hale getirirsek, Hititler kendilerine Hitit veya Hititli demezlerdi. Çünkü "Hitit" Tevrat kökenli bir adlandırmadır. Onlar coğrafyalarına Hatti ülkesi, kendilerine Neşalı, dillerine de Neşaca derlerdi. Bunun Kayseri ile alakasına gelince; Kayseri'nin ilk adı Kaniş, Hint Avrupai bir dil kullanan Hititler tarafından Neşa olarak adlandırılmıştır. Mesela başka bir Hint Avrupai dil olan İngilizcede bilmek fiili olan know yazılır ve okunuşta k harfi düşer. Peki bütün bunlar ne anlama geliyor? Kaniş adı telaffuzda Neşa'ya dönüşmüş ve şehrin ikinci adı Neşa olmuştur. Kayseri ya da o zamanki adıyla Neşa sadece bir şehri değil, aynı zamanda

■ Erdemli Vadisi'nde bulunan bir kaya kilisesi

bir dili ve bir milleti nitelendiriyordu. Bunun başka bir örneği kendisinden asırlar sonra kurulacak olan Roma'da tezahür edecektir. Nasıl ki Roma, zaman içinde bir şehirden çok bir milleti tanımlamışsa Neşa da tarihte aynı rolü oynamıştır.

M.Ö. 1200'e gelindiğinde Anadolu karanlık bir devre girer. Bunun nedeni Ege'den gelen yoğun göç hareketleridir. Bu dalgalar o kadar kesiftir ki Hitit İmparatorluğunun bir anda ortadan kalkmasına sebep olmuştur. Karanlık bir devir…

■ Kültepe kazılarında bulunmuş olan bir sürahi

Zaman içinde tarihi kayıtlar tekrar ses vermeye başlar. Bu ses oldukça karışıktır. Çünkü Anadolu'nun siyasi ve kültürel dengeleri bozulmuştur. Batılı istilacı kavimler ağırlıklı olarak Akdeniz kıyıları, yer yerde iç bölgelere hâkim olmuştur. Bu dönemde Kayseri'nin yeni sakinleri Muşkilerdir (M.Ö 1000). Bazı kaynaklar, Muşki ile Frigler arasında bir fark olmadığını yazarken bazı kaynaklar ise Muşkilerin Friglerin akrabaları olup Frigler gibi batıdan değil Karadeniz'in kuzeyinden dolaşarak doğudan Anadolu'ya girdiklerini yazmaktadır. Tafsilata girmeden bu kavmin Kayseri ile ilişkisine değinelim. Bu kavim, Kayseri'nin yerleşkesini bugünkü Eskişehir Bağları mevkiine taşıyacak ve şehrin adını Mazaka koyacaklardır. Muşkiler, kurdukları devlete Tabal adını vermişlerdir. Tabal, tarih literatüründe Geç Hitit Beyliklerinden biridir. Tabal Krallığı bir konfederasyondur. Kendileri Hitit olmasa da kullandıkları dil ve sanat Hititleri andırır. Zaten bu sebeple Geç Hitit olarak nitelendirilmektedir. Mazaka yani eski Kayseri ticari kimliğinden Tabal döneminde de hiçbir şey kaybetmemiştir. Enteresandır ki halk değişmiş, yerleşkesi değişmiş fakat karakter değişmemiştir. Kayseri yine ticaret ve ibadet şehridir. Ticari şöhreti bu dönemde en eski semavi kitap olan Kitab-ı Mukaddes'e yani Tevrat'a dahi konu olmuştur.

■ Kaniş Karum'dan çıkarılan bazı buluntular

Tevrat'ta İbranice olarak Mazaka, Meşek veya Meşek Ovası olarak geçerken Tabal ise Tuval olarak geçmektedir.

"RAB bana şöyle seslendi: "İnsanoğlu, Sur Kenti için bir ağıt yak. Denizin kıyısında kurulmuş, kıyı halklarıyla ticaret yapan Sur Kenti'ne de ki, 'Egemen RAB şöyle diyor:

Ey Sur, güzellikte kusursuzum dedin.
Yâvan, Tuval, Meşek seninle ticaret yaptı,
Mallarına karşılık
Sana köle ve tunç kaplar verdiler." (Tevrat: Nuh'un Soyu)

Yukarıdaki ayetler gösteriyor ki Kayseri'nin ticaret ile olan ilişkisi Tevrat'a dahi girmiştir. Günümüzde kullanılan Latin ve Arap Alfabesinin mucidi olan ve tüm Akdeniz havzasında kolonileri bulunan Fenikeliler ile eski Kayserililerin yapmış olduğu ticaret en kadim kutsal metinde yerini bulmuştur.

Mazaka adı Muşkilerin tapındığı bir tanrıdan geliyordu. Mazaka'nın ticari şöhreti sınırlarını aşmıştı. Halkı çalışkan ve mütedeyyin olduğu anlaşılan şehir, bu şöhretinden gelen musibetlere de uğramıyor değildi. Zira dönemin büyük gücü, Asur İmparatorluğu sık sık Fırat Nehrini aşıp Anadolu'nun içlerine doğru yağma seferleri düzenliyordu. Burada önemli olan bir yandan Asur'u doyurmak zorunda olan şehir diğer taraftan da zenginliğini devam ettirebilmişti. Bu durumun benzerini Kayseri şehri Moğol istilası döneminde de yaşayacaktır. Demek ki Kayseri disiplinli ticari anlayışını tehditlere rağmen devam ettirebilmeyi başarmış ender şehirlerdendir.

Asur tehdidi, Kimmer istilası (Gemerek isminin bu kavimden geldiği söylenmektedir) ardından doğudan gelen büyük baskın güç; Persler… II. Kiros, Med Devleti'ne son verir. Kurduğu düzenli ordu ve ticari ağ sayesinde Pers yayılmacılığını Suriye ve Akdeniz'e uzatırken kuzeyde Kapadokya bölgesini

çok seri bir şekilde ele geçirir. Kayseri ve çevresindeki İranlı hakimiyeti önce Med kralı MÖ 612'de Kyaxares, daha sonra adı geçen Arsyages ile sürerken Büyük Kiros (Keyhüsrev) Med hakimiyetini burada sonlandırır ve Akamenid iktidarını Kayseri ve çevresinde tesis eder. Akamenid sülalesi tam anlamıyla Pers olup Medlerle de akrabadır. Özellikle yukarıda da geçtiği gibi Keyhüsrev (II. Kiros) ve Astyages arasındaki ilişki torun-dede ilişkisidir. M.Ö. 550'de II. Kiros'un atılımıyla Kayseri ve çevresi bu kralın egemenliğine girdi ve bölgeyi Satrap adını verdiği valilerce yönetmeye başladı. Onun bu sistemi Pers iktidarı sürdükçe devam etti. "Katpatukya" adı verilen ve "Güzel Atlar Ülkesi" anlamına gelen Satraplık, Persleri'in Anadolu'da kurduğu 5 sartaplıktan biri olacaktır. Bu satraplık bügünkü Kayseri, Nevşehir, Aksaray, Niğde ve Kırşehir'i içine almakta olup merkezi Kayseri'deki Mazaka'dır. Böylece Kaniş'ten ve belki de Kululu'dan (Tabal?) sonra Kayseri sınırları içerisinde üçüncü kez idari bir merkez daha tesis edilmiştir. Perslerin Mazaka etrafına yerleşmesinde dini gerekçelerin de ağır bastığı düşünülmektedir. Ateşperest Persler hala etrafında volkanik faaliyetler süren Erciyes'in (Ἀργαῖος-Argaios: Ak Dağ) yanında bulunmak istemiş ve bölgeye çokça Pers asilzade göç etmiştir. Kapadokya Krallığına merkez olacak olan Kayseri, Pers Döneminde de ticari kimliğini Kral Yolu üzerindeki konumuyla koruyacaktır.

■ Kayseri Kalesi önünde çocuklar

Makedonyalı II. Phlip'in oğlu İskender'in batıdan kararlı bir şekilde ilerlemesi Gordion'u (Ankara) ele geçirmesi ardından Kapadokya için görevlendirdiği Sabiktas'ın başarıya ulaşması ile Kayseri iktidarı el değiştirmiş ve adı geçen komutan İskender adına Kapadokya valisi olmuştur. İskender uzun yaşamadı; genç yaşta Babil'de öldü (M.Ö.323). Kayseri'de iktidar tekrar Pers asıllı fakat artık Helenleşmiş hanedanların eline geçti. İşte bu Helenleşmiş Pers kralları zamanında, Kayseri'ye yeni bir isim daha konuldu: Eusebia. Kapadokya krallarının sıfat olarak kullandığı Eusebes'ten geldiği düşünülen bu isim; dindar, mütedeyyin ve imanlı anlamına geliyordu. Kapadokya kralları yer yer Galatlarla yer yer de Pontus Krallığı ile mücadele edeceklerdir.

Son Kapadokya kralı Archelaus Sisines Philopatris Ktistes (Ülkesini Bulan ve Seven)'ti. Bu kral Pers-Helen Kapadokya Krallığının son kralıdır. İmparator Agustus Octavianus ona Kilikya'dan ve Armenia'dan biraz toprak vererek, Roma ile ilişkilerini iyi tuttuğunu göstermiştir. Fakat kendisini İmparator Tiberius'a aynı şekilde sevdirememiştir. Kral M.Ö. 17'de ölmüştür. Kapadokya, Roma'nın cumhuriyet devrinde olmasa da imparatorluk devrinde bir eyalet olarak kabul edilip başına bir vali atanmıştır. Kayseri'de Archelaus'dan kalan en önemli yadigâr, Kayserinin kuzeyinde adeta bir kutup başı gibi Erciyes'i seyreden Erkilet Tepesi veya Höyüğü'dür. Mazaka'nın adı, bu son kralın devrinde M.Ö. 9 da Agustus Octavianus Caesar'a izafeten Caesarea olarak değişmiş fakat Eusebia adı da bir dönem kullanılmaya devam etmiştir. Bu isim de

■ Surlar ve Erciyes

bir başka şehir, İsrail'in 1952'de Filistin'den işgal ettiği Hayfa, Tel-Aviv arasında olup günümüzde Keisarya olarak yazılıp Kaserya şeklinde okunmaktadır.

Roma Döneminde bugünkü yerleşkesine oturan şehrin etrafı surlarla çevrilmiştir. Çevrilen surun şehri tam anlamıyla muhafaza etmediği düşünülmektedir. Bu düşüncenin nedeni ise surun mimarisinde büyük eklentilere rastlanmasıdır. Surlarla ilgili ilk bilgiyi bize Roma İmparatoru III. Gordianus dönemine ait sikkeler vermektedir. Buna göre surlar ilk defa bu hükümdar döneminde inşa edilmeye başlanmıştır. Çünkü sikkelerin üzerinde sur inşa edici manasında "Entix-Entixion" ifadeleri geçmektedir. Bu sikkeler imparatorun tahta çıkışının dördüncü yılında M.S. 242 yılında kendisi ve karısı Trankulliana adlarına bastırılmıştır. Surlarla ilgili bilgiler bu zamandan sonra ancak VI. Asırda tekrar canlanmaktadır. Bizanslı bir tarihçi olan Prokopius, (De Aedificius adlı eserinde) Kayseri'nin surlarının oldukça geniş bir alanı çevrelediğini ve imparator Junstinianus' un surları daralttığına dair bilgiler vermektedir. Roma şehirlerinin bazılarında gözlemlenen sıkıntılardan biri yeteri kadar nüfusa sahip olmamalarıdır. Roma her ne kadar bir kentler konfederasyonu olsa da çoğu kentlerini canlandıracak nüfusu bir türlü surlar içine hapsedememektedir. Fakat Kayseri'nin Roma döneminde oldukça iyi bir nüfusa sahip olduğu düşünülmektedir. Bizans Kayseri'sinde durum biraz farklı görünmektedir. İmparator Junstinianus' un da surları daraltmasındaki gerekçe dış surların çok geniş bir alanı kapsaması ve halkın burayı dolduramaması ve de savunmanın sağlıklı yapılamamasından kaynaklanmaktadır. Roma ve Bizans İmparatorlarının bu şehrin surlarına olan ilgileri doğudan gelen Pers tehlikesine karşı olmalıdır. Ayrıca bu devletlerin şehrin surları ile bu kadar ilgilenmeleri şehrin stratejik açıdan ne kadar ehemmiyetli olduğunu da ortaya koymaktadır. Surların haricinde Kayseri şehrinde Roma dönemine ait ve hala ayakta olan bir diğer eser, İstasyon caddesinde M.S II. Asıra ait anıt mezardır. Bu anıt mezar içerisinde bir Selçuklu Emirine de makberlik etmektedir.

Anadolu'daki en eski yazılı belgeler şehrimize aittir. Bu nedenle Anadolu tarihi Kayseri'de başlar.

Roma döneminde şehre birçok tapınağın inşa edildiği tarihi kaynaklarda geçmektedir. Çok tanrılı inanca paralel olarak yapılan bu binalardan en önemlileri Zeus ve Apollon adına yapılan tapınaklardır. M.S 395 yılına gelindiğinde her ne kadar eski paganist yapı var olsa da Ortadoğu menşeli Hıristiyanlık kendini Anadolu'da iyiden iyiye hissettirmeye başlamıştır. Yeni inancın inkişafı, volkanik depremler gibi etmenler nedeniyle şehir tepelerden ovaya nakil olmuştur. Fakat bu nakil köklü bir şekilde olmamıştır. Bu durum VI. Asırda Kayseri'de yaşamış St. Basilius adlı

bir azizin varlığından çıkarılabilir. Bu azize ait veya adına inşa edilmiş kilisenin kalıntıları bugün Kayseri'nin Battalaltı mevkiinde bulunmaktadır. Roma İmparatorluğunun ikiye ayrılmasıyla doğuda kalan kentler Konstantinopolis merkezli Doğu Roma (Bizans)'ya bağlanmak durumunda kalmışlardır. Artık Hıristiyanlaşma evresini daha rahat yaşamaya başlayan Anadolu kıtası, şehirleri kendilerini doğal bir buhranın da içinde bulmuşlardır. Doğu Roma'nın ekonomik bakımdan zayıflığının yanında her geçen gün batıda Avrupa kavimlerinin teyakkuzu, doğuda ise Perslerin baskısı ve VII. asırdan itibaren de Müslüman Arapların fetihleriyle batan bir ada gibi sınırları daralmaya başlamıştır. Arapların Konstantin üzerindeki emelleri sayesinde Bizans Anadolu'su pek çok kez fetih hareketlerine tanık olmuştur. Bu durumun Kayseri'deki en göze görünür kanıtı bugün Kayseri şehrinin güney istikametinde yer alan Battalaltı mevkiinde yer alan ve VII. asra ait Seyyid Battal Gazi Cami ve türbesidir. Caminin orada bina edilmesi hiç tesadüfî değildir. Yukarıda bahsedildiği gibi şehrin ilk kurulum yerleri olan bu mevkii de hala hayatın var olduğu aşikârdır. Emevîler döneminde Bizans üzerine yapılan akınlarda Kayseri'ye kadar gelip burada hayatını kaybeden Arap komutanın adına yapılan cami bahçesinde adı geçen komutanın mezarını da muhafaza etmektedir. Bizans döneminde ovalık Kayseri ve Eskişehir bağları olarak adlandırılan bölge ekseninde şehir kendini gösterse de Bizans'ın içine düştüğü ekonomik ve siyasi buhran Kayseri'yi de olumsuz yönde etkileyecektir. Kayseri'nin yeniden önemli bir şehir hüviyetine sahip olması ancak Türklerin Anadolu'ya girişi ile mümkün olacaktır.

Hülasa, eskiçağ boyunca pek çok medeniyete ev sahipliği yapan Kayseri havalisi, kültürlerin ve inançların kesişme noktası olmuştur. Anadolu'daki en eski yazılı belgeler şehrimize aittir. Bu nedenle Anadolu tarihi Kayseri'de başlar. Tevrat, Kayserilinin ticaretinden bahseder. Kayseri antik çağlar boyunca farklı adlara sahip olmuş ve farklı toplumlar tarafından idare edilmiştir. Fakat şehir üzerinde yaşayanlar kim olursa olsun karakterleri şehir tarafından belirlenmiştir. Tarih boyunca Kayseri şehri bir kimlik inşa etmiştir; Bu kimlik Kayserili kimliğidir. ■

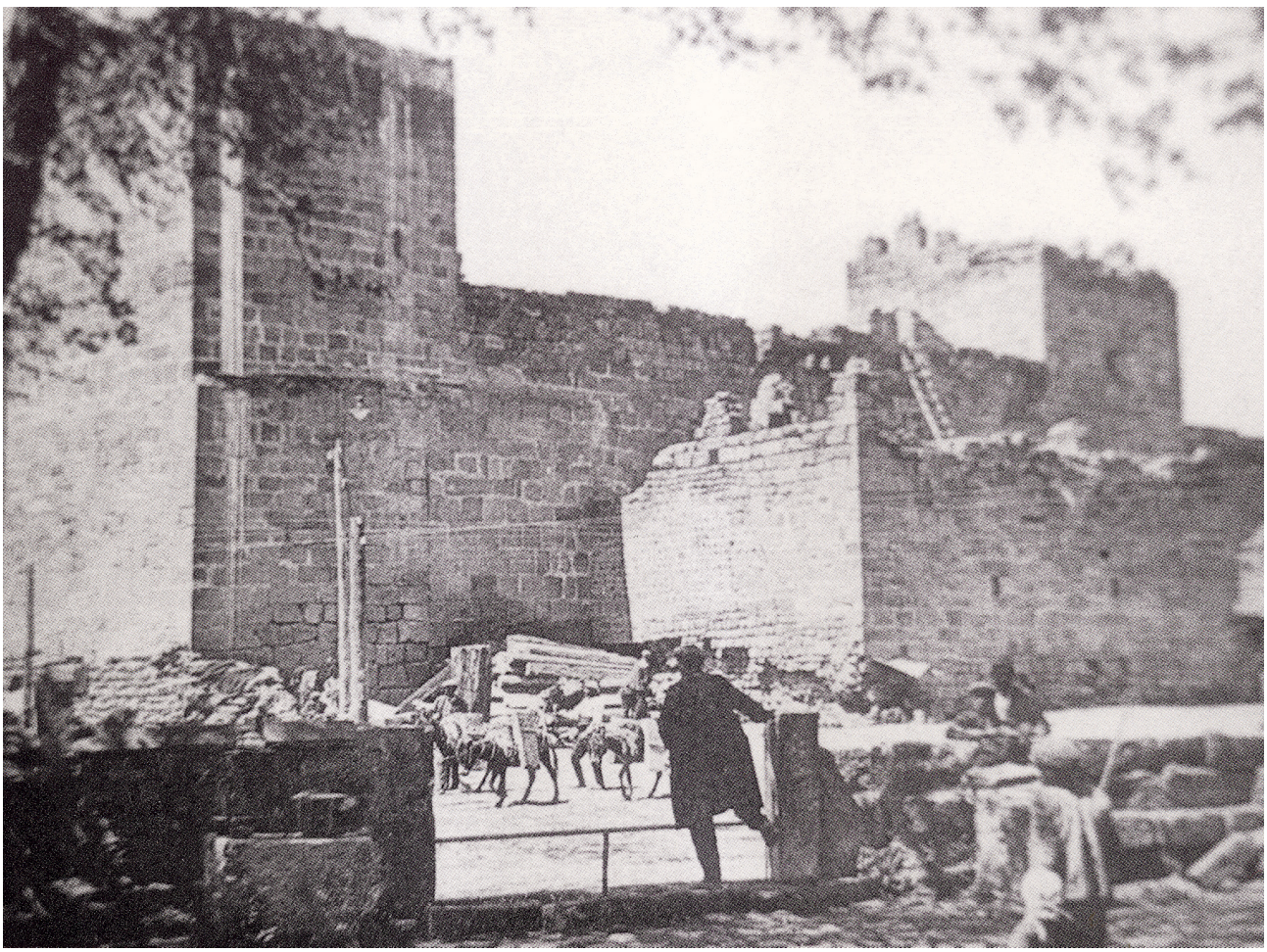

■ **Kayseri Kalesi**

YÜREĞİNİ TAŞA İŞLEYEN ŞEHİR

KAYSERİ

Yazı | **Gılcan Mete DELİBAY**
Fotoğraflar | **Gılcan Mete DELİBAY, Yusuf KARTAL**

■ **Sahabiye Medresesi ve Bürüngüz Cami**

Erciyes dağının eteklerinde bir şehir diye tarif edilse de, Kayseri Erciyes'in karlı görüntüsü altında, bir semazenin eteklerine sığınmış mistik ve tarih kokan bir şehir. Kayseri'yi keşfetmek için yola çıkma hazırlığındayım.. Yıllardır o kadar yer gezmiş birisi olsam da her yeni şehir her yeni yol beni heyecanlandırır. Doğumdan itibaren keşfetme içgüdüsü ile dolu olan insanı belki de yaşama en çok bağlayan şey de bu: Keşfetmek..

Yeni bir yolculuk öncesi okuyarak bilgi toplarım öncesinde. Gidilebilecek yerler, fotoğraf için uygun olacak alanlar, tarihi, mimarisi, kültürü, yemekleri vs. Bu kez biraz şanslıyım ve Kayseri gezimde bana eşlik edecek değerli dostlarım var. Kayseri'de yapacağım fotoğraf sunum ve söyleşisi için davetli olduğum Sureti Âlem fotoğrafçılık derneği başkanı Yusuf Kartal ve arkadaşları sunum sonrası şehir gezmesinde bana rehberlik yapacaklar. Değerli dostlar biriktirmenin hayatta sahip olunacak en büyük servet olduğunu her zaman söylerim ve bu değerli

dostlarım beni Kayseri havaalanında karşıladılar.

Kayseri'ye doğru yol alıyoruz. Dostlarım bana şehir girişinden itibaren bölgeyi ve önemli yerleri anlatıyorlar. Bir şehrin içinde yaşarken insan alışıyor. Sıradan gelebiliyor çok şey. Hatta farkına bile varmıyoruz çok zaman. Hayatın kendi içinde var olan bu kabullenme ve alışkanlık insanın en büyük zaaflarından birisi. Çevremizdeki güzellikleri birisine anlatmamız gerektiğinde ya da ilk kez görmeyi yaşadığımızda fark edebiliyoruz çok zaman. Arabanın içinde aslında iki farklı duyguyu aynı heyecan ile yaşayan iki tarafız. Suret Âlem'de ki dostlarım şehirlerinde belki de günlük olan yaşam içinde dikkat etmedikleri kadar dikkatliler. Aslında her gün yaşarken önemsemedikleri şeyler bir anda anıları ile birlikte değerleniyor ve büyük bir heyecan ile anlatıyorlar. Bense diğer tarafta ilk kez görmenin vermiş olduğu heyecan ile dinliyor ve izliyorum Kayseri'yi. Hayatımız hep böyle, ya kaybederken, ya

özlediğimizde, ya da birisi alacakken seviyoruz sahip olduklarımızı ..

Şehir çok gösterişli bir girişe sahip değil, her yerde rastlanabilecek kentsel konutlarla başlıyor. İlk bakışta düzenli ve geniş caddelerden geçiyoruz merkeze doğru ve şehir ihtişamlı gösterişli yapılarını çıkarmaya başlıyor karşımıza.. O zaman farkına varıyorum işte. Çağımızın yerleşim yerleri ve emeğin olağanüstü estetikteki işçilik ile yapılan binalar arasındaki farkı.. Kayseri bu haliyle büyülemeye başlıyor beni. Günümüzün insanları yalnızlaştırmak üstüne tasarladığı üst üste yan yana ama iletişimsiz binaların aksine tarihin birbirine yakın olmak için tasarladığı güzellikler içindeyim..

Kayseri'de yapacağım sunum yerinin önünde geçiyoruz. Hunat Hatun Medresesi... Selçuklulardan Osmanlılardan yapılar içinde kalacağım otele geliyoruz. Otelimiz şehrin merkezinde eski tarih dokusunda yapılmış ve farklı bir otel konseptine sahip. Tarihi doku içinde yapılanmış restore edilmiş eski bir sokağın meydana bakan yüzündeki otel güler yüzle karşılıyor bizleri.

Artık Kayseri'deki fotoğraf sever dostlarla buluşma zamanı. Hunat Hatun Medresesindeyim. "Biriktirdiğin değil, paylaştığın senindir " diyordu Yunus Emre. Ben de biriktirdiklerimi paylaşmak ve birikmiş insanlardan öğrenmek için gelmiştim.. Burada çok değerli bir kaç usta ile sohbet etme şansına sahip oluyorum. Ebru ustası Ahmet Kurt İle mesleği ile ilgili konuşurken yaptığı harikulade eserleri izlemekten alamıyorum gözlerimi. Suyun hayatın temel maddelerinden birisi olduğunu hepimiz biliyoruz. Ama suyun üstüne yazı yazılmaz sözünü yalanlarcasına, suyun üstüne yaptıkları resimleri kâğıt üstüne kopyalayarak yarattıkları eserleri izlerken hayranlığımı gizleyemiyorum.

Konferans için gelen misafirler her biri hoş geldin diyorlar bana. Hepsi güler yüzlü, misafirperver ve sıcak insanlar. Keyifli bir fotoğraf sunumu ve söyleşisi yapıyoruz. Hunat Hatun Medresesi içindeki salonda konuşmak olağanüstü güzel. Ses akustiği ve içerisinin yapısı insana kendini iyi hissettiriyor.

Söyleşi sonrası dostlarımızla birlikte yöresel yemekler yapan bir lokantaya geçiyoruz. Kayseri mutfağının efsane olmuş lezzetlerini tatmak için sabırsızım. Kayseri tabağı ile gelen yöresel lezzetler, mantı ve diğer yemekler birbirinden güzel.

Ertesi gün kahvaltıya müteakip şehri gezmeye çıkıyoruz. Kayseri'de

Cami-i Kebir (Ulu Cami)

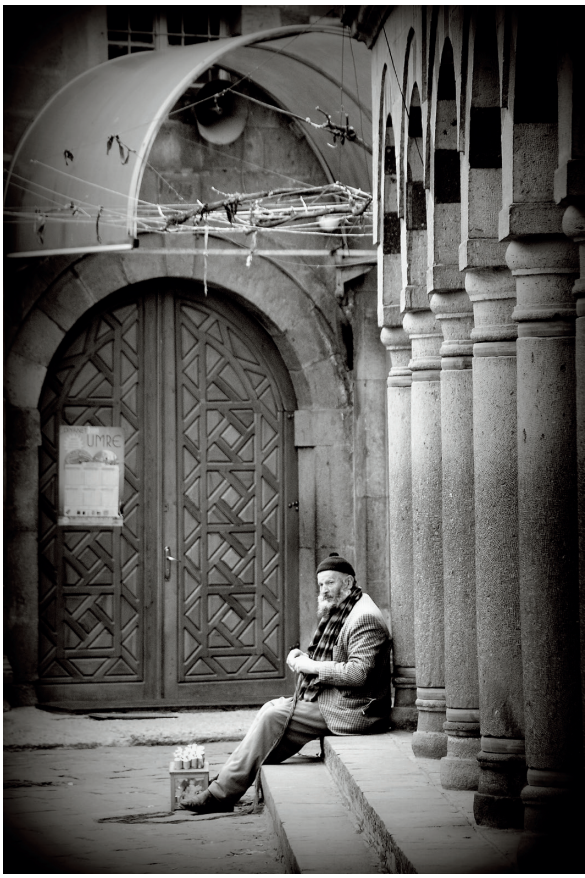

Belediyenin yaptığı çok güzel bir uygulama var. Kültür yolu... Bu sarı çizgiden oluşan yolu takip ettiğiniz zaman şehrin tarihi yerleri ve gezi güzergâhında hiçbir rehber olmadan dolaşabiliyorsunuz şehrin önemli yerlerini. Çok güzel düşünülmüş ve şehre yabancı olan kişiler için çok beğendiğim bir uygulama.. Fakat gezi sırasında Sureti Âlem'den dostlarım bana ayrıntıları ile gezdiğimiz yerlerdeki her türlü bilgiyi aktarıyorlar. Şehirdeki tarihi doku ve eserler Kayseri'nin ne kadar önemli bir yerleşim yeri olduğunu anlamak için yeterli. 6000 yıllık tarihi olan en eski yerleşme yerlerinden birisi olan Kayserinin M.Ö. 4000'den yani, Kalkolitik çağlarından başlayarak Asur, Hitit, Frig, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerinde önemli bir kültür ticaret merkezi olmasına şaşırmıyor insan. Çevresindeki iller değil sadece Türkiye için önemli bir sanayi şehri durumunda da olan Kayseri, geçmişten aldığı tarihi mirası ve zenginliği halen günümüzde de yaşatıyor.

Şehir merkezinde bulunan Selçuklu Uygarlığı Müzesi, Ulu Cami, Kurşunlu Cami, Hacı Kılıç Cami gezimizi tamamladıktan sonra şehrin en eski yerleşim merkezlerinden birisi olan Tavukçu mahallesinde geziyoruz. Bu bölge kültür ve sanat merkezi gibi duruyor. Eski evlerin kafelere dönüşmüş hali, eski eşyaların satıldığı dükkânlar, el işçiliklerinin yer aldığı dükkânlar..

Bir şehir düşünün ki içinde her medeniyetten izler ve mimari dokular var. Bir şehir düşünün ki gezdiğiniz her

yerinde farklı kültürlerin izleri altında ilerlerken bir kaç adım ötenizde bambaşka bir medeniyete ait yapının bulunduğu yerler var.. Her birine aitmiş gibi bir his içindesiniz. Bütün medeniyetlerin kendine ait olarak yaptığı eserler bu şehirde yaşayan insanlar için zengin bir dünya mirası olmuş. Farklılıklar; Yaşamımızı güzel kılan şey de bu değil mi zaten. Her şeyin her kesin aynı olduğu bir dünya ne kadar güzel olabilirdi ki. Belki de bu kadar savaşın olmadığı bir dünya olurdu bilemiyoruz. Fakat gördüğüm insanoğlunun hayata dair yaratıcılık anlamında bir yetisi yok. Fakat taşa, tahtaya, demire, toprağa şekil vererek yaptığı yüreği var bu şehirde…

Fotoğraflar çekiyoruz. Ben dilimin elverdiğince bilgilerimi paylaşırken çok yetenekli arkadaşların güzel fotoğraflarını izliyorum: Fotoğraf harika bir dünya. Aslında km'lerce yol alıyorsunuz, saatlerce yürüyorsunuz, para, emek ve zaman harcıyorsunuz fotoğraf çekerken. Işıkla görüntüler oluşturuyorsunuz yaşayan nefes alan şehirlerden ve insanlardan.. Üç boyutlu gördüğünüz bir hayatı iki boyuta indirip insanlara bakın demek, ne zor bir iş. İnsanın genetik görme yeteneği yanında ne kadar hummalı bir çalışma teknoloji harikası dediğimiz aslında zeki olmayan, ayarlar, tuşlar, mekanik ve elektronik devreleri ayarlayarak yaptığımız uğraşlar. Onca emeğin sonunda beni hüzünlendiren şey, küçücük kartlara sığdırılmış görüntülerdir aslında. Yani bütün bunca yol, dostluk, şehir, tarih, binalar, emek ve insanlar iki parmağınızın arasındaki küçücük bir kart ya da bellek içine hapsedilmiştir. Değersizleştirilmiştir aslında. Basitleştirilmiş ve devam eden hayatın döngüsünden çalınmış küçük parçalardır. Biz bu zamanın elinden aldığımız kısacık anlarla insanlara o şehri nasıl anlatabiliriz ki. "İnsan sevilmekten çok, anlaşılmak istiyor belki de" derdi şair..

■ Cami-i Kebir Şadırvanı

Belki bir şehir de insanlar gibi sevilmekten çok anlaşılmak istiyor kim bilir. Oturup şehrin en yüksek yerine uzun uzun bakmalı şehirlere. Sokaklarını en tenha zamanlarında gezmeli, en kıyılarına gidip bakmalı yaşayanlarına. Köylerine, ekilene, biçilene ve terine bakmalı bir şehrin.

Şehirler ter kokmaz, Teri içinde hapsetmiştir emeğin düştüğü taşlar. Kendine saklamıştır. İbadethanelerde edilen duaları, umut bekleyenleri, göç edip gelenleri, unutulanı yok olanı, kaybedeni kazananı ile var olur şehirler. Medeniyetler kaybolsa da şehirler yaşar… Kayseri de yaşıyor, büyük bir hareketlilik ve büyük bir telaş içinde.. Bizler makinelerimizi çevirip zamandan bir parça çalmaya çalışıyoruz küçük kartlara hapsederek. Bu haksızlık. Kayseri'ye insana tarihe karşı haksızlık .. İki günde Kayseri'de gördüklerimin bende bıraktıkları kattıkları o minik belleklere sığmayacak kadar büyük..

Artık akşam vakti güneş batıyor.. Kayseri sağımızda. Yüksek dediğimiz yer doğanın karşısında ne kadar küçük hissettiriyor insana kendisini. Belki de insan olarak farkına varmamız gereken şeylerin başında bu olmalı. Doğanın, zamanın ve hayatın karşısında küçüğüz ve 6000 yıllık bir şehri yazarak anlatmak gibi bir ütopya içinde değilim. Fakat bu şehri görün derim. Mutlaka gidip görün. Anlatarak yaşandığı sanılan şeyler yüreğinizde hissettiğiniz ile aynı olamaz hiçbir zaman.. Kayseri'de fotoğraf çekmek güzel bir duyguydu. Bir kez daha anladım, zamanı durduramıyoruz. Zamandan küçük parçaları çalıyoruz sadece. Ve kandırmaya gerek yok insanları. Bir şehri bir insanı bir yaşamı anlamak için bütün duyularınız ile yaşamanız gerekiyor. Bir Kızılderili atasözünün dediği gibi "İnsan kendini hatırlayan son kişide yaşar". Bu şehirde hala isimleri ile yaşayan insanlar var. Hem de her köşede.

Kayseri, Erciyes dağının eteklerinde kurulmuş bir orta Anadolu şehri diyordu yola çıkarken kitaplar. Havaalanından tekrar bakıyorum Erciyes dağının eteklerine. Erciyes dağı bir semazen gibi başını yükseltmiş gökyüzüne ve eteklerinde Kayseri, kuzeyde Yozgat ve Sivas, batıda Niğde ve Nevşehir, güneyde Adana, güneydoğusunda Kahramanmaraş ve doğuda Malatya. Uzun uzun bakıyorum tekrar gelmek üzere sözleşirken Kayseri'nin ruhuna. ■

TULUYHAN uğurlu

Ben, Anadolu'nun Bir Evladıyım

Ben anlamıyorum, gerçekten bu Batı hayranlığını anlamıyorum. Bu yalakalıkları, bu koştur koştur Almanya'lara gitmeleri... İnsan kendi memleketini şikayet etmeye utanır.

Üstadım öncelikle bize vakit ayırdığınız için teşekkür ederiz. "Harika Çocuk" olmak zor muydu diye başlamak istiyorum söyleşimize...

Harika çocuk olmanın zorlukları var. Herkes sizden olağanüstü şeyler bekliyor ama tabi kaç yaşındaki birinden bekliyor, 5 yaşındaki... Tabi onun yükü biraz ağır oluyor. Ben hiç çocukluk yaşamadım sayılır. Hep piyano başında, devamlı disiplinli bir çalışma içerisinde. Günde sekiz saat, on saat. Ama sonra düşünüyorum iyi ki de böyle olmuş. O zorluklar içerisinde edindiğiniz bütün motivasyon, bilgi ve birikimi sonucunda, ileride çok rahat ediyorsunuz. Erken yaşta piyanoya başlamanın veya erken bir enstrümana başlamanın hakikaten çok büyük bir faydası var. Çocukken öğrenilen şeylerin etkisi çok büyük. Sonradan öğrenilen şeyler unutuluyor ya da etkisi az oluyor. Onun için piyano çalmak, enstrüman çalmak... Herhangi bir enstrümana hayatını odaklayacaksa kişi, aileler mutlaka çok küçük yaşta başlatmalılar müziğe, enstrüman çalmaya. Çok önemli.

Ben çocukluk yaşayamadım ama muhteşem bir gençlik yaşadım. Viyana'da tek başıma, Viyana Müzik Akademisi gibi bütün çılgın hanımefendilerin öğrenim gördüğü, dünyanın her tarafından gelen dünya güzeli kızların olduğu bir ortamda ben böyle bekar bir adam. Müthiş sükseli, konserler veren bir adam. İşte çocukluk yaşlarındaki disiplinli bir dönemin meyvalarını ileriki yaşlarda hem mesleki yaşamınızda hem sosyal yaşamınızda topluyorsunuz.

Çok küçük yaşlarda müziğe başladığımdan, çok disiplinli çalıştığımdan ve çok iyi hocalarla tabi ki... Nejla Tiner rahmetli benim piyano hocamdı İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda. İnanılmaz bir öğretmendi.

Kaç yaşlarında?

Ben 4 yaşında Belediye Konservatuvarı'na girdim. 15-16 yaşına kadar Nejla Tiner'in öğrencisi oldum, sonra

Viyana'ya gittim. O hocanın, o okulun, İstanbul Belediye Konservatuvarı'nın o disiplininin, o güzelliğinin bütün meyvasını ben Viyana'da topladım. Erken yaşta konserlere başladım, erken yaşta bestelere başladım. Yani çok büyük avantajlarla geldim.

Bizdeki müzik eğitimi ile Viyana'dakini gözlemleme, karşılaştırma fırsatınız olmuştur. Orada ne var farklı?

Bizde o zaman temel müzik eğitimi çok çok iyiydi. Yani İstanbul Belediye Konservatuvarı belki de dünyanın sayılı konservatuvarlarından biriydi. Bunu samimiyetle söylüyorum. Viyana'da gördüğüm ise; Viyana size ne yapmak istediğinizi öğretiyor. Bana şunu öğretti Viyana; tamam, buraya kadar, ben artık kendi eserlerimi çalacağım. Kendi eserlerimi besteleyeceğim. Oradaki klasik müzik artık benim için sadece akademi içerisinde sınıf geçmek için gereken bir araçtı. Dersleri yapayım, sınıfı geçeyim diye düşündüm. Dışarıda konserlerde insanlar gördükleri zaman beni hep kendi eserlerimle gördüler. Çünkü ben bir taraftan bestecilik de okuyordum. İşte Viyana onu sağlıyor insana. Nereye doğru yönelmek istiyorsun, neye yönleneceksin? Nesin sen? Onun cevabını hemen buluyorsunuz orada. Ben buraya mı aitim? Nereye aitim? Kendi kültürüme mi aitim, buraya mı aitim, arada bir yere mi aitim? Onların cevabını verdirtiyor

Viyana'da; Anadolu müziğine, Anadolu'ya ait olduğumu, Doğu'ya ait olduğumu, Ortadoğu'ya ait olduğumu anladım.

Ben Viyana'ya gittiğim daha ilk gün Ortadoğu'nun bir sanatçısı olduğumu anladım. İşte Viyana size bunu veriyor. Çünkü siz orada tek başına kalıyorsunuz, lisanını bilmediğiniz bir ülke, söylenenlerden hiç bir şey anlamıyorsunuz. Çat pat İngilizce ile anlaşıyorsunuz. İşte nereye ait olduğunuzun kararını orada birinci saniyede veriyorsunuz. Adam oluyorsunuz yani.

Beste yapma tercihiniz de Anadolu'ya ait olduğunuzu hissetmenizle ilgili gibi sanki?

Evet, bravo. Yani yöresel olmayan hiç bir şey evrensel olamaz. O halde yöresel değerlere ben ağırlık vereyim. Nedir yöresel değerler; Anadolu'nun, Mezopotamya'nın yöresel değerleri tabii ki. Onları işte modern formlarda, klasik formlarda yazarak eser haline getirip dünya platformuna çıkartmak… Tabi işte bu modern formları, klasik formları öğrenmeniz gerekiyor önce. Çok önemli. Bunu veriyor işte Viyana. Disipliner bir yönelmeyi sağlıyor.

Bir de dikkat edilirse Beethoven, Beethoven'i çalmış, Chopin, Chopin'i çalmış, Mozart, Mozart'ı çalmış. Biz niye bugün Mozart'ı hatırlıyoruz, anıyoruz? Kendisi insanlık için bir şey ürettiğinden dolayı. Mozart'ı kapı komşumuz gibi anıyoruz, saygı duyuyoruz. Gelse şuraya otursa baş tacı ederiz. İşte bu çok önemli. Onun için ben de bu yolu seçtim. Kendi müziğimi yapıp bütün dünyada konserler vermek.

Beste yaparken özel bir ortama ihtiyaç duyuyor musunuz?

Çalışmayla ilgili özel bir ortama ihtiyaç duymuyorum. Geceleri çalışmayı severim yalnızca. İlham öyle bir şey değil zaten. Ne zaman yakalayacağı belli olmaz. İlham çok değerli bir şey. Kanala bağlanmak gibi. Oradan inmeye başlıyor. Bu an çok keyifli bir an, ülkemizdeki tüm sanatçılara, bilim adamlarına bol bol nasip olmasını diliyorum.

Günümüzde bir sanat eserini dünyanın beğenisine sunmak olağanüstü kolaylaşmış durumda. Bu iyi midir sizce?

İyi bir şey. Hemen tüketilmesi kötü belki ama besteci üretken olacak ki o tüketmeye karşı gardını alacak. Yeni üretimlerle yeniden, yeniden insanların beğenisine sunacak. Ben onun için bu kadar çok konser veriyorum. Yılda 105 konser veriyorum. Her üç günde bir hemen hemen yeni bir konser. Başka, başka şehirlerde, başka başka ülkelerde. Dolayısıyla benim bu kadar sahneye çıkmamın nedeni bu. Her insanla birebir irtibata geçmeye çalışmak. Bu keyifli bir şey.

Şundan dolayı da soruyorum hocam; Klasik dönemden çok büyük isimler kaldı günümüze. Şimdi de öyle olacak mı? Geleceğe bu büyüklükte isimler kalacak mı?

Bugün de en az o kalitede, o kalitede demesek bile yine de çok yüksek kalitede müzikler üretenler var. Klasik anlamda da var, modern anlamda var. Çok iyi piyanistler var hatta geçmiştekileri aşmış olanlar var. Çok var. Piyano çalış tekniği olarak bizler çok ilerdeyiz ama önemli olan o ruh derinliği yani. Bilgisayar en iyi piyanist günümüzde. En hızlı o çalar yani. Bilgisayardan hızlı kimse çalamaz. Ama o derinlik, o mana derinliği. Mesela Hz. Muhammed filmine gittiniz mi bilmiyorum? Bir çok şey var filmde ama anlam yok. Sığ bir film. Oyuncular sığ, bakışlar donuk. Yaşamıyorlar onlar. Ben öyle gördüm. Yüseysel, üstte. Etkileyici sahneler yok mu var. O ebabil kuşları, o Kabe'nin üzerinde falan çok etkileyici. Kabe'nin uzaktan görünümü, Mekke'nin uzaktan görünümü, çok güzel sahneler. Hakikaten

çok güzel yapmışlar ama Çağrı filmindeki derinlik yok. Mesela Irene Papas'ın oyunculuğu yok, Irene Papas vardı, Ebu Süfyan'ın karısı rolünde… Anthony Quinn yok mesela. Mustafa Akad'ın o muhteşem kimliği yok. Yok yani yapamamış, olmamış… Her şey var ama zeytinyağı gibi üstte, sığ yani. Derinlik yok. Müzikte de böyle. Mana olacak, mana olmazsa hiçbir şey olmaz. Bin kişinin arasından diyecekler ki bu Tuluyhan, dinleteceksiniz bu Tuluyhan diyecekler. Dedirtemiyorsanız boş, başka bir şey yapın. Boş verin o zaman. Mana derinliği çok mühim.

> Maalesef Sultan Abdülhamit Han'a yapılan suikast girişimine methiyeler dizen, başarısız Ermeni suikastçiye "*Allah seni kahretsin, nasıl öldüremedin*" diye hayıflanan Tevfik Fikret bize yıllarca "vatan şairi" olarak anlatıldı.

Yurtdışı eğitimine, sanattaki yaygın Batı hayranlığına rağmen siz nasıl yereldeki güzelliği keşfettiniz.

Valla başkalarının kanı çekmemiş galiba ama benim kanım çekmiş. Rahmetli babam müthiş bir entelektüeldi ve muhteşem bir şairdi. Muazzam bir Ortadoğu'lu entelektüeldi. Demek ki babamın kanı çekmiş.

Ben anlamıyorum, gerçekten bu Batı hayranlığını anlamıyorum. Bu yalakalıkları, bu koştur koştur Almanya'lara gitmeleri… İnsan kendi memleketini şikayet etmeye utanır. Ama diyorum ki bu çocuklar mağara kovuğundan çıkmışlar herhalde. Hiç aile terbiyesi almamışlar mı? Belki de bunların aileleri de mağara kovuğundan çıkmış. Yani hiç sivilize olamamışlar, medeni olamamış bu çocuklar. O Can Dündar falan medeni değil yani. Son derece ilkel bir hal, zavallı bir hal. Çok üzülüyorum ben, bunların herhalde diyorum aile terbiyesi yok, aileleri yok ya da. Bir babaları, anneleri bir büyükleri olsa da kulaklarını çekse şunların, o da yok. Garip bir durum. Çok üzülüyorum Gauck'un yanına gitmiş, Alman Cumhurbaşkanı'nın. Onun yanında böyle önünü iliklemeye çalışırken… Allah hiç kimseyi özellikle de hiç bir erkeği böyle bir hale düşürmesin. Hiç bir erkek kılıklı adamı o hale düşürmesin. Erkek adam dik olur biraz. Bir duruşu olur.

Bu kendi memleketine küfür etmeler falan çok garip. Attila İlhan ne diyor, elalemin oğlu okur atomu böler, bizimki okur vatanı böler. Bol haini olan bir milletiz biz.

Maalesef Sultan Abdülhamit Han'a yapılan suikast girişimine methiyeler dizen, başarısız Ermeni suikastçiye "*Allah seni kahretsin, nasıl öldüremedin*" diye hayıflanan Tevfik Fikret bize yıllarca "vatan şairi" olarak anlatıldı.

Adam kendi Padişahına, o dönemin devlet başkanına suikast yapılmasını kutsuyor. Bunlar bize "vatanperver" olarak anlatıldı bize. Türkiye'nin her tarafında Tevfik Fikret adına okullar var gidin bakın. Tevfik Fikret liseleri var. Utanmadan bir de böyle liseye adını veriyorlar.

Bazı şeylerin herkes farkında artık. 15 Temmuz'da da insanlar farkına vardılar neyin ne olduğunun. Çok güzel fark etti herkes. Ben iyi olacağını düşünüyorum. Mesela Donald Trump şüpheyle karşılandı ama Türkiye olan ilişkilerde tavrını net göstermesi bakımından diğer tarafa göre bin kere tercih ederim.

Ehven-i Şer diyorsunuz…

Aynen öyle diyorum. Diğeri çünkü çok sinsi ve Türkiye'ye çok hainlik etmiş bir isim. Yani Hillary Clinton Dış İşleri Bakanı'ydı biliyorsunuz, Türkiye'ye çok büyük hainlikler etti. Yılların dostluğunu sattı üç beş tane çapulcuya. Trump daha iyi olabilir diye düşünüyorum. En azından daha kötü olmaz.

Bütün dünyada Türkiye'nin düşmanı olan odaklar da Hillary Clinton'un arkasına sıralanmıştı.

Aynen öyle. Trump'ı iyi tanımıyoruz ama saldıranlara bakınca bu adamda bir hikmet var diye düşünüyoruz. Sonra bu adam tüccar adam. Bu adam parasını düşünür, Amerika'nın bütçesi eksi mi artı mı ona bakar. Türkiye ile menfaat görürse yatırım yapar, Türklerle birlikte daha önce de yatırım yaptı. İstanbul'da binalar yaptılar. Türk ortak-

ları kazık falan da atmadı Ona, iyi intibalarla gitti buradan. İnşallah iyi olur diye umuyorum. Türkiye'nin önü açık, Türkiye çok ders aldı. Neyin ne olduğu yavaş yavaş ortaya çıktı. Kimin ne olduğu anlaşıldı. Kim ne kadar vatanını seviyor, kim neymiş meğerse. Atatürkçülük kılıfı altında PKK sempatizanıymış meğerse diyoruz. Teşhisleri koyuyoruz artık. Yıllarca biz bunu Atatürkçü bilirdik ama durum bambaşkaymış diyoruz.

Atatürk'in bağımsızlık hakkındaki düşüncelerine rağmen...

O dönem bütün dünyadaki mücahitlerin, Fas'ta, Cezayir'de, Tunus'ta, Filistin'de ölen bütün mücahitlerin cebinden Atatürk resmi ya da fotoğrafı çıktı. Neden? Çünkü emperyalizme karşı, oligarşiye karşı dik duran bir adamdı Mustafa Kemal. Atatürk'ü savunuyorum deyip milyon dolarlık

> Senfoni Türk isimli eserimde Sinan'ın kubbeleri diye bir bölüm var. O Sinan'ı anlatan bir bölüm ama tabii ama bu genişletilebilir ve Sinan için bir eser olabilir. Güneş Ülkesi Anadolu diye bir eserim var onun içerisinde de Mimar Sinan ve Camiler diye bir bölüm var. Fakat Mimar Sinan için belki bir senfoni, belki Kayseri'nin güncel gelişimiyle ilgili bir şeyle bütünleştirerek... Sinan olsaydı nasıl olurdu sorusunu müzikle cevaplamaya çalışmak. Çok keyifli bir şey olurdu.

villalarda oturuyor herifler ve Batı'yla işbirliği halindeler. Memleketi bölmeye çalışıyorlar, ülkelerinin aleyhinde bulunuyorlar. Kılıfmış işte. Rozet Atatürkçülüğü diyorduk ya hep, işte bu oymuş.

Belki de kamplaştırmak için yapıyorlardı

Mutlaka kamplaştırmak için yapıyor. Atatürkçüyüm dediği için bir şey diyemiyordunuz adamlara.

Kayseri'nin sizde çağrıştırdıkları neler?

Sinan, kültür. Medeniyetlerin birleştiği yer Kayseri. Ben Konyalı'yım. Dolayısıyla çok yakınım. Bu kültürün bir evladıyım. Kayseri'de ben hep ev sahibi gibi hissettim, hiç misafir gibi hissetmedim kendimi. Buradaki insanlar bana hep ev sahibiymişim gibi davrandılar. Büyük saygı ve ilgi gösterdiler. Büyük bir hoşgörü ile yaklaştılar bana. İnşallah nice konserlerde, insanlara yeni mesajlar, yeni şeyler vererek.

Sinan'la ilgili bağımsız bir çalışmanız olacak mı?

Senfoni Türk isimli eserimde Sinan'ın kubbeleri diye bir bölüm var. O Sinan'ı anlatan bir bölüm ama tabii ama bu genişletilebilir ve Sinan için bir eser olabilir. Güneş Ülkesi Anadolu diye bir eserim var onun içerisinde de Mimar Sinan ve Camiler diye bir bölüm var. Fakat Mimar Sinan için belki bir senfoni, belki Kayseri'nin güncel gelişimiyle ilgili bir şeyle bütünleştirerek… Sinan olsaydı nasıl olurdu sorusunu müzikle cevaplamaya çalışmak. Çok keyifli bir şey olurdu.

Sinan'da şaşılacak olan şey şu; yaşadığı yerden çıkıp, çocukken o kubbeleri, o muhteşem mabetleri düşünebilme yetisi. Toprağın altından çıkıp Erciyes'e bakarak, Erciyesi'i görerek o kubbeleri tahayyül etmesi ve onu hayata geçirmesi. O mucizevi bir şey. İstanbul'da doğsa, önceki yapıları görüp etkilendi diyebilirdik belki ama toprağın altındaki bir evden çıkıyor. Bunu ben bütün dünyada söylüyorum; gidin Mimar Sinan'ın doğduğu yeri görün ve neden mucizevi dediğimi anlayın. İnsanlar çok etkileniyorlar.

Tarihi mekanlarda konserler veriyorsunuz. Kayseri için bu mekan neresi olurdu?

Tabi ben asıl Ağırnas'da Sinan'ın çocukluğunun geçtiği mekanda çalmayı çok arzu ederdim ama önü dar oranın. Belki Gesi'de bir konser verebilirim.

Gesi Bağları'nı hafifçe çalarak bir giriş yapıp belki. Gesi muhteşem bir yer. Ağırnas'a geçerken Gesi'ye uğradığımda, Gesi'den çıkamıyorum. Gesi'den çıkmayalım istiyorum. Orada zaman dursun istiyorum. Beni çok çekiyor Gesi.■

TARAB

Türk Musikisinde Yeni Bir Sazın Ortaya Çıkış Hikâyesi

Prof. Dr. İlhan ÖZKEÇECİ
Yıldız Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi

Tarab; formu, tınısı, boyutları, malzemesi, ergonomisi ile yeni tasarlanmış bir Türk musikisi sazı. Klasik Türkistan (Orta Asya) sazları içinde rebab olarak bildiğimiz benzer formları var. Tarab onların arkadaşı, ama kendine has özellikleri var. Tarabın üretim macerası bayağı uzun. Rebap çalan bir müzisyen olarak bu sazın bazı teknik eksikliklerini gördüm. Sesi daha güçlü ve icrası daha rahat bir yaylı saz nasıl olabilir düşüncesiyle yeni bir saz üretme fikri doğdu.

Tarabın ilk numunesi 1985 yılında ortaya çıktı. Zaman zaman üzerinde çalışmaya devam ettim ve giderek olgunlaştı. Uzun yıllar mütevazi bir köşede bekledi tarab. 2010 yılından itibaren yeni bir platrofmda ilgi odağı oldu. Bu yıllarda Tarab'a en yüksek performansa ulaşacak bir norm getirmek için çok uğraştım. Ve sonunda her bir birimi için standart bir ölçü tespit ettim. Teknik çalışmalar bir patent oluşumuna yol açtı ve Tarab'ın resmi olarak marka ve patent tescilini aldım. Bu suretle yakın zamanlarda yaptığım düzenlemelerle müzik dünyamızın ilk patentli enstrümanları arasında yerini aldı.

Tarab, yayla çalınan orta boy bir müzik aleti, boyu 115 cm'dir. Ahşaptan yapılmış yarımküre şeklindeki bir tekneye, yine ahşaptan yapılmış ve silindirik olarak hazırlanan bir kolun bağlanmasıyla oluşuyor. Dairevi teknenin göğsüne balık derisi geriliyor, bunun üzerinden geçen farklı kalınlıktaki sarımlı teller, üstteki üç adet burguya bağlanarak akortlanıyor. Kol üzerindeki iki oktavlık sese pes tellerdeki bir oktavın ilavesiyle sazın kapasitesi üç oktava çıkıyor. (1 oktav=sekizlik ses dizisi) Tarab, kol üzerindeki perde sistemi itibariyle yaylı tanbura, fizik görünüm bakımından da rebaba benziyor. Rebab'ın gövdesi hindistan cevizinden olduğu için standart

> Tarab'ın resmi olarak marka ve patent tescilini aldım. Bu suretle yakın zamanlarda yaptığım düzenlemelerle müzik dünyamızın ilk patentli enstrümanları arasında yerini aldı

Tarab, ‘tanbur’ ve ‘rebab’ isimlerinin bir araya gelmesiyle oluşturduğumuz bir isim. Aynı zamanda ‘Tarab’ kelimesi; şenlik, şetaret, neş’e, coşku, musiki ile kendinden geçme gibi manalara geliyor.

bir ölçü tutturmak zordur. Ayrıca Rebab’ın perdeleri olmadığı için sabit ses basma problemi var. Teknesinin ahşap olması perdeli olması ile Tarab’da bunları aştık. Yaylı Tanbur’un ise boyut olarak icra konusunda zorlukları var. Tarab bu açıdan da pratik ve ergonomik bir saz oldu.

Tarab, ‘tanbur’ ve ‘rebab’ isimlerinin bir araya gelmesiyle oluşturduğumuz bir isim. Aynı zamanda ‘Tarab’ kelimesi; şenlik, şetaret, neş’e, coşku, musiki ile kendinden geçme gibi manalara geliyor. Klâsik musikimizde vurmalı, üflemeli, mızraplı ve yaylı çalgılar kullanılır. Bunların tek tek icrası mümkün olduğu gibi birlikte icra edildiğinde dengeli bir dağılım daha başarılı sonuçlar verir. Klâsik Türk musikisi saz heyetine orta bas tonlardaki yaylı bir sazın girmesi müzikaliteyi daha yüksek tutar. Tarab, klasik Türk musikisi sazları; Ney, Tanbur ve Klasik Kemençe üçlüsüne, bilhassa bas seslerle uyum sağlayabilecek alternatif bir saz oldu. Musikide yaylı sazlar mızraplılardan daha kuşatıcı bir cazibeye sahiptir. Mesela nefesli bir saz olarak neye yaylı bir sesin iştiraki, insan ruhunda derin yansımalar meydana getirir. İnsan sesiyle bütünleşen bu sazlarla yapılan icrada fevkalade duygular hâsılolur. Ayrıca tarabın tamamen yalnız başına (solo olarak) icra edilmesi müzisyen açısından her zaman mümkün ve müessirdir.

Tarab, sesi çok dokunaklı ve deruni bir saz. Henüz musiki dünyasına tam olarak açıldığını söyleyemeyiz ama bugüne kadar toplumun çeşitli kesimlerince ses rengi ve tınısı itibariyle beğenilerek dinlendi. 1985 yılından itibaren bu sazla, yurtiçi ve yurtdışında pek çok mekânda solo icraatlar yaptım ve zaman zaman da gruplara

dâhil olarak konserlerde yer aldık. Tarab'ı dinleme fırsatı bulan bazı üstadlar bu sazı beğendiler. Çünkü ses kalitesi, volümü ve müzikal tesiri hemen fark ediliyor.

Tarihe baktığımızda sanatın toplumların hissiyatına refakat ettiğini görürüz. Sanatın sesi olan müziği milletlerin karakterlerinin önemli bir unsuru olarak görüyorum. Hem o milletin ruhundan ilham alan hem de o ruhu besleyen vazgeçilmez temel bir unsur. Her milletin müziği bir bütün, bütün yani her milletin kendine has müziği var, yoksa olmalı. Dolayısıyla müziği Klasik müzik diyerek ayırmak ne kadar doğru? Müzik Türk milletinin tarihine, doğumundan ölümüne, düğününden ibadetine, seferinden zaferine kadar her noktada yeni bir heyecan ve ruh katmıştır. Kundaktaki bebeğin dinlediği ninnilerden, hüznünü, neşesini dillendiren türkülere şarkılarına, inancını aksettiren mevlidinden, ilahisinden ölümüne eşlik eden salâsına kadar hayatın ayrılmaz bir parçası olmuştur. Yabancı müzik çevreleri ile etkileşimler olabilir bu doğal ama mutlaka temelde kendi karakteri olmalı. Gençler çok fazla yabancı müziğe maruz kalıyorlar. Kulakları zihinleri onlarla doluyor. Şu bir gerçek ki kültürel aktarımda etkili bir araç, hatta kültürel hâkimiyette müzik diğer sanat dalları gibi önemli bir unsur olarak kullanılabilir. Bazılarının yaptığı gibi müziği inkâr etmek çözüm değil. Ne kadar uğraşırsak uğraşalım hayatımızdan musikiyi çıkartmaya imkân var mı? O halde gençler için alternatif sunmalı. Abdülkâdir-i Merâgî'nin, Itrî'nin, Hafız Post'un, İsmail Dede Efendi'nin ve daha nice üstadın ortaya koyduğu herdem taze ve can alıcı eserleri gençlere tanıtmanın bir yolunu bulmalı. Benim Tarab'ı yapmamdaki amaç da bu zaten. Bu ruhun esintilerini taşıyor Tarab... İnşallah genç nesillere ulaşacak. Tarab terapidir, tarab sırdaştır,

Yeni Bir Saz: Tarab
Doğum Yeri: Kayseri
Doğum Tarihi: 1985

dosttur, arkadaştır. Keza tarab yârdır, huzurdur, sükundur…

Bir sanatçı ve bilim insanı olarak güzel sanatlar ve klasik sanatlarımız üzerine eğitim gördüm.

Musiki benim sevdiğim bir dost gibi. Bunun dışında Türk sanatının teorik ve uygulamalı alanlarında yapmış olduğum detaylı ve çeşitli çalışmaları burada zikredebiliriz. Yaklaşık otuz üç yıldır çeşitli üniversiteler bünyesinde öğrenci yetiştirerek bu işin eğitiminde bilfiil hizmet veriyorum. Bu alandaki çalışmalarım makaleler, kitaplar ve muhtelif sergilerle bilim ve sanat âlemine yer aldı. Hat ve tezhip çalışmalarım, yağlıboya tablolar, farklı kullanımlar için hazırladığım tasarımlar faaliyetlerimin diğer yönlerini teşkil ediyor. Zaman zaman birine daha çok yoğunlaşmak gerekiyor. Mesela kitapları hazırlarken araştırma ve hazırlık safhasında özellikle son zamanlarda vakti tamamen ona hasretmek gerekiyor veya Tarab'ın normlarını oluşturduğum zaman aylarca onun üzerinde uğraşıyorum. Bazen bir tabloya, bazen bir istife, bazen bir makaleye odaklanıyorum, diğer faaliyetleri biraz arka plana itiyorum. Türk kültür ve sanatının bin yıllara uzanan zengin bir geçmişi var. Bu öylesine bereketli bir kaynak ki, tarih boyunca bu sanatın göz alıcı yansımaları insanlığa ışık tutmuş. Bu aydınlık 'istifade edilebildiği sürece' bugün de yolumuzu ışıtacak. Bizim yapmış olduğumuz, bu verimli ve besleyici kaynağı daha yakından tanıma ve gelecek nesillere anlatma çabası.

Benim müzikle dostluğum küçük bir çocukken başladı, bu dostluğa zamanla farklı enstrümanlar katıldı. Asıl sazım Tanbur. 1969-70'de bir lise öğrencisi iken Mızraplı Tanbur icra etmeye başladım. 1973'ten sonra bu sazı İstanbul'da ilerletmek imkânına kavuştum. Üstad Kemal Batanay'dan meşk çalışmalarına devam ettim. İstanbul Üniversitesi Korosu ve diğer musiki meclislerinde bulundum. Aynı zamanda Devlet klasik Türk Müziği korosunda musiki icraatımı geliştirme fırsatı buldum. Müzik benim hayatımın vazgeçilmez bir parçası. 1980'lerde Kayseri'de hem Erciyes Üniversitesi bünyesinde hem belediye konservatuarında muhtelif musiki çalışmaları yaptım. Korolar kurdum, yönettim. Sonrasında uzun yıllar yurtiçinde yurtdışında konserler verdim. Tarab da bu birikimin manidar bir meyvesi. ■

Hunat Medresesi Kültür Sanat Merkezi'nden Sahaflık ve Sahaflar Üzerine

Kitap Bekleyen Adamlar

"Sahaflardan geçmediğim gün,
diyâr-ı gurbette bulunuyorum zannederdim."

İbnü'l Emin Mahmud Kemal İnal

Yazı ve Fotoğraflar | **Alper ASIM**

Yazının başlığı aykırı veya ürpertici gelebilir. Kitabı kim bekler? Bizim geleneğimizde kitap Peygambere gelir, çünkü onu Allah gönderir. Dolayısıyla mutlak anlamda kitap vahiydir ve o sadece Peygambere gelir. Öyleyse Onun dışında kim kitabı bekleyebilir ki? Mecazi anlamda O'nun yolunda olanlar: Sahaflar… Öyleyse Sahaf'ı kitapçıdan ayıran en belirleyici husus bir ticari bekleyişin ötesinde, bir anlam bekleyişidir. O kitabı satmak ve para kazanmak için değil, bir anlama, bir hakikate kavuşma umudu ve heyecanı içinde bekler. Kapıdan bir suret girdiğinde mana titremeye başlar.

Sahaflar insanı kitapla tanır. Makamı, mevkii, ekonomik durumu ne olursa olsun onun insanı anlamlandırmada tek mihengi kitaptır. Kitap kokan insanları hangi ortamda, nerede görürse görsün hemen tanır. Kitabi baktığı için, kitap koktuğu için, kitap kokulu ve kitapla bakan insanları diğerlerinden ayırdeder. Öyleyse bir Sahaf'a gittiğinizde bir ticarethaneye değil, bir okula gidersiniz.

Kitapları karıştıran insanların dokunuşları farklıdır. Eline kitabı almış bir köşeye çekilip sayfaların arasında kaybolmuş insanın bakışları farklıdır. Ya da Sahaf'a girip sorduğu kitabı bulduğunda veya bulamadığındaki heyecanı bambaşkadır. Varoluşsal bir haldir o. Varoluşsal bir görüntü… Aradığı kitap değil de kendinin bir yanıdır sanki. Dokunduğu parmağı değil gönlüdür. Baktığı kitabın ötesinde ötelere açılan bir kapıdır. Her kitap bir gönüldür. Her kitap eve getirilen bir arkadaştır. İşte Sahaf da bunun idrakinde olan insandır. İbnü'l Emin'in dediğinden mülhem sahaf insanın gurbetini bitirdiği yerdir. Çünkü kitapla hemhal olan birisi için kitabın dışında bir hayat, insanın kendinden uzakta yaşadığı gurbet iklimidir.

Sahaf için kitap kimi zaman bir sevgiliden ötedir; aşkı, sevgiyi, muhabbeti onda yaşar. Vuslatın ve firakın ne olduğunu onda bilir, onda öğrenir. Kitap kimi zaman bir anne veya babadır; bir ananın dizine yatar gibi kitabı başının altına koyar, ruhuna diz yapar. Babası gibi güven verir kitap. Kimi zaman oğlu gibi kızı gibi sinesine alır, okurken sayfalarını yavrusunun yanakları gibi yüzüne sürer, kokusunu içine çeker arada bir sinesine bırakır ve gönlündeki dağı hisseder. Ve kitap gönülden bir dağ olur; gölgesine, duldasına alır insanı.

Yarım oluşları sevmez Sahaflar. Yapaylıkları affetmezler. Sadakati ve aidiyeti en iyi onlar bilir. Yalanı sadece kitap için söylerler, gizlileri, saklıları sadece kitaplardır. Onların en mutlu oldukları an kendisi gibi olanları gördüğü, hissettiği andır.

Aradığı kitap değil de kendinin bir yanıdır sanki. Dokunduğu parmağı değil gönlüdür. Baktığı kitabın ötesinde ötelere açılan bir kapıdır. Her kitap bir gönüldür. Her kitap eve getirilen bir arkadaştır.

Sahaflarda kendimizi neden buluruz? Çünkü bizim hikayemiz oradadır da ondan. Yalnızlığımız, gurbetliğimiz, kaybetmişliğimiz, sıradışılığımız yalnızca orada anlam kazanır ve anlaşılır. Sadece kendimizi değil, kendimiz gibileri buluruz. Hiç görmediğimiz bakışlar vardır orada, hep özlediğimiz duruşlar vardır. Hatta öyle ki; sizden önce gelip gitmiş bir insanın varlığını bile hissedersiniz. Seyyahların da uğrak yeridir Sahaflar. En güzel yol hikayelerini, mekanın gizemli boyutunu oralarda hissedersiniz. Şairin dediği gibi:

sararmış yapraklar satılıyor
iç içe zincirlenmiş hatıralarla birlikte
hattatın döktüğü mürekkep hala ıslak
satılan kitap üç beş öte beri
üç beş kuruş verilse de
geçmişten kalan anı elbette

kesif bir kokudur sinen
üç beş nesil önce dededen kalma
ha yıkıldı ha yıkılacak
tahta kurdunun sesleri
geçmişle geleceğin ortak nefesi
yaşatılır buradaki dükkanlarda
geçmişle yorulursun sahaflarda
geçmişle yoğrulursun sahaflarda

İsmail Haşimoğlu

Kitapçı ile Sahaf arasındaki fark paradır. Burada her kitapçının paragöz olduğunu asla iddia etmiyorum ama sonuçta kitapçı için kitap bir ekmek/rızık vesilesidir. Oysa sahaf için kitap hem amaç, hem araçtır. Para ve ticaret asla asli unsur olmaz. Kitabı hiç sevmeyen bir insan da kitapçılık yaparken, kitabı bilmeyen, sevmeyen bir insan asla ve asla Sahaflık yapamaz. Kitapçı kitabın emanetçisidir, Sahaf ise kitabın bekçisidir. Kitapçı kitaba biraz meta olarak bakar. Ancak sahaf için kitap bir anlamı bekleyiş, bir insana dokunuş, bir dostu ağırlama, bir misafire ev sahipliği yapmadır. Hatta çoğu zaman Sahaf kendini kitaba misafir kabul eder.

Bir Sahaf'ın geleni gideni de farklıdır. Meczuplar gelir Sahafa; mecnunlar gelir. Zamana ve mekana sığmayan, öteleri bekleyen, hakikat kaygısından başka hiçbir kaygı taşımayan insanlar gelir. Kitapla konuşanlar gelir.

Gittiğiniz şehirlerde ilk uğrak yerlerinizden birisi Sahaflarsa yukarıda yazdıklarımın bir anlamı vardır. Yoksa yazdıklarım saçma sapan, içi boş ve anlamsız kelimelerin tuhaf biçimde bir araya gelmesinden başka bir şey değildir. Yolunuz bir gün Kayseri'ye düşerse Hunat Medresesi'ne girin, sağ tarafınızdan gelen kitap kokusunu takip edin, Sahaf bölümüne uğrayın ve yazdıklarımı orada düşünün.

Bazı insanları ilk görmenizle hatırlarsınız. O ilk gördüğünüzdeki intiba onun sizdeki anlamıdır çünkü. 33 yıl önce Akabe kitabevinde bir adam görmüştüm ve bendeki anlamı sadece kitaptı. Çünkü kitaba bakıyordu. Ama bu sıradan bir bakmanın ve görmenin ötesindeydi. Sanki kitap onu kuşatmış, o kitabın içinde kaybolmuştu. Bir insanın yârine, anasına, çocuğuna bakışından başka hiçbir şeye benzetilemezdi. Ya da bir dağı seyreden, bir suyun akışında akan insanın haline benzetebilirdiniz.

Sonra isminin Yahya, soy isminin Karadavut olduğunu öğrendim. Adıyla değil soyadı ile müsemmaydı o daha çok. 30 yıl boyunca kitap konuştuk. Kavgamız da kitap yüzünden oldu, dostluğumuz da.. Bazen bir yazardan dolayı

tartıştık, bazen başka bir yazardan dolayı birbirimize daha çok sevdik. Gönülden gönüle yolu kitaplarla yaptık. Sayfalarca konuştuk, noktalarca dinledik.

Bazen sahafların arkasından attık. Zira bütün sahaflar dostlarımızdı. Hatta Sahafların onu kızdırmak için benim aldığımı anlattığı kitapları, beni kızdırmak için de onun aldığı kitapları efsaneleştirdik, kitap menkıbeleri oluşturduk. Sayfa sayfa kitap aktı, cilt cilt kitap dağ oldu, kitapla dolu nice zaman geçti ve Yahya abi Sahaf oldu. Aslında bir kitap delisinin çıkabileceği en üst mertebeye çıktı. Ömrü kitap olan bir insan, kitabı bilen bir adam, insanlara kitap bekleyecek, insanlara kitap olacak, insanlara kitap sunacaktı. Onu bir kitaba giderken göreceksiniz, bir de bulduğu bir kitabı sahip olmasını istediği bir dostuna verirken, yanaklarındaki tebessümle birlikte göreceksiniz. Göreceksiniz ki mutluluğun ne olduğunu anlayacaksınız..

Hunat Medresesinde Yahya Abi. Kitapları bekleyen adam.. Ama bu bekleyiş bir gidişi beklemek değil.. Bu bekleyiş gelişi beklemek de değil… Bu bir oluşu bekleyiş. Çünkü ehli bilir ki kitap kemal ile ilgilidir..

Sahaflar kitabı bekleyen adamlar.. Kitabı arıyorsanız, mana derdindeyseniz kitaba yani Sahafa gidin. Necip Fazıl "tomurcuk derdinde olmayan ağaç odundur" der. Sahaf o tomurcuğun, o mananın billurlaştığı yerdir. ■

Kayseri MANTISI

HAZIRLANIŞI

HAMURUN HAZIRLANIŞI

Yoğurma kabına aldığınız unun üzerine tuz ve yumurtayı ekleyin. Hamur sert bir kıvam alıncaya kadar azar azar su ilave ederek yoğurun. Üç eşit bezeye ayırdığınız hamuru yarım saat kadar dinlendirin.

İÇ HARCININ HAZIRLANIŞI

Kıymayı bir kaba alın. Üzerine ince doğranmış ya da rendelenmiş kuru soğan, tuz ve toz kırmızı biber ve kuru reyhanı ekleyip yoğurun.

Unladığınız tezgahın üzerine bezelerden birisini alıp kalınlığı 1 mm olacak şekilde açın ve 1 cm'lik kareler şeklinde kesin.

Hazır olan kareleri tek tek alıp parmak ucu ile kıymalı harçtan ortasına yetecek şekilde koyun ve dört ucunu hep birden ortaya büzüp biraz bastırarak kapatın. Geri kalan hamur için de aynı işlemleri uygulayın.

İhtiyacınızdan fazla olan mantıları birer pişirimlik ayırıp buzlukta saklayabilirsiniz.

MANTIYI PİŞİRİRKEN

Bir tencereye yarıyı geçecek kadar su koyup kaynatın. Kaynadıktan sonra icine 1 tatlı kaşığı kadar tuz koyun ve kaynayan suyun içine mantıları ilave edin. Mantıyı arada karıştırarak 10 ila 15 dakika pişirin. Piştiğinden emin olduysanız soğuk suyun altına biraz tutun ve suyunu süzün.

SOSU İÇİN

Bir tavaya 3 yemek kaşığı tereyağı koyun, yağ erdikten sonra domates salçasını ilave ederek karıştırın. Sonra tuz ve kırmızı toz biberi ilave edin. Mantının haşlama suyundan bir bardak kadar ekleyerek sosu inceltin.

Pişmiş mantıları hazırlanan sosun içerisine atıp karıştırın ve birkaç dakika kaynattıktan sonra ocaktan alın. Tabaklara aldığınız mantıların üzerine sarımsaklı yoğurt ve sumak ekleyerek servis edin. ■

Mantı Hamuru İçin

1 adet yumurta
1 tatlı su kaşığı tuz
1 bardak su
4 su bardağı un

İç Harcı İçin

2 adet kuru soğan
200 gr az yağlı kıyma
1 tatlı kaşığı kuru reyhan
1 tatlı kaşığı kırmızı toz biber
1 tatlı kaşığı tuz

Mantı Sosu İçin

3 yemek kaşığı tereyağı
1 yemek kaşığı domates salçası
1 tatlı kaşığı tuz
1 tatlı kaşığı kırmızı toz biber

Üzeri İçin

2 su bardağı yoğurt
2 diş sarımsak
2 tatlı kaşığı sumak

afiyet olsun...

ŞEHİR VE HAFIZA

Milli Mücadele Müzesi

Kayseri Lisesi

KAYSERİ LİSESİ
MİLLİ
MÜCADELE
MÜZESİ

Kayseri Lisesi 13 Eylül 1893'te "Derece-i Ula Mektebi Mülkiye İdadisi" Adıyla Ulu Camii ile Kurşunlu Camii Arasında Yer Alan Seyfullah Efendi Konağında Öğretime Başlamıştır. Konağın İhtiyacı Karşılayamaması Üzerine Bugünkü Binanın Yapımına Başlanmış, 1903 Yılında Bugünkü Zemin Kat Tamamlanmıştır. 1915-1916 Yıllarında ise Binanın 1. Katı Tamamlanmıştır. 1923 Yılında "Sultani" adı "Lise"'ye Çevrilince "Kayseri Lisesi" Adı ile Eğitim Öğretimine Devam Etmiştir.

Kayseri Lisesi Çanakkale, Sakarya ve Kurtuluş Savaşlarında Birçok Gazi ve Şehit Vermiştir. 1920-1921 Öğretim Yılında Son Sınıf Öğrencilerinin tamamı Sakarya Savaşında Şehit Olduğundan Mezuniyet Defterine " Lise Son Sınıf Talebeleri Sakarya Savaşı İçin Cepheye Gidip Hepsi Şehit Olduğundan Bu Öğretim Yılında Okulumuz Mezun Verememiştir" ibaresi yazılmıştır. 1921 Yılı Ağustos'undaki Sakarya Savaşı Esnasında Ankara Hükümeti Bir Yenilme Durumunda Kayseri'ye Çekilme Kararı Vermiştir. Büyük Millet Meclisi Toplantıları için Kayseri Lisesi Binası Uygun Görüldüğünden Kayseri Lisesi İçerisine Kürsü Kurularak Gerekli Hazırlıklar Yapılmıştır.

Faruk Nafiz Çamlıbel, Cevdet Kuıdret Solok, Abdulbaki Gölpınarlı gibi birçok meşhur şahsiyetin öğretmenlik yaptığı Kayseri Lisesi'nden; nice bürokratlar, işadamları, bilim, sanat, kültür insanları ile siyasetçiler mezun olmuştur.

2014 yılında İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Kayseri Büyükşehir Belediyesi arasında imzalanan protokol ile 50 yıllığına Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin tahsisine karar verildi. Şu anda Milli Mücadele Müzesi ismi ile halkın hizmetine açılmıştır. 2016 Eylül ayına kadarki 4 aylık bir süreç içerisinde 30,000 kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

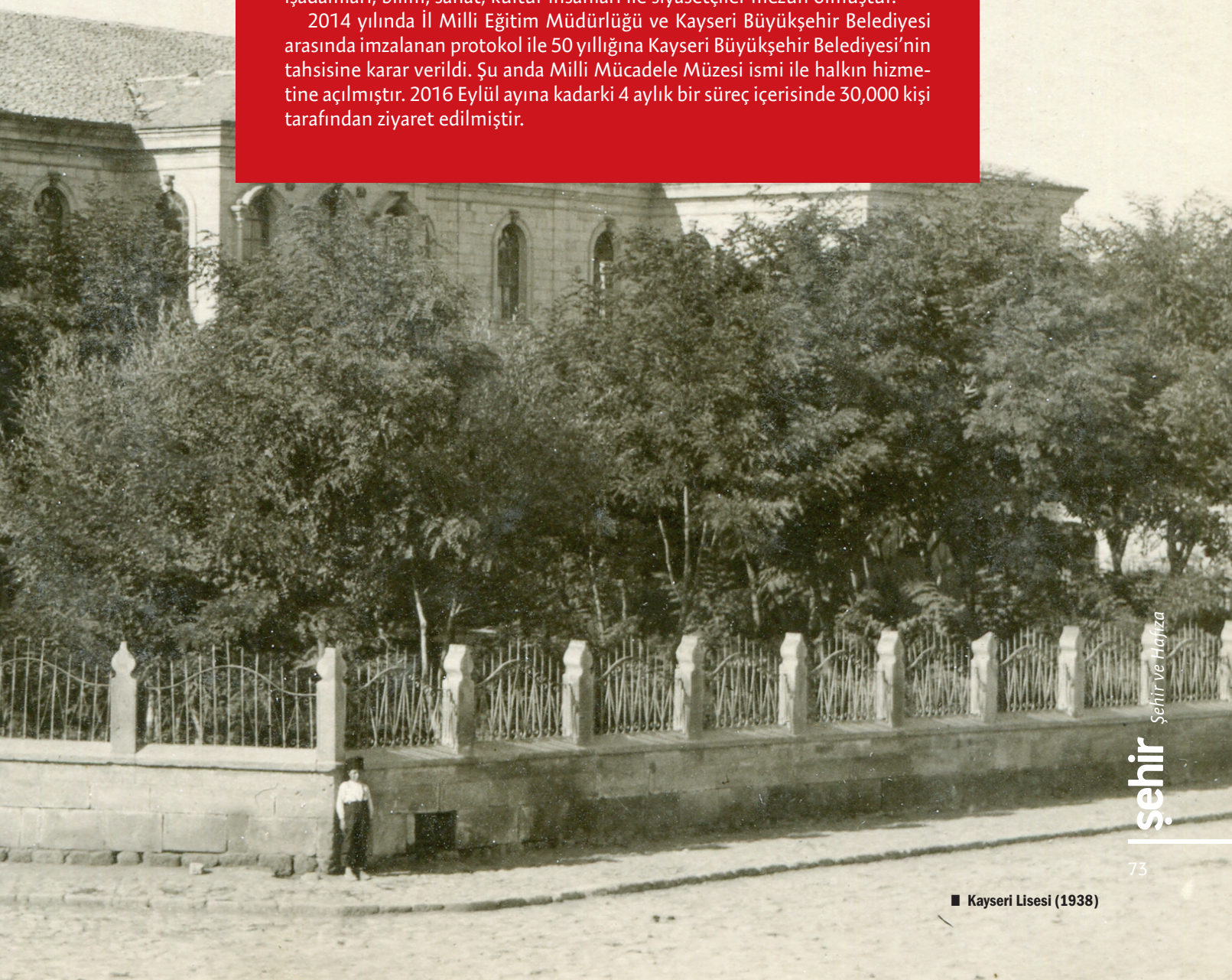

■ Kayseri Lisesi (1938)

1920-1921 Öğretim Yılında Mezuniyet Defterine " Lise Son Sınıf Talebeleri Sakarya Savaşı İçin Cepheye Gidip Hepsi Şehit Olduğundan Bu Öğretim Yılında Okulumuz Mezun Verememiştir" ibaresi yazılmıştır.

■ Bir grup Kayseri Liseli öğrenci (1939)

MİLLİ MÜCADELE MÜZESİ

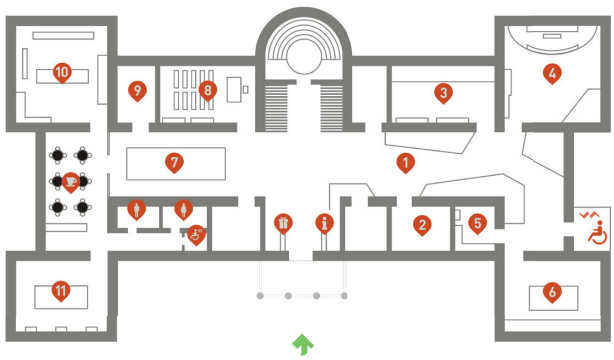

- Giriş
- 1 Milli Mücadele Dönemi'nde Kayseri
- 2 Video Odası
- 3 Milli Mücadele Dönemi 1919
- 4 Milli Mücadele Dönemi 1921
- 5 Milli Mücadele Dönemi'nde Basın
- 6 Milli Mücadele Dönemi 1923
- 7 Milli Mücadele'nin Kayseri Liseli Kahramanları
- 8 Mezunlar Sınıfı
- 9 Sözlü Tarih Kayıt Odası
- 10 Kayseri Lisesi Tarihi
- 11 Sözlü Tarih
- 12 Çocuk Atölyesi
- Müze Kafe
- Danışma
- Hediyelik Eşya

1. Milli Mücadele Dönemi'nde Kayseri

Ticaret ve üretimi güçlü bir şehir olan Kayseri, göçlerle artan nüfusu ve cephedeki askerleri beslemek ile karşı karşıya kalmıştır. Yiyecek temini zorlaşmış, üretim azalmıştır. Ama ne olursa olsun cephedekilerin doyması, cephe gerisindekilerin kanaat etmesi gerekmiştir.

Mustafa Kemal Paşa tüm şehirlerde işgalin protesto edilmesini talep eden bir bildiri yayınlamıştır. Bunun üzerine Saat Kulesi ve Atpazarı gibi yerlerde işgalleri protesto etmek için binlerce kişi bir araya gelmiştir.

Kayseri Lisesi Marşı

Kayseri Lisesinin nura koşan gençleri
Güzel Anadolu'ya güneşler taşıyacak
Bu mefkûre oldukça azmimizin rehberi
Cehalet boğulacak ilm ü fen yaşayacak

Güçlüyüz kuvvetliyiz, imanlıyız hepimiz
Yaşasın genç Türkiye, yaşasın mektebimiz

Asrımızda teceddüt namına her varsa
Biz ona varacağız bir hamlede bir hızda
Hangi bir mâni bizi bu yolda karşılarsa
And içtik yıkacağız millî irfanımızla

Güçlüyüz kuvvetliyiz, imanlıyız hepimiz
Yaşasın genç Türkiye, yaşasın mektebimiz

Faruk Nafiz ÇAMLIBEL

2. Video Odası

1919-1923 yılları arasında Kayseri ve diğer Anadolu şehirlerindeki Milli Mücadele dönemi anlatılmaktadır.

3. Milli Mücadele Dönemi 1919

Mondros Mütarekesi'nde verilen tavizlerle Osmanlı Devleti toprak kayıplarının zeminini sağladı. Milletin kurtuluşunu hazırlayan kararlar veren Mustafa Kemal Sivas'ta ulusal bir kongre düzenledi. Kayseri'den kongreye katılan temsilciler, kongre dönüşünde Kayseri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ni kurdu, destek vermek amacıyla birkaç cemiyet daha kurulmuştur. Fransız birliklerinin Develi'ye kadar yaklaşması sonucunda Nuh Naci Bey Sivas Kongresi'nde "Develi düşerse Kayseri düşer, Kayseri düşerse Anadolu düşer" sözleriyle Mustafa Kemal tarafından bir müfreze çıkarılmasını sağlayıp, düşman askerleri ele geçirilmiştir.

4. Milli Mücadele Dönemi 1921

Savaş devam ederken Ankara meclisinin güvenli bir bölgeye taşınması gündeme gelmiştir. Mustafa Kemal Paşa güvenli bölgenin "Kayseri"

Liseli Şehitler Destanı

Selâlar verildi minarelerden,
Meydanlara al bayraklar asıldı,
Taş döşeli avlusunda mektebin,
Kitaba, silaha eller basıldı.
Dualar edildi, helâlleşildi.
Bir daha bir daha vedalaşıldı.
Yılanlı dağa, Hasan Dağı'na,
Dağların hasına, Ali Dağı'na,
En son Erciyes'in ak doruğuna,
Dünya gözü ile bakıp, gittiler...

Fazıl Ahmet BAHADIR

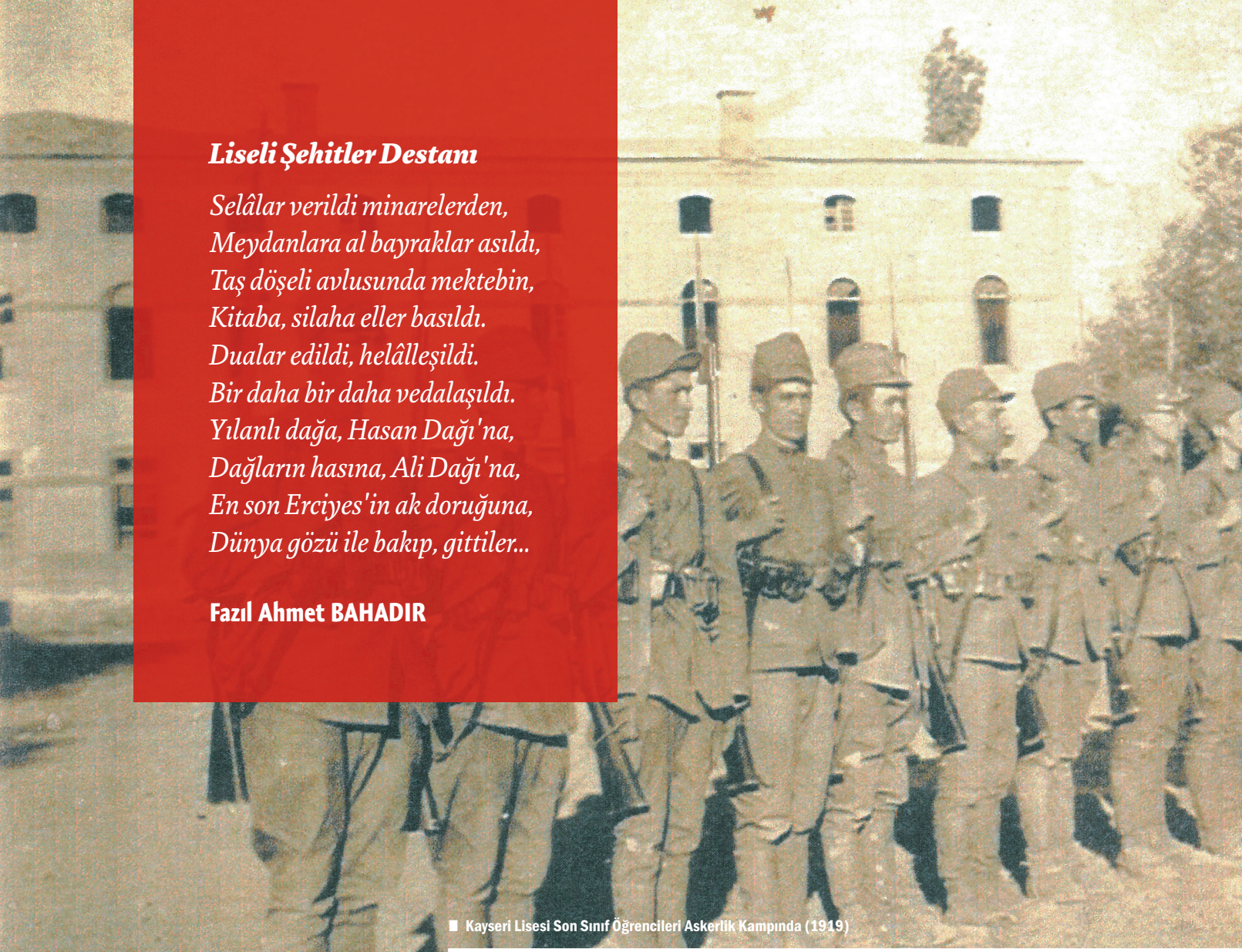

■ Kayseri Lisesi Son Sınıf Öğrencileri Askerlik Kampında (1919)

olduğunu belirtmiştir. Bunun üzerine önemli evrak ve eşyalar Kayseri'ye taşınmaya başlamıştır. Bu dönemde Sakarya Meydan Muharebesi başladı ve Anadolu'nun dört bir yanından gelen gönüllü askerlerin katılımı ile büyük bir taarruz içinde Yunan birlikleri geri çekildi. Bu zafer ülke için büyük moral oldu ve Milli Mücadele'ye olan inanç daha da güçlendi.

5. Milli Mücadele Dönemi'nde Basın

Milli Mücadele Dönemi'nde gazetelere önemli bir görev düşmektedir. Baskılara karşı halkı doğru bilgilendirmek için uğraş verdiler. Ankara basını savaş sırasında tehlike altına girince güvenli bölge olarak Kayseri'ye bir süreliğine taşındı. Anadolu'da Yenigün ve Sebilürreşad gazeteleri otuz bir sayı boyunca bu şehirde kaldı. Sakarya Savaşı'nın zafer ile sonuçlanması ile Ankara'ya tekrar taşındı.

6. Milli Mücadele Dönemi 1923

İtilaf Devletleri'nin karşılıklı ateşkes talebinde bulunması sonucunda ülkenin büyük bölümünde egemenlik güvence altına alındı. Yıllarca süren Milli Mücadele'nin tamamlayıcı adımı ise 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet'in resmen ilan edilmesiyle atıldı. Muharebe meydanlarında çarpışmalar haricinde salgın hastalıklardan ölen, sağlık hizmetlerinin yetersiz olması, zorlu

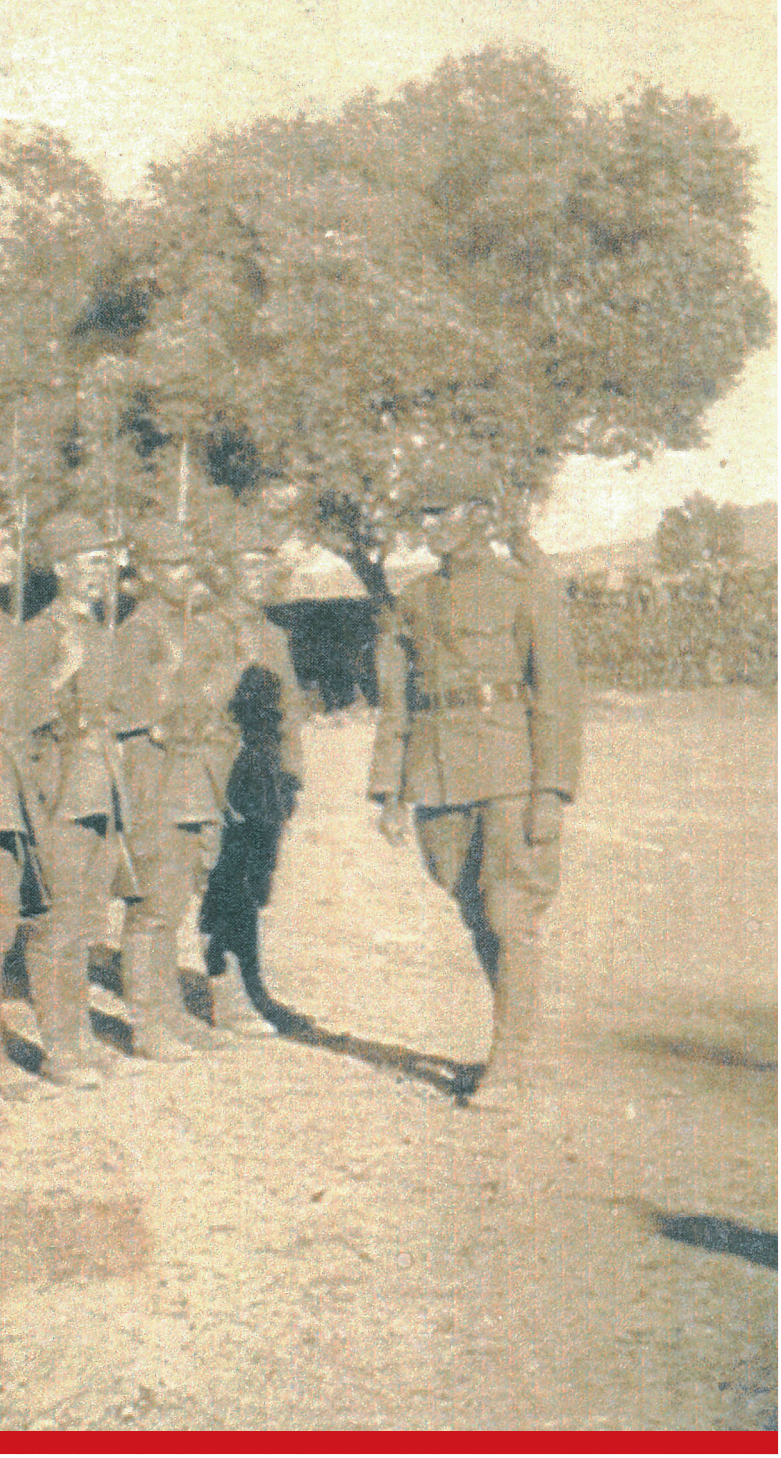

koşullar sebebiyle kayıplar çok oldu. Kayseri ve civarı 600 şehit verdi. Anadolu kadınının kağnılar ile hem cephaneye mühimmat, mermi, erzak taşıması hem de mermi yapımında görev almaları büyük bir fedakarlıktı. 7'den 70'e tüm Türk halkının bu büyük mücadele de, vatan sevgisi dolu yürekleri ile zaferi kazandılar.

7. Milli Mücadele'nin Kayseri Lisesi Kahramanları

1920-1921 yılları arasında Kayseri Lisesi mezun veremedi. O dönemin son sınıf öğrencileri Sakarya Savaşı için cepheye katılmış ve şehit düşmüşlerdi.

8. Mezunlar Sınıfı

Lise Anadolu'daki modern eğitim kurumları arasında hep ilk sırada yer aldı. Önemli isimlerin öğretmenlik yaptığı Lise bir çok siyasi adamı, sanatçılar, iş adamları mezun etti. Kayseri Lisesi 1945 yılında mezun olan 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal ve 1968 yılında mezun olan 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü mezun etmenin onurunu taşımaktadır.

9. Sözlü Tarih Kayıt Odası

Kayseri Lisesi mezun öğrenci ve öğretmenlerinin hatırlarını kayıt altına alan kayıt odası yer alır. Sözlü Tarih odasında yayınlanır.

10. Kayseri Lisesi Tarihi

Eğitimde yapılan reformlar doğrultusunda Kayseri İdadisi "Sultani"ye dönüştürüldü ve ülkedeki sayılı sultanilerden biri oldu. Modern eğitim anlayışı ve eğitim sistemi ile her zaman birinci sırada yer aldı. Kayseri; gramofonu, fotoğraf makinesini, film makinesini ve sinemayı Kayseri Lisesi ile tanıdı.

11. Sözlü Tarih

Kayseri Lisesi'nin diğer okullardan farklı kılan bir ayrıcalığı da her Pazartesi ve Cuma günleri İstiklal Marşı ile birlikte okunan bir marşa sahip olmasıdır. Faruk Nafiz Çamlıbel'in yazdığı marş Lise'ye özel bir marştır.

12. Çocuk Atölyesi

Ziyaretçilerin, çocuklarını atölyeye bırakıp kendilerinin daha rahat zaman geçirmeleri için düşünülen eğlenceli bir odadır. Çocuklar kitap okuyarak eğlenirler. ■

SELÇUKLU
UYGARLIĞI
MÜZESİ
Selçuklu Uygarlığı Müzesi
MUSEUM of
SELJUK CIVILIZATION

Selçuklu Uygarlığı Müzesi Kataloğu

Kayseri Büyükşehir Belediyesi
Kültür Yayınları
Yayın No 132-133
Yayın Tarihi Eylül 2016
ISBN 978-605-9117-05-0 | 978-605-9117-06-7
Baskı Sayısı 1. Baskı
Dil Türkçe - İngilizce
Sayfa Sayısı 1. Cilt 280 s. | 2. Cilt 320 s.
Cilt Tipi Sıvama Cilt (Kutulu)
Kağıt Cinsi Kuşe Kağıt
Boyut 24 x 30 cm

Önsöz'den

(...) Orta çağın karanlığında Avrupa karanlığı yaşarken Anadolu coğrafyasının neredeyse tamamında imar faaliyetleri; kervansaraylar, hanlar, şifahaneler ve limanlar yapılıyor yaşam standartları üst seviyelerde tutuluyordu. Bunun en güzel örneklerinden biri de 1205-1206 yıllarında insana ve insan sağlığına önem veren atalarımız tarafından yapılan Gevher Nesibe Külliyesiydi. Atalarımız Kayseri'ye dünyanın ilk tıp merkezi olan ve içerisinde medresesi, şifahanesi, akıl hastaları bölümü, mescidi ve hamamı bulunan bir külliye inşa ederek insana verdiği değeri fazlasıyla ispat etmiştir. Buradaki külliyede 19. yüzyılın sonlarına kadar insanlar dil, din, ırk ayrımı yapılmadan ve hiçbir ücret talep edilmeden hastalıklarına şifa dertlerine derman buluyorlardı.

Kayseri'nin Selçuklu kenti olduğunu bir kere daha vurgulamak, Selçuklunun insana vermiş olduğu değeri gün yüzüne çıkarmak ve ata yadigârı olan eserlere sahip çıkmak adına Selçuklu Müzesi'ni hayata geçirdik. Selçuklu Uygarlığı Müzesi yaklaşık 1000'e yakın Selçuklu eseri barındıran Türkiye'nin en zengin Selçuklu koleksiyonlarından birini oluşturmaktadır. Selçuklular Anadolu'nun birçok yerinde sanatsal faaliyetlerini kullandıkları malzemelere işlemişlerdir. Gevher Nesibe Külliyesi; Selçuklu Uygarlığı Müzesi ismiyle bu nadide eserlere ev sahipliği yapmaktadır. Tarihi mirasımıza sahip çıkmak ve bu mirası gelecek nesillere aktarmak adına Selçuklu dönemi eser alma çalışmalarımız da hali hazırda devam etmektedir. Envanterimize kayıtlı eserleri Katalog haline getirerek bu kapsamlı çalışmayı halkımızın beğenisine sunmanın gururunu yaşamaktayız. ■

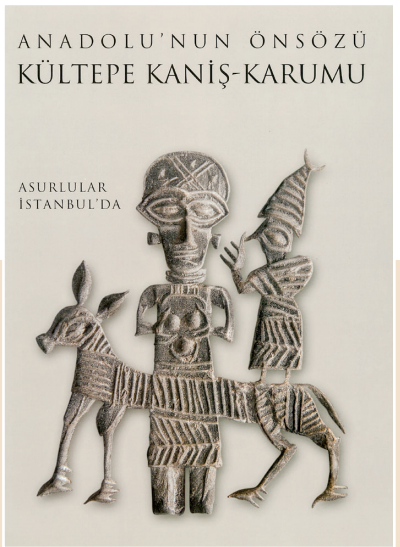

Anadolu'nun Önsözü Kültepe Kaniş Karumu

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları

Yayın No	78
Yayın Tarihi	2011
ISBN	978-975-8046-78-2
Baskı Sayısı	1. Baskı
Dil	Türkçe
Sayfa Sayısı	360
Boyut	23,5 x 32 cm

2011 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültepe Kazı Başkanlığı işbirliği ve İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı ve Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin destekleriyle düzenlenen **Anadolu'nun Önsözü, Kültepe Kaniş Karum'u, Asurlular İstanbul'da** sergisi münasbetiyle Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayını olarak hazırlanmış olan Katalog, Asur Ticaret Kolonileri'nin Anadolu'daki merkezi konumunda olan ve bulunan binlerce çivi yazısı tabletiyle tarihin yeniden yazılmasını sağlayan Kaniş Karum'u bütün yönleriyle ortaya koymayı amaçlamaktadır. ■

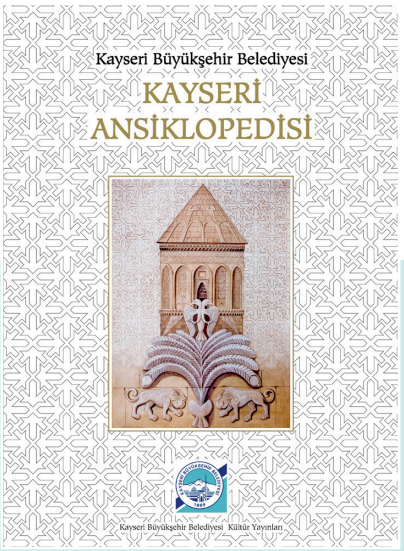

Kayseri Ansiklopedisi I-IV

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları

Yayın No	70, 76, 95, 129
Yayın Tarihi	2009, 2010, 2013, 2015
ISBN	978-975-8046-70-6 978-975-8046-76-8 978-975-8046-95-9 978-605-9117-01·2
Baskı Sayısı	1. Baskı
Dil	Türkçe
Sayfa Sayısı	478, 482, 482, 482
Boyut	20 x 28 cm

Ansiklopedinin amacı bir bütün olarak Kayseri şehrini; Türkiye'nin tarihi ve aktüel coğrafyası içinde özel yeri olan bir şehri ele almak, birikimli insanların kaleminden, anlaşılır bir dille, zengin görsel malzeme ile desteklenmiş bir sayfa düzeni içinde Kayseri kültürünü, yaşama biçimini, tabii, tarihî ve aktüel zenginliklerini, kurumlarını, yapılarını, folklorunu, bütün bunlara ruh üfleyen büyük insanlarını, kişileri, kurumları... ansiklopedi tekniklerine uygun olarak anlatmak ve tanıtmaktır. 5 cilt olarak planlanan ve 4. cildi 2015 yılında yayımlanan eser tamamlandığında, Kayseri ve Kayseri'ye ait olan değerler bağlamında başka herhangi bir kaynağa ihtiyaç bırakmadan derli toplu bir bilgi hazinesi işlevi görecektir. ■

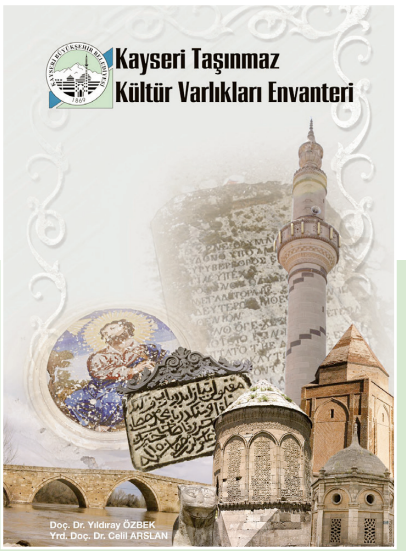

Kayseri Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanteri (I-III)

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları

Yayın Tarihi	2008
ISBN	978-975-8046-67-6
Baskı Sayısı	1. Baskı
Dil	Türkçe
Sayfa Sayısı	1456
Boyut	22 x 32 cm

Ev ve güvercinlikler dışında tüm kültür varlıklarının belirlenmeye çalışıldığı bu çalışmada toplam 439 eser incelenmiştir. Her eser tanıtılırken ana hatları ile yeri,tarihi, plan ve mimari özellikleri, malzeme ve teknik, süsleme, kitabe, tarihlendirme ve kaynakça gibi alt başlıklar altında değerlendirmeye gidilmiştir. Kitaptaki yapılar Büyükşehir hinterlandına giren merkezlerden çevre ilçe ve beldelere doğru ele alınmıştır. Kronolojik bir yapı içinde Türk döneminden önceki eserler (kaya anıtları, sit bölgeleri, surlar, mezar yapıları vs), Türk döneminde yapılanlar ise cami ve mescitler, medreseler-okullar, türbeler, zaviye-tekkeler, hamamlar, çeşmeler, köprüler, su kemerleri,saraylar-köşkler, ticaret yapıları, sivil yapılar, kiliseler olarak gruplanarak ele alınmıştır.. ■

Kayseri'nin Bojileri Avrupa Raylarında...

Kayseri'nin kültüründen bahsettik hep ama şehrimiz aynı zamanda bir sanayi ve ticaret şehri.

Kayseri'de binin üzerinde fabrikada, en gelişmiş teknolojiler kullanılarak tekstilden konfeksiyona, gıdadan halıya, metal eşyadan mobilyaya, hayvancılıktan maden ürünlerine, kimyasal ürünlerden elektroniğe, beyaz eşyadan savunma sanayine kadar her türlü üretim gerçekleştirilmekte.

Bu fabrikalardan birisi de ulaşımın üvey evladı demiryolları için -vagonların en önemli parçası olan- boji imal eden Railtur Vagon Endüstrisi A.Ş.

Türkiye'nin ilk özel vagon üretim fabrikası olan Railtur'un Kayseri Serbest Bölge'de imal ettiği bojiler Almanya, Polonya, İsviçre, Fransa gibi birçok Avrupa ülkesinin raylarında başarıyla yük taşıyor.

▲ Halis Bey, "gerçek kahramanlar" dediği çalışanları ile...

▼ Kayseray için üretilen boji

Envanterinde 1 tanker vagon, 1 yük vagonu, 6 çeşit yük bojisi, 2 de metro ve tramvay bojisi olan firma aynı zamanda Kayseray'ın son alınan yerli tramvaylarının da bojilerini imal ediyor.

Firma sahibi Halis Turgut idealist biri. Demiryollarının ulaşımdaki payının yıllar içerisinde karayolları lehine değiştirildiğinden yakınıyor ve ekliyor: *"Bugün ülkemizde yük taşımak için 765.000 kamyon yollarda. Bu kamyonları 9.5 olan mevcut yaş ortalamasında tutabilmek için her yıl 5 milyar Euro'luk bir ithalat yapmak zorundayız. Yedek parçalarını da eklerseniz bu rakam 10 milyar Euro'yu buluyor. Sadece kamyonlardan bahsediyorum. Kamyon yerine elektrikli trenlerle ile aynı yükü 5'te bir maliyetle taşımak mümkün. Ama bize bunu unutturan çok güçlü bir karayolu lobisi var."*

Ürünlerimiz Osmanlı'dan bu tarafa kendi markası, kendi dizaynı ve kendi imalatıyla yüzde 100 yerli olan ve kendi tekerlekleri üzerinde yürüyen araçlar sınıfında ilk ihracattır diyen Halis Bey sözlerini şöyle sürdürüyor: *"Yola çıkarken dedik ki, kendimize vagon yapacağız ama bunun Almanya'da, Fransa'da, İtalya'da İspanya'da kullanılacak bir ürün olması lazım. Avrupa'da satabilecek kalitede üretmemiz lazım. Devlet Demiryolları için 200 adet tanker vagon üretip rüştümüzü ispatladığımızı hissedince Avrupa pazarına açılmaya karar verdik. Bu süreçte Avrupa bize standardın ne olduğunu öğretti. İş yapma biçimini öğretti. Tabii bu zorlu bir süreçti. Tabiri caizse bir ton sopa yedik. Türkiye'de ilk defa Avrupa standartlarında kullanılan kaynak teknolojisinin sertifikasını alan biz olduk.*

İstanbul Ulaşım A.Ş. ve Kayseray ile girdiğimiz yolcu segmenti Avrupa'da da ilgiyle karşılandı. Alstom, Bombardier, Siemens gibi sektörün dev firmaları üretim talebinde bulundular."

Kayseri'nin geçmişten günümüze ticaret ve zanaatta önemli bir kültürel birikime sahip olması, sanayi alanında da cesur atılımlar yapmasına imkan tanıyor. Şehir Kültür Sanat dergisi olarak hem şehrimize, hem de ülke ekonomisine katma değer sağlayan firmalara ileriki sayılarda da yer vermeye devam edeceğiz.

800 KİŞİLİK KÜTÜPHANE AÇILDI

Büyükşehir Belediyesi tarafından Kayseri'ye kazandırılan 800 kişilik kütüphane 3 Kasım 2016 Perşembe günü hizmete açıldı.

Büyükşehir Belediyesi yanındaki Eski Sinema Onay binasında yapılan kütüphane toplam 1500 metrekare büyüklüğünde ve üç kattan oluşuyor.

Kütüphaneden etkin şekilde faydalanmayı sağlayacak üyelik sistemi ve güvenli bir çalışma ortamı için turnikeli geçiş sistemi oluşturuldu.

Kütüphanede;

15,000 basılı, 15,000 elektronik kitap olmak üzere toplamda 30,000 kitap mevcut.

Gönüllüler tarafından okunan 3000 adet sesli kitap, görme engelliler başta olmak üzere kütüphane üyeliği olan bütün kullanıcıların hizmetinde.

Gönüllülük esasına dayanan sesli okumalar, okuyucuların da destekleri ile çoğalarak yeni açılacak olan "**Engelsiz Bilgi Merkezi**"nde engelli vatandaşlarımızın hizmetine sunulacak.

Haberler, teknolojik gelişmeler, araçlar, dini konular gibi pek çok güncel konuda okurun merak ettiği her şeyi bulabileceği güncel dergi ve gazetelere ulaşmak mümkün.

Yerli, yabancı, ödül almış ve gişe rekortmeni birçok film, TV kanalları, Sesli kitap, E-kitap, Müzik-Dinletisi, Belgesel arşivinden oluşan geniş kapsamlı TV-Sinema bölümü meraklısı için hazır hale getirildi.

Sıcak-soğuk içecek ve aperatif yiyecek seçenekleriyle KİTAP KAFE kütüphanenin ikinci katında hizmet vermekte.

Üyeler bilgisayar ve İnternet hizmetinden ücretsiz olarak yararlanabilecek, fotokopi ve bilgisayar çıktısı hizmetlerini kullanabilecekler.

Kullanıcılarımızın kendi belirleyecekleri şifreler ile kullanabilecekleri emanet dolapları bulunmaktadır.

Günün stres ve yorgunluğundan kurtulmanın keyifli bir yolu olan fonksiyonel masaj koltukları ile keyifli bir atmosfer oluşturuldu.

Kütüphanede huzurlu bir şekilde ibadet edilebilecek bay ve bayan mescitleri de bulunmaktadır.

Kütüphanenin İnternet adresi olan **www.kutuphane.kayseri.bel.tr**'den katalog taraması yapılabilmektedir.

ABDULLAH GÜL MÜZE VE KÜTÜPHANESİ TÖRENLE AÇILDI...

Müzeler Medeniyetlerin Hafızalarıdır. Geçmişten geleceğe maddi ve manevi değerleri taşır, sergiler. Bilgi ve bilinç sunar, oluşturur. Kayseri bünyesinde barındırdığı tarihi eserlerle adeta bir açıkhava müzesi mesabesindedir. Buna ilaveten son yıllarda Büyükşehir Belediyesinin Müze atağı ile Müzeler Kenti olma yolunda hızla ilerlemektedir. Kent ve Mimarsinan müzesi, Selçuklu Müzesi, Milli Mücadele Müzesi, Ahi Evran Esnaf Müzesi, Bilim Müzesi... Yakında kaleiçindeki yeni yerine taşınacak olan Arkeoloji Müzesi... Tüm bunlara ilave olarak bir yenisi daha eklendi. Adını Kayserinin bir evladı olan 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'den alan Cumhurbaşkanlığı Abdullah Gül Müzesi ve Kütüphanesi. Müze 1930'lu yıllarda yapılan ve üretime geçen, Kayseri'nin üretim ekonomisine geçmesinde lokomotif görevi gören Sümer Bez Fabrikasının Enerji Üretim binası restore edilerek elde edilen mekanda oluşturulmuş. Mekan Türkiye'nin önde gelen mimarlarından Arolat tarafından restore ve tefriş edilmiş. Müze'nin Küretörlüğünü Hasan Bülent Kahraman üstlenmiş. Müzede Cumhuriyet dönemi Siyasi gelişmeleri ve Bir Cumhuriyet ilanı yıldönümünde dünyaya gelen Sayın Gül'ün hayat hikayesi ve siyasi mücadelesi ekseninde yer alan gelişmeler anlatılmış. Ayrıca Cumhurbaşkanlığı döneminde Sayın Güle takdim edilen hediye ve nişanlardan oluşan sunumlarıyla müze görsellik bakımından da göz dolduruyor. Ziyaretçiler için Baharla birlikte kapısını açacak olan Müze ve kütüphane bir kaç sefer ertelenmekle birlikte geçtiğimiz ay görkemli ve uluslararası bir katılımla açıldı.

Törende Almanya eski Başbakanı Gerhard Schröder, Bosna-Hersek Devlet Başkanlığı Konseyi Üyesi Bakir İzzetbegoviç, Afganistan eski Devlet Başkanı Hamid Karzai ve Abdullah Gül'ün Dışişleri Bakanı ve Cumhurbaşkanı olduğu dönemlerde görevde bulunan bazı yabancı devlet adamları ve bakanlar da hazır bulundu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, açılış töreninde yaptığı konuşmasında ülkemizde siyasi tarih müze geleneğinin yavaş yavaş oluşmaya başladığını belirterek, "Abdullah Gül Müze ve Kütüphanesini bu geleneğin en önemli temsilcisi olarak görüyorum. Cumhurbaşkanlığı olarak arzu edilirse eski cumhurbaşkanları için oluşturulacak tüm müzeleri destekliyoruz" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasına şöyle devam etti: "Dünyada bırakacağımız hoş sadaların böyle güzel mekanlarda gelecek nesillere aktarılması kültürümüze ve medeniyetimize yapılmış en önemli katkıdır. Tarihimizi gelecek nesillere aktarma konusunda aynı başarıyı maalesef göstermiyoruz. Osmanlı arşivleri gibi bir hazine bulunuyor ve doğru dürüst değerlendiremedik. Milyonlarca eserin hurda niyetine satılmasının utancını bile yaşadık. Hükümetimiz döneminde dijital arşiv konusuna özel önem verdik ve kalıcı hale getirilmesinin yolunu açtık. Yol arkadaşı olduğumuz Sayın Abdullah Gül'ü adeta ayaklı bir kütüphane olarak biliyoruz. Bu kütüphane Sayın Gül'ün yarım asrı aşan hayatını gösteren bir kütüphane olacaktır." "diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, Abdullah Gül Müze ve Kütüphanesi'nin, yarım asra yaklaşan ortak siyasi hayatımıza baktığımızda Türkiye'nin nereden nereye geldiğini gösterdiğini söyledi.

11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül de konuşmasında, "Benim başlattığım projeyi Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan da destekledi" dedi. Müze ve Kütüphaneyi bir siyasi tarih müzesi olarak da düşündüklerini belirten Gül, sözlerini şöyle sürdürdü: "Burasını sadece şahsımla ilgili müze olmanın ötesinde bir siyasi tarih müzesi olarak da düşündük. Bu müzeyi gezenler kısa süre içinde Türkiye tarihini burada görebilirler. Acı tatlı günlerimizi, sıkıntılarımızı görebilirler. Daha sonra da benimle ilgili bölümler var. Benim siyaset tarzımı, öne çıkarttığım konuları, liderlik yaptığım değerleri de bu müze örnek olarak sunmaktadır. Her ne kadar benim ismimi taşıyorsa da hepimizin hatıralarını yansıtmakta. 50 yıla yaklaşıyor tanışmamız. Dolayısıyla hükümet içindeki bütün faaliyetlerimiz, sıkıntılı günlerimiz, AK Parti'yi kuruş yıllarımız, başımızdan geçen bütün dönemler burada var."

Başbakan Binali Yıldırım ise müze ve kütüphanenin, Kayseri'nin sanayi ve ticaret şehri olmasında büyük katkısı olan Sümerbank Kayseri Bez Fabrikası Kampüsü'nde açılıyor olmasının ayrıca önemli olduğunu söyledi. Cumhuriyetin ilk tesislerinden biri olan fabrikanın yıllarca Türkiye'nin kalkınması ve sanayileşmesi için hizmet ettiğini belirten Yıldırım, bugün de bir başka şekilde milletin hizmetinde olduğunu ifade etti."

Abdullah Gül Müze ve Kütüphanesi'nin açılış töreni, AGÜ Sümer Kampüsü Sergi Salonunda verilen kokteyl ve yemekle sona erdi.

Cumhurbaşkanlığı Abdullah Gül Müze ve Kütüphanesi, Kayseri'de başarılı bir biçimde kullanılan elektronik müzeciliğin en önemli merkezlerinden biri olarak, bu alanda ilham verici görevini de ifa edecektir.

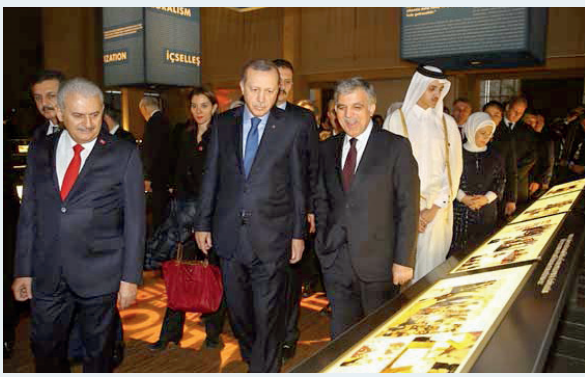

KENDİMİ VE KENTİMİ TANIYORUM

Büyükşehir Belediyesi Şehir tanıtımı konusunda yeni uygulamalara imza atıyor. Büyükşehir öncülüğünde çeşitli zamanlarda, farklı mekanlara, farklı kesimlerden oluşan guruplar götürülerek bilgilendiriliyor.

Bu kapsamda yapılan faaliyetlerden en klas olanı ise geçtiğimiz günlerde yapıldı. Ünlü gezgin ve Sanat tarihçisi Talha Uğurluel'in kılavuzluğunda Kayseri Kültür yolu gezisi yapıldı.

Geziye Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik de katıldı. 350 kişiyle Gevher Nesibe Medresesi önünden başlayan gezi 500'ü aşkın kişinin katılımıyla Kayseri Mahallesi'nde tamamlandı.

Selçuklu Uygarlığı Müzesi'ne dönüştürülen Gevher Nesibe Medresesi önünden başlayan Gezi, Kayseri'nin tarihi ve kültürel açıdan ne denli zengin bir şehir olduğunu bir kez daha gösterdi.

"Böyle Bir Kültür Yolu Başka Şehirde Yok"

Tarihçi Talha Uğurluel, Kayseri'de Kültür Yolu için çok güzel materyaller hazırlanmış olduğunu ve güzergahın takip edilmesi için yol boyunca işaretlerin bulunduğunu belirterek başka bir şehirde böyle bir yolu görmediğini söyledi.

Kültür Yolu Gezisinde, Gevher Nesibe Medresesi'nden hareketle Kurşunlu Cami olarak bilinen Hacı Ahmet Paşa Camii'ne geçildi ve Talha Uğurluel burada Mimar Sinan hakkında bilgi verdi. Buradan Sahabiye Medresesi'ne geçilerek Cumhuriyet Meydanı'na çıkıldı. Talha Uğurluel gezinin internet üzerinden canlı yayınla tüm dünyaya aktarıldığını belirtti. Cumhuriyet Meydanı'nda Saat Kulesi ve Kayseri Kalesi hakkında bilgilerin verilmesinin ardından Zeynel Abidin Türbesi'ne geçildi. Tarihimizdeki çok önemli şahsiyetlerin Kayseri'de yatmakta olduğunu ifade eden Uğurluel, Eretna Beyi ve eşi Doğa Hatun'un mezarının Gültepe Mahallesi'ndeki Köşk Medresesi'nde bulunduğunu, Zeynel Abidin Türbesi'nde ise Kadı Burhaneddin'in oğlu Zeynel Abidin'ın yattığını kaydetti.

Kültür Yolu Gezisi'nde daha sonra Hunat Camii ve Medresesi'ne geçildi. Hunat'ın Selçuklu'da Hatun anlamına geldiğini ifade eden Talha Uğurluel, Hunat Hatun ifadesinin yanlış olduğunu, Hunat Camii ya da Mahperi Hunat Cami denilmesi gerektiğini söyledi. Atatürk Evi ve Etnoğrafya Müzesi olarak kullanılan Güpgüpoğlu Konağı hakkında bilgiler verilmesinin ardından Yoğunburç'a geçilerek Meryem Ana Kilisesi önünde bu bölgenin tarihi hakkında bilgiler verildi. Meryem Ana Kilisesi önünde Başkan Mustafa Çelik'in burada 24 saat açık akademik bir kütüphane olacağını belirtmesi geziye katılanlardan alkış aldı. Kültür Yolu Gezisi Kayseri Lisesi ile devam etti. Kayseri Lisesi'nin tarihinden bahseden Talha Uğurluel, Lise'nin tarihi binasında açılan Milli Mücadele Müzesi'nin mutlaka gezilmesi gerektiğini belirtti.

Kültür Yolu Gezisi Kayseri Mahallesi'nde tamamlandı. Başkan Mustafa Çelik, Kayseri Mahallesi'nde yapılan restorasyon çalışmaları hakkında bilgi verdi. Kültür Yolu kafilesi bir süre Kayseri Mahallesi'nde konservatuvara dönüşen konaktaki ney kursu çalışmalarını izledi.

Gezinin son durağı olan Kayseri Mahallesi'nde kafilenin panaromik fotoğrafını Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik çekti. Geziye katılanlara ve Tarihçi Talha Uğurluel'e teşekkür eden Başkan Çelik, "Kayseri tarihine ilişkin geniş bir yelpazede dolaştık. Bu gezide belki soru işaretleri oluşmuştur. Detaylı bilgi öğrenmenin tek yolu okumak. Kütüphane açtık, dolayısıyla mazeret yok. Okuyacağız ve yaşadığımız yerin tarihini öğreneceğiz ki, misafirlerimize anlatalım" dedi. Büyükşehir Belediye Başkanı Çelik Spor A.Ş.'nin doğa yürüyüşlerine ilave olarak Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı'nın Kültür Yürüyüşleri düzenlediğini belirterek 6 bin yıllık medeniyetin izlerini takip edeceklerini söyledi. Başkan Çelik, 50 kişinin üzerinde talep gelmesi halinde bu gezileri her zaman düzenleyebileceklerini müjdesini de verdi.

Şehir tanıtımı çalışmaları çerçevesinde Büyükşehir Belediyesi çocukları da ihmal etmiyor.

Büyükşehir Belediyesi kültür sanat etkinlikleri çerçevesinde çocuklara yönelik renkli bir gezi programı gerçekleştiriliyor.

İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile işbirliği halinde yapılan gezi programlarıyla Selçuklu Uygarlığı Müzesi ve Kayseri Lisesi Milli Mücadele Müzesi yeni nesillere tanıtılıyor.

Bu çerçevede Selçuklu Müzesi'nde yapılan gezi programı ile öğrenciler, tarihle buluşturuldu. Atalarını tanıma fırsatı bulan öğrenciler rehberler eşliğinde Selçuklu dönemiyle ilgili bilgiler aldılar. Öğrenciler, atalarımızın bizlere bıraktığı tarihi mirası yerinde görerek hangi şartlardan bugünlere geldiğimiz öğrenme şansı yakaladılar. Öğrencilere gezi esnasında Anadolu Selçuklu Müzesi'ni anlatan çizgi film de izletildi. Gezi sonunda çocuklar Büyükşehir Belediyesi'nin bastırdığı boyama kitabındaki tarihi eserleri boyayarak, tarihi değerlerimizi eğlenerek öğrenme imkanı da buldular.

ERCİYES BİSİKLETÇİLERİN DE GÖZDESİ

Dünyanın sayılı kış turizm merkezlerinden olan Erciyes sadece kış turizmi ile değil diğer spor branşları için de ilgi odağı olmaya devam ediyor. Avrupa'nın birçok ülkesinden gelen serberst dağ bisikleti sürücüleri (Free Rider Downhill Biker) Erciyes Bisiklet Parkuru'nda birbirinden güzel atlayışlar gerçekleştirdi.

Erciyes Bisiklet Parkuru'nda Polonya, Rusya, İsviçre ve Avusturya'dan serbest stil bisikletçiler Türkiye'de ilk defa oluşturulan Downhill Bisiklet Parkuru'nda yeteneklerini sergiledi. Sosyal medya üzerinden Erciyes'in bilinirliğini daha da arttırma hedefi ile bu organizasyonları yaptıklarını belirten Erciyes A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Murat Cahid Cıngı, "*Bu yaz Erciyes'teki en radikal eserlerden bir tanesi de Türkiye'de ilk defa oluşturmuş olduğumuz bisiklet Downhill parkuruydu. Özellikle Alpler'de son yıllarda çok moda olan bu bisiklet sürüş tarzı insanların teleferikle bisikletlerini dağın üst noktalarına çıkartıp daha sonra kendileri için özel oluşturulmuş rampalı, dönemeçli, zorlu kaya ve basamaklardan oluşan parkurda yüksek hızla aşağıya inmelerini sağlayan bir spor dalı. Bunu Türkiye'de ilk defa Erciyes'te oluşturduk ve Allah'a çok şükür ki Türkiye'de ilk kez Downhill Türkiye Kupası'nı yapma başarısını elde ettik.*" dedi.

AGÜ'DE ÇENGNAME

AGÜ misyonunu popülist olmayan, seçkin olana yönelme şeklinde ifade edebileceğimiz çerçevede belirlemişti. Kurumların vizyon ve misyonu yöneticilerin vizyon ve ufukları ile de doğru orantılı oluşuyor. AGÜ'ye kültür/sanat çevresi ile ünsiyeti olan, müzik çevreleriyle tanışık olan İhsan Çelikdemir'in genel sekreter olarak göreve başlamasıyla birlikte seçkin kültür sanat faaliyetlerine ev sahipliği yapmaya başladı. Bu yargımızı destekleyecek faaliyetlerden biri geçtiğimiz ay icra edilen ÇENGNAME tanıtım konseriydi.

Adını, Selçuklu ve Osmanlı döneminde Mevlevi musikisinde ve klasik musikide yaygın olarak kullanılan, açık arp'lardan köşeli arp'lar grubuna giren bir enstrüman olan Çeng'ten alan konseri, Azerbaycan'ın ilk çeng icracısı olarak bilinen Fezile Rehimova, Azerbaycan devlet sanatçısı Prof. Dr. Munis Şerifov ile Akber Memmedov, Natıq Aliyev ve Aynure Memmedova tarafından verildi.

Sanatçılar eserlerini Anadolu, Mezopotamya ve Mısır'da görülen, 17. yüzyılın sonlarına doğru ise yavaş yavaş Anadolu'da yok olmaya başlayan çeng enstrümanı ile nagara, tanbur, chegane ve piyano ile icra etti.

Konserin sonunda izleyiciler, sanatçıları uzun süre ayakta alkışladı. Abdullah Gül Üniversitesi Genel Sekreteri İhsan Çelikdemir, sanatçılara konser sonunda çiçek ve teşekkür belgeleri vererek, başarılı performanslarından dolayı kutladı.

Çelikdemir, milli bir görev düşüncesi ile kaybolan bir enstrümanımız olan çeng adlı enstrümanı, Anadolu'da yeniden tanınabilir bir hale getirmeyi amaçladıklarını ve bu nedenle böyle bir konseri organize ettiklerini söyledi.

Sanatçılar ise Abdullah Gül Üniversitesi'nin daveti üzerine Kayseri'de böyle bir konser vermekten mutluluk duyduklarını ifade ettiler.

Sümer Kampüsü'nde verilen ve yaklaşık 200 kişinin ilgiyle izlediği konser, sosyal paylaşım platformu Facebook'tan da canlı olarak yayınlandı.

KAYSERİ'DE TİYATRO ZAMANI

Kayseri Tiyatro sanatı ile ilk buluşan illerimizin başında geliyor. Ta otuzlu yıllarda inşa edilen Türkiye'nin en eski ve en şık tiyatro binasına sahip bir şehir Kayseri. Şehir Tiyatro binası Kültür Bakanlığından Büyükşehir Belediyesine geçmesiyle birlikte köklü ve esaslı bir bakıma girdi. Ses sahne ve koltuk düzenleri yenilenerek teknolojinin son imkanları ile donatıldı. Fiziki mekanda yapılan iyileştirmelerle birlikte sahnede art arta oyunlar sergilenmeye başlandı. Kayseri Büyükşehir belediyesi Kültür Daire başkanlığı her sezon onlarca oyunu bu sahnede sergileyerek Kayserililere doyumsuz tiyatro zevki yaşatmaya devam ediyor. Çocuklar için özellikli oyunlar getirerek daha ilk çağlarında tiyatroyu tanımaları ve sevmeleri noktasında katkılar sunuyor. Geçtiğimiz günlerde Kayseri Şehir Tiyatrosunda sahnelenen oyunlara kısacak gözatacak olursak:

Burnunu Kaybeden Palyaço

Uygur Çocuk Tiyatrosu oyuncularının rol aldığı müzikal çocuk oyunu Şehir Tiyatrosu'nda iki seans halinde sahnelendi. Nilbanu Engindeniz'in yazdığı ve Birol Engeler'in yönettiği oyunun konusu şöyle: Kötü kalpli biri olan sirk patronu, sirkte çalışan Palyaço'ya yeterli para vermemektedir. Bir gün Palyaço, gösterinin ortasında açlıktan bayılınca, sirkin patronu onu işten kovar. Bu yetmiyormuş gibi, bir de kırmızı bur-

nunu alıp çok uzaklara atar. Bu durumda tam palyaço olunamayacağından, bizim palyaço burnunu bulmak için yola koyulur. Yaki adındaki çocuk ona burnunu bulması için yardım edecektir. Bir tesadüf sonucu burnun Komik ve Komik Yamağı'nda olduğunu öğrenirler.

Şehir Tiyatrosu'nda "Fareler ve İnsanlar"

Kayseri'de bu sezon büyükler için ilk oyun olarak bir dünya klasiği seçildi. John Steinbeck'in 1937'de yayınladığı romanı "Fareler ve İnsanlar" tiyatro oyunu olarak Şehir Tiyatro'sunda kapalı gişe sahnelendi. İspanyolca'da 'yalnızlık, tek başınalık' anlamına gelen Soledad şehri yakınlarında geçen hikayenin, Amerika'da Buhran Yılları'nda ekonomik, toplumsal ve bireysel güçsüzlükler altında ezilen insanın yalnızlığı. Çağımızın günden güne artan 'yalnızlık' hastalığı düşünüldüğünde "Fareler ve İnsanlar"ın evrensel değeri daha net anlaşılmakta. Aynen "Kürk Mantolu Madonna" gibi "Fareler ve İnsanlar"ın da Türkiye'de yeniden bir popülerlik kazanmış olmasının oyuna olan ilgiye olumlu bir etki yaptığı düşünülebilir. Tiyatro salonunda yaşları yediden yetmişe değişen seyircilere 'klasik bir eserin evreninden' geçmeyi ve derin bir yolculuk yapmayı sağlayan oyunu, her sosyo-kültürel kesimden tiyatro severin yanı sıra, Garnizon Komutanı Tuğgeneral Ercan Teke ve 12. Hava Ulaştırma Ana Üs Komutanı Tuğgeneral Selçuk Aygün de izledi.

Çocukların Çizgi Diyarına Yolculuğu

'Televizyon çocukları' olarak yetişen son birkaç neslimizi ilgilendiren, ama spesifik olarak şimdiki çocuklara hitap eden bir oyun sergilendi Kayseri'de. Söz konusu oyun Birdirbir Çocuk Tiyatrosu'nun, sezonun ilk çocuk oyunu olarak sahnelediği, "Çizgi Diyarı'nda Bir Gün" adlı, fantastik diyebileceğimiz iki perdelik müzikal tadında bir maceraydı. Macera; çünkü hikaye, televizyon başında fazlasıyla çizgi film seyreden ve bu yüzden kitap okumayı ihmal eden bir çocuğu alıp 'Çizgi Diyarı'na uçuruyor. Çocuklar evlerine dönünce kitaplarına sarıldı mı bilinmez ama televizyon, tiyatro ve okuma alışkanlığını harmanlayan böyle bir oyunun akıllarında kalacağı muhakkak.

Dünyanın En Ünlü Arısı Maya, Kayseri'deydi

Dünyanın en ünlü arısı, soğuk bir kış gününde sıcak bir salona konuk oldu. Üstelik 1300 koltuk kapasiteli salonda boş yer yoktu. Büyükşehir Belediyesinin kültür-sanat etkinlikleri kapsamında Kadir Has Kültür ve Sanat Merkezi'nde Tiyatro Mask tarafından sahnelenen Arı Maya oyununun yönetmeni Seda Vardarlı idi.

Sinemada Animasyon Film Keyfi

Çocuklar tiyatronun yanı sıra sinemaya da gitmek isteyince Büyükşehir Belediyesi onların bu isteklerini geri çevirmeyerek kültür-sanat etkinlikleri kapsamına sinemayı da dahil etti. Geçtiğimiz ay içerisinde çocuklar, Kayseri Park sinema salonunda 2016 yapımı, IMDB puanı 8.0 olan, yönetmen Travis Knight'ın başarılı animasyon filmi 'Kubo ve Sihirli Teller'ini (Kubo and The Two Strings) izleme imkanı buldular.

Alplerin Kızı Heidi, Erciyes'in Çocuklarıyla Buluştu

Heidi'nin kırlarda özgürce koşmasından mıdır yoksa dedesinin şefkatli ve eğitici tavrından mıdır bilinmez, çocuklar televizyondan tanıdıkları Heidi'yi hep sevmiştir. Bu sevgi de, Heidi'nin Tiyatro Mie tarafından Büyükşehir Belediyesi Kültür Sanat Merkezi'nde sahnelenmesiyle karşılığını bir kez daha buldu; Heidi çocuklarla buluştu. Meraklısına not düşelim; Heidi bir çizgi film karakteri olmasının ötesinde, esasında, İsviçreli yazar Johanna Spyri'nin 1881'de kaleme aldığı öykü kitabındaki bir küçük kahramandır.

Köstebekgiller

Hayal dünyası ve gerçek dünya arasındaki sınırları fazla keskinleşmemiş zihin yapılarına sahip olan çocukların Köstebekgiller'i çok sevmeleri kaçınılmazdır elbette. İşte biraz da bu sebeple, yönetmen Tolga Güleryüz'in yönettiği Köstebekgiller oyunu hem çocuk hem de çocuklarının hayal dünyasına daha da yakından tanıklık etmek isteyen büyükleri tarafından 1300 kişilik salon doldurularak izlendi.

Sevgili Doktor

Neil Simon uyarlamasıyla Anton Çehov'un kısa oyun ve öykülerinden derlenerek yazılan "Sevgili Doktor" Lika oyuncuları tarafından sahnelendi. Oyunda sekiz bağımsız öykü canlandırıldı.

İnsan hakları, sınıfsal ayrım, sömürü gibi konulara mizahi bir dille yaklaşıldı.

BÜYÜKŞEHİR'E PARLAYAN YILDIZ ÖDÜLÜ

Eğlence, rekreasyon ve spor alanlarına yönelik farkındalık yaratmak ve sektörün daha nitelikli hizmetler sunmasına katkı sağlamak amacıyla Tureks Uluslararası Fuarcılık tarafından organize edilen "Shining Star Awards" ödülleri sahiplerini buldu. Kayseri'ye; Yılın Sporcu Şehri ve Kayseri Lisesi Milli Mücadele Müzesi ile En Başarılı Müze ödülleri verildi.

"Shining Star Awards" ödül töreni İstanbul Akvaryum Kompleksi'nde yapıldı. Eğlencenin Yıldızları', 'Sektörün Yıldızları', 'Fuarın Yıldızları' ve '2016 Tema Yıldızları' olmak üzere 4 kategoride gerçekleşen ödül töreninde 25 proje ödüllendirildi.

Gecede Kayseri iki ödül kazandı. En Başarılı Müze ve Ören Yeri kategorisinde Kayseri Lisesi Milli Mücadele Müzesi ödüle layık görüldü.

Parlayan Yıldızlar ödül töreninde ayrıca Kayseri'ye Yılın Sporcu Şehri unvanı ve ödülü verildi. Kayseri Büyükşehir Belediyesi Spor A.Ş. tarafından başarılı sporcular yetişmesine yönelik ciddi bir altyapı hamlesi başlatılması ve özellikle kitle sporlarına ağırlık verilmesi Kayseri'nin sporcu şehri olmasını saylayan unsurlar arasında yer aldı.

'DENİZKIZI İLAHİSİ' SERGİSİ AÇILDI

Kayseri Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü 2016 Yılı Kültür-Sanat Faaliyetleri kapsamında, Inernational GAKSA (Geleneksel Anadolu Kültür Sanat Atölyeleri) Üniversitesi Direktörü Işın Fırat ve Aynur Atayurt işbirliğinde, 'Anadolu Selçuklu Büyüklerinin Kitre Heykel ve Vuslat Yağlı Boya Resim Sergisi' açıldı.

Sergi açılışı öncesinde konuşma yapan Işın Fırat ve Aynur Atayurt serginin amacının, bünyesinde kaybolmaya yüz tutmuş el sanatlarından 'Kitre'yi tanıtmak olduğunu söyledi.

TRT Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Anadolu'da Selçuklu Belgeselinden kısa bir bölümün sunulduğu program, ZİÇEV Vakfı öğrencileri tarafından gerçekleştirilen 'Sema' gösterilerinin ardından kokteyl, sergi açılışı ve serginin gezilmesiyle sona erdi.

FOTOĞRAF TURLARI DEVAM EDİYOR

BBüyükşehir Belediyesi'nin kültür sanat sezonu içerisinde her ay gerçekleştirdiği Profesyonel Fotoğraf Eğitimi yeni sezonla birlikte başladı. Yeni sezonun ilk gezisi Develi'ye yapıldı.

Eğitim ve gezi programına katılan 150'ye yakın fotoğrafçıya Develi ilçesinin farklı noktalarında uygulamalı eğitim verildi.

Uygulama gezisinde Develi Lisesi, Elbiz, Develi Evleri, Everek Camii, Aşık Seyrani, Köşkpınar gibi Develi'nin tarihi ve doğal güzellikleri gezilerek binlerce fotoğraf çekildi. Fotoğrafçılar, rehber eşliğinde Develi'deki tarihi mekanları gezerek ilçeyi daha iyi tanıma fırsatı da buldular.

Büyükşehir Belediyesi'nin Kayseri'de fotoğrafçılığın gelişmesi için gerçekleştirdiği etkinlik fotoğraf severlerce büyük beğeni topladı. Geziye katılanlar, Kayseri'nin tarihi ve doğal güzelliklerini görmekten duydukları memnuniyeti dile getirerek, Büyükşehir Belediyesi'ne teşekkür ettiler.

KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
1869

15 TEMMUZ'U

ve şehitlerimizi

UNUTMAYACAĞIZ!

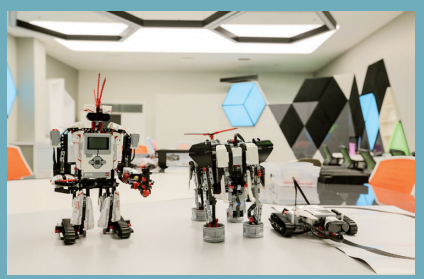

BİLİM MERKEZİ ZİYARETÇİLERİNİ BEKLİYOR

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Türkiye'deki en önemli bilim merkezlerinden birini Kayseri'ye kazandırdı. TÜBİTAK ile işbirliği halinde oluşturulan Bilim Merkezi'nde sergilenecek cihazların son etabı da Bilim Merkezi'ne getirilerek kurulumu yapıldı.

Yeni gelen cihazlar arasında halkın oldukça ilgisini çekebilecek olan, Deprem Simülatörü, Denizaltı Dünyası, Robot Kolu, Fırtına Simülatörü, Su Ortamı Simülatörü gibi cihazlar bulunuyor.

Harikalar Diyarı'ndaki Bilim Merkezi'ne daha önce de Hayatın Hareketi, Gözlerimizdeki Yıldızlar, Gezegen Yörüngeleri, Ses Tüpü, Karınca Kolonisi, Plazma Golobe, Stres Yayı Koşu Bandı, Hava Tabancası, Şimşek Makinesi, Mikro Yaratıklar, Yakıcı Soğuk gibi hayatımızda yer tutan olayları daha iyi anlamımızı sağlayan bilimsel cihazlar getirilerek kurulumu yapılmıştı.

Bilim Merkezi Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın da katıldığı toplu açılış proğramı kapsamında yüzbinlerin huzurunda açılarak Kayserililerin hizmetine sunuldu.

SURET-İ ALEM BULUŞMALARI

Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Suretialem Fotoğraf ve Sanat Derneği işbirliği ile 29 Ekim Cumartesi günü Kayseri'de Fotoğrafçılar buluşması gerçekleştirildi. Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden gelen fotoğrafçılar aynı zamanda Devlet Sanat Galerisinde 51 fotoğraftan oluşan bir fotoğraf sergisi açtı. Serginin açılışını Suretialem Fotoğraf ve Sanat Derneği Başkanı Yusuf Kartal ile birlikte onlarca fotoğrafçı yaptı. Açılışta yaptığı konuşmada Yusuf Kartal şunları söyledi: Büyükşehir Belediye Başkanına fotoğrafa, sanata ve kültüre olan katkılarından dolayı özellikle teşekkür ediyorum. Kayseri'nin son dönemlerde fotoğraf başta olmak üzere sanat ve kültürle gündeme gelmesinden çok memnun olduğunu ve bunun çoğalarak devam edeceğine inanıyorum." dedi.

SURETİALEM KAYSERİ BULUŞMASI BUGÜN

ÜNLÜ FOTOĞRAFÇILAR HÜNERLERİNİ SERGİLİYOR

FOTOĞRAF SERGİSİ

29 EKİM CUMARTESİ

Haber: Sümeyra DENİZ/ Kültür Sanat etkinlikleri kapsamında Büyükşehir Belediyesi tarafından Suretialem Kayseri Buluşması adlı fotoğraf sergisi bugün açılıyor.

Açılışından sonra Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden gelen ve fotoğraflarıyla katkıda bulunan fotoğrafçılar sergiyi gezdi. Sergide ağırlıklı olarak Kayseri'nin çeşitli yönleri tanıtıldı. Daha sonra kültür yolu ekseninde Kayseri'nin tarihi ve kültürel mekanları gezildi ve fotoğraflandı. Akşam ise Suretialem Fotoğraf ve sanat Derneği binasında fotoğrafçılar tarafından sunumlar yapıldı.

AVRASYA

28 yıldır
Türkiye'ye
ve dünyaya
gururla hizmet
ediyoruz.

- İstanbul
- Samsun
- Batum
- Kayseri
- Kırıkkale
- Çanakkale

Kentlerin
dünyaya
açılan kapısı.

Legend Hotels

Doğal ve çevreye duyarlı
topraksız tarımla hizmetinizdeyiz.

Tabiatın
konuğu
olun.

AVRASYA TERMİNAL İŞLETMELERİ A.Ş.
Büyük İstanbul Otogarı Yönetim Binası, Kat: 2 Bayrampaşa / İSTANBUL
Tel: 0 212 658 10 10 Fax: 0 212 658 28 58
www.avter.com.tr

KAYMEK

KAYSERİ MESLEKİ EĞİTİM VE KÜLTÜR A.Ş.

kaymek
SANAT VE MESLEKİ EĞİTİM KURSLARI

genç kaymek

huzur çınarı
"aileden biri"

KADIN VE GENÇLİK MERKEZLERİ

Biz büyük bir aileyiz

KAYMEK MESLEKİ EĞİTİM VE KÜLTÜR A.Ş. 4 birim, 38 tesis, toplam 391 personelle Kayseri halkına; eğitim, kültür-sanat, sosyal ve sportif faaliyet alanlarında hizmet sunmaktadır.

KAYMEK ile geleceğe güveniyoruz...

KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ 1869

/kaymek /kaymekk /kaymek /kaymekkayseri

www.kaymek.com.tr

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KONSERVATUVARI'NIN SETENÖNÜ ŞUBESİ KAYSERİ MAHALLESİ'NDEKİ TARİHİ KONAKTA HİZMETE AÇILDI.

1985 – 1986 Eğitim – Öğretim yılında Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği koro ve resim sınıflarına sınavla alınan yaklaşık 100 öğrenci ile eğitime başlayan Kayseri Büyükşehir Belediye Konservatuarı, aradan geçen çeyrek asırlık sürede Kayseri'nin dinamik yapısına uygun olarak büyümüş ve bugün yaklaşık 5.000 kursiyerin eğitim aldığı bir okul haline gelmiştir.

Kent Korosu) kurslar düzenlenmektedir. Kursların tamamı Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetim ve gözetiminde olup kursiyerlerden hiçbir ücret talep edilmemekte, bütün giderler Büyükşehir Belediyesi tarafından karşılanmaktadır.

16 yaş ve üzeri her meslek grubundan halkımıza hitap etmekte olan kurslar, Avrupa Birliği normlarında hazırlanan modül programlar çerçevesinde devam etmekte ve eğitimin sonunda sınavlarda başarılı olan kursiyerler Milli Eğitim Bakanlığı'ndan onaylı sertifika almaya hak kazanmaktadırlar.

Yetişkinler (16 yaş ve üzeri) için kış kursları ön kayıtları Ağustos - Eylül ayları boyunca devam etmektedir. Bu dönem içerisinde müracaat eden öğrenciler yetenek sınavına tabi tutularak başarılı olan öğrenciler kesin kayıtlarını yaptırarak Ekim ayının ilk haftasında eğitimine başlatılmaktadır.

2016 - 2017 eğitim-öğretim dönemiyle birlikte Kayseri Büyükşehir Belediyesi Konservatuarında, Kayseri mahallesinde bu yıl faaliyete geçmiş olan ek hizmet binasıyla birlikte 80 öğretmen nezaretinde 2250 öğrenci eğitim görecek. Her yıl yaz aylarında yapılan çocuklara yönelik açılan sanatsal kurslar bu yıl kış sezonunda da açılıyor. Hafta içi gündüz saatlerinde de yetişkinlere yönelik kurslar oluşturulmuş. Büyükşehire ait İki konservatuar binasında hafta içi akşam, hafta sonu gündüz ve hafta içi gündüz saatlerinde kurslar 8 ay boyunca devam etmektedir.

Konservatuarımızın genel amacı; sanayi ve ticarette Türkiye'de kendine önemli yer edinmiş olan Kayseri'nin kültür, sanat ve sosyal hayatını canlandırmak ve geliştirmek. Konservatuarda 18 branşta (Türk Sanat Müziği, Tasavvuf Müziği, Türk Halk Müziği Koro, ud, ney, keman, bağlama, gitar, piyano, yan flüt, kanun, klarnet, vurmalı çalgılar, diksiyon, tiyatro, resim, Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği

KELİME AVI

A J H F V Ç N P E I Ç A T F L N Ğ O U Ç
H P S G R R K Ğ R B C A A Ç Y H S T A P
T G G A J G T I D Ğ C N P N F H G A Y L
Ğ P M J P Z P K K M O J S Ç U L R H H A
Ğ P C A G E R E M E H K Y Z F J Y J J R
M T K N Z K Ç B Z Z C N E T S E D E B P
V G D F F O U H K J H M U C T M Ç M F P
O L Ç K K E Y K U B A T Ç C I N J Y H Ç
O F S U O I O P J C F L O Y O I I P L N
Ç I E H K F A L V J I T N A M M B T F Z
O E Y J G S V O K A R U M O S U D Ğ T D
Z R İ D T S A H A B İ Y E F D T D O D C
H D C I C S D C N A N Y L S T E R T Z R
V E R L R U N L O P Ç F İ V P J Ğ S Ğ B
O M E K L Y D S O H O M K D K O Ğ O V D
A L Y O H U N A T U Z F G I U Z P F Z Ç
K İ L A M C U B V T O E A D C H K K E M
C R S Ğ H H A S O O Ç G Z R U D A P I K
Y K C G L E L T Ç R U N İ Y S V L U O L
H D S R D Ğ O Ğ Z B Y Z E Ç Ç N E Ğ J F

Listedeki kelimeleri harf yığınının arasında bulabilecek misiniz bakalım?

BEDESTEN
GEREME
KARUM
MELİKGAZİ
SUCUK
ERCİYES
HUNAT
KEYKUBAT
PASTIRMA
ERDEMLİ
KALE
MANTI
SAHABİYE

BULMACA

Kayseri'yi ne kadar tanıyorsunuz?

YATAY

6. İlimizde bulunan Anadolu'nun en eski ticaret merkezi?

7. Sahip Ata Fahreddin tarafından 1267 yılında yaptırılmış olan bir medrese.

8. Mimar Sinan'ın Kayseri'deki en önemli eseri.

10. Gevher Nesibe Medresesi olarak bilinen yapının diğer adı.

DİKEY

1. Sultan III. Ahmet döneminde Sadrazam Nevşehirli Damat İbrahim Paşa tarafından yaptırılmış olan han.

2. Kayseri şehrinin bilinen en eski adı.

3. Bir dönem TBMM olarak kullanılacak olan meşhur okulumuz.

4 . Talas Caddesi üzerinde bulunan 13. yüzyılda inşa edildiği düşünülen kümbet.

5. Kuş evleri ile ünlü bölgemiz.

9. İlimizde Kaya kiliseleri ile meşhur bir vadi.

Türkiye'nin en zengin bitki topluluğunun Erciyes'te olduğunu biliyor musunuz?

Adını Erciyes Dağı'ndan alan ve bu dağda yetişen bitkilerin isimleri şöyle: **Erciyes gıvışkanı** silene argaea, **Erciyes kırıkotu** herniaria argaea, **Erciyes geveni** astragalus argaeus, **Erciyes korungası** onobrychis argaea, **Erciyes baklası** vicia canescens subsp.argaea, **Erciyes beşparmakotu** potentilla argaea, **Erciyes tavşancılı** heracleum argaeum, **Erciyes kanaryaotu** senecio hypochionaeus var.argaea, **Erciyes papatyası** anthemis cretica subsp.argaea, **Erciyes farekulağı** hieracium argaeum, **Erciyes çanı, Erciyes çançiçeği** camponula argaea, **Erciyes kekiği** thymus argaeus, **Erciyes parlakyulafı** helictotrichon argaeum, **Erciyes yermenekşesi** veronica erciyasdagi, **Erciyes yumakotu** festuca woronowii subsp. argaea, **Erciyes kurtotu** bellardiochloa argaea.

SUDOKU

Sudoku Nasıl Oynanır

Toplamda 9×9=81 kare olan kümelere 1'den 9'a kadar rakamlar yerleştirilir. Her bir rakam, her bir satırda ve her bir sütunda sadece bir kez kullanılabilir. Her bir rakam, 3×3=9 kareden oluşan bloklarda da sadece bir kez kullanılabilir. Bulmacayı tamamlamak için tabloyu öyle bir şekilde doldurmalısınız ki dokuz kareden oluşan her satır, her sütun ve her blok 1'den 9'a kadar bütün rakamları içersin, hiçbir rakam tekrarlanmasın ve eksik kalmasın. Bazı rakamlar bulmacaya zaten yerleştirilmiş olacaktır. Bu rakamlar ne kadar artarsa bulmaca o kadar kolaylaşır.

Zorluk: ✪ ✪

		9	3	7		6	1	8
		1	9		8			
3		7						9
	9	3			5	1		
		4		2	9	3		
	2				7		5	4
		6	8	5		4		
	7		2			8	6	
8		2			3		9	1

Zorluk: ✪ ✪ ✪ ✪ ✪

				4			7	
					9			1
	1	8			6		4	
		1						9
9			8		3			7
3						4		
	4		2			6	5	
8			9					
	2			5				

ETKİNLİKLER

KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

OCAK 2017

KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ REHBERİ

04 OCAK ÇARŞAMBA
MÜZE GEZİSİ
MİNİK ELLER TARİHİYLE BULUŞUYOR
Yer: Milli Mücadele Müzesi
Bilgi: 232 20 40

07 OCAK CUMARTESİ
FOTOĞRAF YARIŞMASI ÖDÜL TÖRENİ
Yer: Erciyes Dağı Kardanadam Tesisleri
Saat: 13.00

07 OCAK CUMARTESİ
ÇOCUK TİYATROSU
PİNOKYO
Yer: Şehir Tiyatrosu
Saat: 12.00 / 15.00

07 OCAK CUMARTESİ
KONSER
MELİHAT GÜLSES HALİL NECİPOĞLU
Yer: Kadir Has Kültür ve Sanat Merkezi
Saat: 19.30

08 OCAK PAZAR
ANMA ETKİNLİĞİ
SARIKAMIŞ ŞEHİTLERİNİ ANIYORUZ
Yer: Erciyes Dağı
Saat: 10.00

08 OCAK PAZAR
ÇOCUK TİYATROSU
BİR KÜMES MÜZİKALİ
Yer: Şehir Tiyatrosu
Saat: 12.00 / 15.00

08 OCAK PAZAR
SÖYLEŞİ
BEKİR DEVELİ EREM ŞENTÜRK
Yer: Şehir Tiyatrosu
Saat: 19.30

11 OCAK ÇARŞAMBA
MÜZE GEZİSİ
MİNİK ELLER TARİHİYLE BULUŞUYOR
Yer: Milli Mücadele Müzesi
Bilgi: 232 20 40

13 OCAK CUMA
TİYATRO
SIRADIŞI MARTI
Yer: Şehir Tiyatrosu
Saat: 19.30

14 OCAK CUMARTESİ
ÇOCUK TİYATROSU
HOCA NASREDDİN
Yer: Şehir Tiyatrosu
Saat: 12.00 / 15.00

14 OCAK CUMARTESİ
KONSER
KONSERVATUVAR TÜRK HALK MÜZİĞİ
Yer: Develi Mustafa Aksu Kültür Merkezi
Saat: 19.30

14 OCAK CUMARTESİ
SÖYLEŞİ
DOĞAN CÜCELOĞLU
Kadir Has Kültür ve Sanat Merkezi
Saat: 19.30

15 OCAK PAZAR
ÇOCUK TİYATROSU
ORMANIN KANUNLARI
Yer: Şehir Tiyatrosu
Saat: 12.00 / 15.00

17 OCAK SALI
SAĞLIK SÖYLEŞİSİ
UZM. DR. ÖZGE İDEM KARADAĞ
Yer: Konservatuvar Seminer Salonu
Saat: 14.00

20 OCAK CUMA
KONSER
KONSERVATUVAR TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Yer: Şehir Tiyatrosu
Saat: 19.30

21 OCAK CUMARTESİ
ÇOCUK TİYATROSU
KÜL KEDİSİ
Yer: Şehir Tiyatrosu
Saat: 12.00 / 15.00

21 OCAK CUMARTESİ
ÖZEL PROGRAM
MANAYA YOLCULUK
Yer: Kadir Has Kültür ve Sanat Merkezi
Saat: 19.30

22 OCAK PAZAR
PROFESYONEL FOTOĞRAF EĞİTİMİ VE YAMULA BARAJI GEZİSİ
Yer: Yamula
Bilgi: 232 20 40

22 OCAK PAZAR
ÇOCUK TİYATROSU
HAYALLER ÜLKESİ
Yer: Şehir Tiyatrosu
Saat: 12.00 / 15.00

22 OCAK PAZAR
KONSER
İSMAİL ALTUNSARAY
Yer: Kadir Has Kültür ve Sanat Merkezi
Saat: 19.30

27 OCAK CUMA
ÇOCUK SİNEMASI
ÇİZGİ ANİMASYON
Yer: Kayseri Park Cinemaximum
Bilgi: 232 20 40

28 OCAK CUMARTESİ
ÇOCUK TİYATROSU
UYUYAN GÜZEL MÜZİKALİ
Yer: Şehir Tiyatrosu
Saat: 12.00 / 15.00

28 OCAK CUMARTESİ
ÇOCUK TİYATROSU
KÜL KEDİSİ
Yer: Develi Mustafa Aksu Kültür Merkezi
Saat: 12.00 / 15.00

28 OCAK CUMARTESİ
TİYATRO
TUHAF BİR PAZAR GÜNÜ
Yer: Şehir Tiyatrosu
Saat: 19.30

29 OCAK PAZAR
ÇOCUK TİYATROSU
RAPUNZEL
Yer: Şehir Tiyatrosu
Saat: 12.00 / 15.00

29 OCAK PAZAR
TİYATRO
MARKO PAŞA MÜZİKALİ
Yer: Kadir Has Kültür ve Sanat Merkezi
Saat: 19.30

CEVAPLAR

KELİME AVI

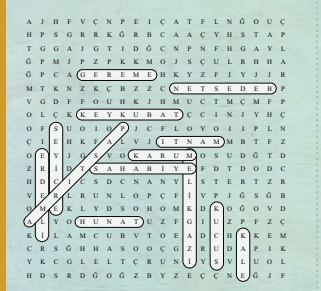

SUDOKU

Çözüm ✪ ✪

4	5	9	3	7	2	6	1	8
2	6	1	9	4	8	7	3	5
3	8	7	5	1	6	2	4	9
7	9	3	4	8	5	1	2	6
5	1	4	6	2	9	3	8	7
6	2	8	1	3	7	9	5	4
9	3	6	8	5	1	4	7	2
1	7	5	2	9	4	8	6	3
8	4	2	7	6	3	5	9	1

Çözüm ✪ ✪ ✪ ✪ ✪

5	9	2	3	4	1	8	7	6
4	3	6	7	8	9	5	2	1
7	1	8	5	2	6	9	4	3
2	6	1	4	7	5	3	8	9
9	5	4	8	1	3	2	6	7
3	8	7	6	9	2	4	1	5
1	4	9	2	3	7	6	5	8
8	7	5	9	6	4	1	3	2
6	2	3	1	5	8	7	9	4
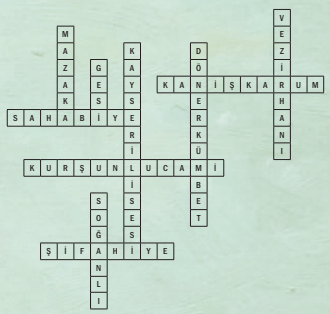
BULMACA